

Univerzita Karlova
Pedagogická fakulta
katedra primární pedagogiky

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Třídní schůzka na prvním stupni základní školy

Class meeting at the primary school

Ing. Petr Mutina

Vedoucí práce: PhDr. Jana Poche Kargerová, Ph.D.

Studijní program: Učitelství pro 1. stupeň ZŠ KS

Rok odevzdání: 2020

Odevzdáním této diplomové práce na téma Třídní schůzka na prvním stupni základní školy potvrzuji, že jsem ji vypracoval pod vedením vedoucího práce samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále potvrzuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 3. 5. 2020

Ing. Petr Mutina

Poděkování

Děkuji PhDr. Janě Poche Kargerové, Ph. D. za odborné vedení, cenná doporučení, vstřícnost a přístup k vedení mé diplomové práce. Děkuji Základní škole Praha-Lipence, že mi umožnila studium na Karlově univerzitě. Děkuji všem svým přátelům, za společné dny od první třídy. Děkuji respondentům za informace. Děkuji celé své rodině za pomoc a podporu, tátovi za dar přemýšlet, mámě za dar jednat, svým dětem Peťce a Kubovi, za to, jací jsou, a hlavně manželce Táně za lásku, odborné rady a nekonečnou trpělivost.

ABSTRAKT

Diplomová práce je zaměřená na třídní schůzky na prvním stupni základní školy. Pojednává o tom, jak na tyto schůzky nazírají rodiče, jak je vnímají učitelé, na co je třeba se při jejich organizaci připravit.

Teoretická část se opírá o literaturu a zdroje, které byly k třídním schůzkám napsány. Jejím cílem bylo zmapovat současné trendy v organizování třídních schůzek vzhledem k efektivní spolupráci mezi školou a rodinou.

Empirická část prezentuje výsledky dotazníkového šetření mezi učiteli 1. stupně základní školy. Má za cíl uvést inspiraci a příklady dobré praxe, povzbudit zvláště začínající pedagogy v organizování třídních schůzek, nabídnout zkušenosti s touto formou komunikace mezi školou a rodinou, shromáždit náměty, jak třídní schůzky zvládnout.

V závěru tato diplomová práce aktuálně přináší a reflektuje novou zkušenost s třídní schůzkou vedenou v elektronické podobě.

KLÍČOVÁ SLOVA

rodina, škola, učitel prvního stupně základní školy, spolupráce rodiny a školy, třídní schůzka, elektronická třídní schůzka

ABSTRACT

The diploma thesis is focused on class meetings at the first level of primary school. It discusses how parents and teachers perceive these meetings, and what is needed to be prepared to organize the meeting.

The theoretical part is based on literature and resources written about class meetings. Its aim was to map the current trends in the organization of class meetings with regard to effective cooperation between school and family.

The empirical part presents the results of the questionnaire survey among teachers. Its aims to give inspiration and examples of good practice, to encourage particularly beginning teachers in organizing class meetings, to offer experience with this form of communication between school and family, and to gather ideas on how to manage class meetings.

In the end, this diploma thesis brings and reflects a new experience with the class meeting held in electronic form.

KEYWORDS

family, school, teacher of first level of primary school, family and school cooperation, class meeting, electronic class meeting

Obsah

Úvod	9
Část I – Vymezení teoretického základu práce	11
1 Vztahy rodiny a školy	11
1.1 Vývoj názorů na vztahy rodiny a školy	11
1.2 Modely vztahů mezi rodinami/rodiči a školami/učiteli	13
1.3 Argumenty pro rozvoj vztahů rodiny a školy	14
1.3.1 Rodičovské zapojení	16
1.4 Rodič žáka	16
1.4.1 Typologie rodičů	18
2 Komunikace mezi školou a rodinou.....	22
2.1 Role učitele	22
2.2 Formy kontaktů.....	24
2.3 Míra otevřenosti a míra distance.....	25
2.4 Přímá komunikace	26
2.5 Nepřímá komunikace.....	28
2.6 Efektivní komunikace.....	29
3 Třídní schůzka.....	31
3.1 Stávající podoba třídních schůzek s rodiči	31
3.2 Skrytý potenciál třídní schůzky	33
3.3 Nová třídní schůzka	34
3.3.1 Třídní schůzka s rodiči v programu Začít spolu.....	36
3.3.2 Individuální konzultace	38
Část II – Praktická část.....	41
4 Výzkum.....	42
4.1 Výzkumný problém a cíl	42
4.2 Výzkumné otázky	42
4.3 Výzkumné metody.....	42
4.4 Výběr účastníků průzkumu.....	43
4.5 Výsledky a interpretace získaných dat	43
5 Já, učitel	48
5.1 Moje třídní schůzky	49
5.1.1 Příprava	49

5.1.2	Průběh třídní schůzky	52
5.2	Individuální třídní schůzky	54
5.2.1	Trojlístek	54
5.2.2	Sebehodnocení	55
5.3	Doporučení pro učitele	55
Část III	– Experiment	56
6	Začátek nové éry	57
6.1	Elektronická třídní schůzka	57
6.1.1	Příprava	57
6.1.2	Průběh.....	59
6.1.3	Zkušenost s první elektronickou třídní schůzkou.....	60
6.2	Druhá elektronická třídní schůzka	61
Závěr.....		64
Seznam použitých informačních zdrojů		66
Příloha č. 1.....		68
Příloha č. 2.....		69
Příloha č. 3.....		70
Příloha č. 4.....		71
Příloha č. 5.....		72
Příloha č. 6.....		73
Příloha č. 7.....		77
Příloha č. 8.....		81
Příloha č. 9.....		82
Příloha č. 10.....		83
Příloha č. 11.....		85
Příloha č. 12.....		86
Příloha č. 13.....		87
Příloha č. 14.....		88
Příloha č. 15.....		90
Příloha č. 16.....		91
Příloha č. 17.....		92
Příloha č. 18.....		93
Příloha č. 19.....		95

Příloha č. 20.....	96
Příloha č. 21.....	97
Příloha č. 22.....	98
Příloha č. 23.....	99
Příloha č. 24.....	102
Příloha č. 25.....	103
Příloha č. 26.....	104

Úvod

Ve své dosavadní pedagogické praxi se mi potvrdilo, že na vzdělávání každého konkrétního žáka mají vliv různé skutečnosti. Děti vstupují do školy s rozdílnými studijními předpoklady. Potkávají se s učiteli rozmanitého pedagogického přesvědčení v odlišném učebním prostředí. Školy, které navštěvují, mají svoji kulturu i specifické klima. Ve výčtu podmínek, které se podepíší na tom, jestli se z předškoláka stane žák úspěšný, nebo žák ohrožený školním neúspěchem, by se dalo pokračovat. Cítím potřebu zde zařadit také například vzdělávací kontext domova a pak samotné zapojení rodičů do vzdělávacího procesu.

Bez spolupráce s rodinou se zejména my, učitelé 1. stupně základních škol, neobejdeme. Každým rokem se musíme vypořádat s nelehkou situací. Jak najít s rodiči společnou řeč? Za jakých podmínek jsme schopni se navzájem respektovat?

Jako učitelé máme ale k dispozici nástroj, který pomáhá ve chvíli, kdy potřebujeme nastavit pravidla dobře fungující komunikace. Nástroj, který ve chvíli, kdy je naplno využitý jeho potenciál, dokáže pomoci se stmelěním rodičů ve smyslu učícího se třídního společenství. Mám na mysli třídní schůzky.

Vyjma těch rodičů, jejichž děti jsou vyučovány v rámci programu Začít spolu, se jich většina pořád setkává s tím, že podoba třídních schůzek bývá už dlouhé roky neměnná. Třídní učitel předá rodičům informace o chování a prospěchu jejich dětí a nabídne přehled akcí, které škola organizuje. Mnozí z rodičů si třídní schůzku „odsedí“ a odcházejíce z ní přemítají nad tím, jestli jsou vůbec dobrými rodiči. Někteří mají dokonce tendenci se třídním schůzkám vyhýbat. Kdo se na třídní schůzku nedostaví, „nemá o školu a vzdělávání svých dětí zájem“. Popravdě řečeno, ani jako učitelé se tam mnohdy necítíme dobře. Nabýváme pocitu, že rodiče obtěžujeme a také se obáváme, že můžeme být z jejich strany vystaveni kritice. Cíl většiny zúčastněných: ať už to máme za sebou.

Na počátku mé diplomové práce byly otázky, na které hledám odpovědi před každým společným setkáním s rodiči žáků. Proč tomu tak je? Co můžeme my, učitelé v roli organizátorů, udělat pro to, abychom změnili tuto nezáživnou schůzi na příležitost, jak ukázat rodičům, že naše škola byla správnou volbou, že jsme jako vyučující na správném místě? Jak připravit třídní schůzku, která podpoří jejich dobré mínění o naší škole a umožní nám získat si je pro spolupráci v rámci vzdělávacího procesu? Jak vůbec jsme na tom s dovednostmi třídní schůzku vést a řídit? Tím se ve své diplomové práci zabývám.

Popisuji i svou první zkušenost s elektronickou třídní schůzkou. Počátkem března 2020 vládní opatření a následná karanténa zavřely nejen školy, ale v návaznosti na to i děti a rodiče doma. Veškerá komunikace mezi školou a rodinou se ocitla ze dne na den v on-line prostoru. Mnohem více než kdy jindy vyvstala potřeba neztratit komunikační kanály. Tudíž se objevila možnost udělat ve školství dosud nevyzkoušený, a žádnou mně známou teorií nebo výzkumy podložený krok. Vydal jsem se cestou experimentu a zorganizoval jsem třídní schůzku v elektronickém prostoru. Už první zkušenosti s touto formou přímé komunikace s rodiči s krátkým odstupem naznačují, že může jít o novou, zajímavou alternativu pro komunikaci s rodiči i do budoucna.

Cestu, kterou jsem prošel při hledání odpovědí na výše položené otázky, jsem zmapoval ve své diplomové práci. Netroufám si tvrdit, že se přečtením této práce dostane čtenáři do rukou závazný metodický postup, jak zorganizovat třídní schůzku tak, aby z ní všichni odcházeli spokojeni. Ale věřím, že může být inspirací zvláště pro začínající učitele.

Část I – Vymezení teoretického základu práce

1 Vztahy rodiny a školy

Všichni „víme“ nebo si „myslíme, že víme“, co škola je a jak funguje. Prošli jsme školou jako žáci a mnozí se do ní vracíme jako rodiče žáků. Podle Štecha a Viktorové si tak vytváříme různé představy o vztazích školy a rodiny, aniž bychom si uvědomili, jak je důležité zachovat si k těmto vztahům určitý odstup (Štech, Viktorová 2001, in Kolláriková, Pupala (eds.) 2001, s. 57).

S využitím dostupné literatury bych chtěl v této části poukázat na to, jak se názory na vztahy rodiny a školy v čase vyvíjely a čím byl jejich vývoj ovlivněn. Uvedu argumenty pro rozvoj těchto vztahů. Dál se budu zabývat rodičovskou rolí a uvedu nároky na rodiče, které se s rodičovskou rolí ze strany školy spojují. S přihlédnutím na to, jaký mají rodiče zájem o školu a zájem o dítě, se v krátkosti zastavím u typologie rodičů. Objasním pojem „rodičovské zapojení“.

1.1 Vývoj názorů na vztahy rodiny a školy

V době do šedesátých let 20. století nebyly vazby a vztahy mezi rodinou a školou považovány za téma, kterému by bylo třeba se nějak zvlášť věnovat. Učitelé poskytovali rodičům převážně informace a rady. Payn uvádí, že impulsem k intenzivnější komunikaci byly jenom problémy žáků s docházkou, prospěchem nebo chováním (1997, cit. dle Rabušicová et al. 2004, s. 9). V oficiálních školských dokumentech i v neformálním kontaktu se nepoužíval termín „rodiče“, spíše se psalo a mluvilo o „rodinách“. Ve výše uvedené době, jak vysvětlují Štech a Viktorová, byla jedním z důležitých cílů školy, jako nástroje státu, jakási „normalizace“ a „kultivování“ rodin. Specifické kvality jednotlivých členů a jejich vztahů se nepovažovaly za tak podstatné a jejich vliv na vývoj a fungování dětí, které byly svěřené škole, byl vnímán jenom okrajově (Štech, Viktorová 2001, in Kolláriková, Pupala (eds.) 2001, s. 61).

U Rabušicové se dočteme, že přenos informací a poskytování rad charakterizující ve vývoji názorů na vztahy mezi rodinou a školou období do šedesátých let 20. století se v sedmdesátých a osmdesátých letech mění. Školy se začínají obracet na rodiče a vyzývají je k častějším, a dokonce i systematictější návštěvám. Ze začátku se jedná jenom o formální diskuse ohledně školní úspěšnosti dětí. Později ale dostávají rodiče příležitost převzít ve výchovně vzdělávacím procesu svých dětí zodpovědnější roli. V rámci svého přímého

zapojení do různých aktivit třídy ve vyučovacích hodinách jim je umožněno prolomit bariéru formálnosti vztahu rodina – škola (Rabušicová 2004, in Rabušicová et al. 2004, s. 9-10).

Rozšíření rodičovských práv a zapojení rodičů do spolurozhodování o dění ve škole pak bylo v devadesátých letech v řadě zemí podpořeno legislativními změnami. Podle Payna (1997, cit. dle Rabušicová et al. 2004, s. 9) „tyto změny vycházely z představy, že pokud mají rodiče – stejně jako učitelé – vhodné podmínky, mohou ve vzdělávacím procesu uplatnit své silné stránky, jsou schopni prosazovat svoje zájmy a činit odpovědná rozhodnutí.“

Jak jsou různí rodiče, mohou být různé i jejich důvody, proč se ve školním dění angažovat. Pohnutky ke školní angažovanosti mají svůj původ v individuálních očekáváních rodičů vůči škole. Parents (1997, cit. dle Rabušicová et al. 2004, s. 10) jich uvádí hned několik:

- „zvyšování školní úspěšnosti dětí;
- vzdělávání samotných rodičů;
- komunikace ve smyslu „vědět, co se děje ve škole“;
- vliv na školu;
- podpora školy;
- podpora rodičům ze strany školy.“

Payn (1997, cit. dle Rabušicová et al. 2004, s. 10) Parentsovy důvody ještě rozšiřuje:

- „možnost sblížení rodičů dětí s podobnými výchovnými a vzdělávacími potřebami;
- napojení rodin na další komunitní zdroje.“

Hledání dialogu v posledních třech desetiletích 20. století je provázeno zvýšenou potřebou přímého kontaktu rodičů s učiteli. Pozornost školy se zaměřuje na specifické kvality jednotlivých rodičů, a jak uvádějí Štech a Viktorová, dochází dokonce ke změně terminologie. V návaznosti na tuto skutečnost se více než o „rodinách“ začíná mluvit o „rodičích“ (Štech, Viktorová 2001, in Kolláriková, Pupala (eds.) 2001, s. 61).

Pro současnou dobu je příznačná vzájemná podmíněnost rodiny a školy. Na vytváření pozitivních citových vztahů mezi rodiči a dětmi mají vliv i výkony a zásluhy dětí mimo rodinu. A tak se rodiče v souvislosti se školní úspěšností citově angažují a měřítkem školní úspěšnosti dětí bývají často očekávání a tužby rodičů. Jako důsledek všeobecného zvýšení vzdělanosti a mocně rozšířené pedagogické i psychologické osvěty vnímáme psychologizaci všeho, co se byť jen nepatrně dotýká vzájemných vztahů. Jejich kvalitu a efektivnost tak ovlivňuje osobnost učitele stejně jako osobnostní charakteristiky rodičů, očekávání a potřeby

všech zúčastněných, schopnosti komunikovat a myslet způsobem win-win. Na základě výše zmíněného Štech a Viktorová usuzují, že je vztah rodina – škola náchylnější ke konfliktům (Štech, Viktorová 2001, in Kolláriková, Pupala (eds.) 2001, s. 60-61).

1.2 Modely vztahů mezi rodinami/rodiči a školami/učiteli

Podle toho, jak se měnila politická a kulturní situace ve společnosti od šedesátých let 20. století až po současnost, měnily se i principy, na základě kterých vznikaly na podporu vztahu škola, rodina/rodič a místní komunita různé iniciativy a podpůrné programy (Rabušicová 2004, in Rabušicová et al. 2004, s. 11).

Birte Ravnová (2003, cit. dle Rabušicová et al. 2004, s. 11-13) přihlížejíce k vývojovému hledisku, píše o čtyřech různých modelech, kterými se vztahy mezi rodinami/rodiči a školou/učiteli ve druhé polovině 20. století řídily:

- kompenzační model;
- konsenzuální model;
- participační model;
- model sdílené odpovědnosti.

Kompenzační model, který podle Ravnové převládal ve společnosti v šedesátých a sedmdesátých letech 20. století, byl vystavěný na myšlence, že ne všichni rodiče mají možnosti a podmínky na takové úrovni, aby byli schopni podporovat rozvoj svého dítěte. Vycházejíce z ideologie rovného přístupu ke vzdělání pak školy určovaly, jak postupovat, aby byly školní výsledky dítěte lepší.

V sedmdesátých a osmdesátých letech 20. století se dostávají do popředí snahy o propojení domácí výchovy a školního vzdělávání tak, aby se vzájemně doplňovaly. Ravnová mluví o konsenzuálním modelu. V převážné míře byla praktikována jednosměrná komunikace ze strany školy. Učitelé měli za úkol komunikovat s rodiči tak, aby získali pro sebe co nejvíce informací s cílem provázat učení dětí doma a ve škole.

V participačním modelu, který určoval přístup k danému tématu v osmdesátých a devadesátých letech 20. století, jsou podle Ravnové (2003, cit. dle Rabušicová et al. 2004, s. 12) rodiče chápáni jako „aktivní, autonomní a individuální lidské bytosti, jež hrají ústřední roli v procesu rozhodování a v jeho implementaci“. Nároky škol se stále zvyšují, ale rodina je schopna ve vzdělávání své děti podporovat a tyto nároky legitimizovat. Protože se rodina jako

socializační a výchovná instituce mění, a jen těžko může konkurovat jiným socializačním institucím, přebírá škola její úkoly na sebe.

V současné době můžeme z každé strany slyšet o společné odpovědnosti rodičů a učitelů za výsledky konkrétních rozhodnutí. Ravnová identifikuje model sdílené odpovědnosti, který přiznává rodičům ještě větší podíl na rozhodování než předcházející participační přístup. Rodiče se účastní aktivit, z kterých mají jejich děti prospěch. Sílcí individualismus a fragmentace ale vede autorku k přemítání nad tím, jestli nedojde v rámci úkolů, které jsou spojené s výchovně vzdělávacím procesem, k jejich výraznému rozdělení na úkoly rodiny a úkoly školy. Tím by se „sdílená“ odpovědnost časem přeměnila na odpovědnost „rozdělenou“.

Ravnová dále uvádí, že některé vzdělávací systémy zužují prostor pro dobře fungující profesionalismus učitelů a přispívání rodičů tím, že se řídí filosofií trhu a soutěže (2003, cit. dle Rabušicová et al. 2004, s. 13). Šedřová tuto myšlenku blíže rozvádí a píše o tom, že jsou v tomto konceptu rodiče vnímáni jako zákazníci a škola jako místo, které má za cíl uspokojit jejich potřeby. Učitelé jsou bráni jako odborníci, kteří získávají zákazníky, a ví, jak o ně mají pečovat. Ve spojení se stále se zvyšující vzdělaností se z rodičů stávají odborníci na výchovu a ví, jaké služby a jaké přístupy mají na škole, kterou pro své dítě vybírají, požadovat. Škola vnímá rodiče jako nejdůležitější osoby v životě dětí a je do značné míry ochotna reagovat na jejich kritiku a vycházet vstříc jejich požadavkům (Šedřová 2004, in Rabušicová et al. 2004, s. 33-34). Pokud si rodiče mohou svobodně vybrat školu, kterou bude jejich dítě navštěvovat, školy si vzájemně konkurují a předhánějí se v nadstandardních nabídkách v oblasti kurikula, volnočasových aktivit a jiných služeb.

Podle Ravnové se vytrácí myšlenka vyrovnávání vzdělávacích příležitostí a s obtížemi se potýká i zavádění participačního modelu stejně jako modelu sdílené odpovědnosti. Se slovy jako efektivita a měřitelnost výsledků se ve vzdělávací politice setkáváme stále častěji. Vzdělávání je v těchto souvislostech chápáno jako možná finanční výhoda. Rodiče, kteří jsou si vědomi svých individuálních práv, odpovědností a zájmů se „z účastníků veřejného vzdělávacího procesu stávají konzumenty vzdělávání“ (2003, cit. dle Rabušicová et al. 2004, s. 13).

1.3 Argumenty pro rozvoj vztahů rodiny a školy

Mezi argumenty, na kterých stojí zapojování rodičů do života školy, patří podle Rabušicové:

- „rodičovská práva, která chápou primární odpovědnost za optimální rozvoj dítěte na straně rodičů;
- přesvědčení, že rodiny mají signifikantní vliv na rozvoj dítěte, takže efekty školního (předškolního) působení, pokud jsou rozšiřovány a podporovány také v rodině, mohou být posíleny;
- princip občanské participace v komunitních institucích.“ (Rabušicová et al. 2004, s. 14)

K ilustraci rodičovských práv můžeme uvést například právo rodičů na informace ohledně svého dítěte a jeho školních výsledcích, dále pak na informace spojené s chodem školy a též všechna sdělení o důležitých rozhodnutích školy. Rodiče si mají právo vybrat pro své dítě školu a nahlížet do zákonem stanovených dokumentů. Přehled svých práv a povinností mohou rodiče najít například ve školním řádu každé školy (příloha č. 1).

Rodina a škola jsou dvě rozdílné instituce, které sdílejí stejný cíl – zajistit optimální vývoj dětí. Dítě tak dostává informace o škole a svém učení ze dvou různých zdrojů. Pokud rodina se školou komunikuje a dítěti předává informace ve shodě s tím, co slyší dítě od učitelů, má dítě ve škole dobrou šanci (Piant, Walsh 2002, cit. dle Rabušicová et al. 2004, s. 29).

Princip občanské participace vychází ze vztahu občanů ke státní instituci. Rodiče v rolích občanů uplatňují vůči škole jako státní instituci svá práva a své povinnosti v rámci legislativních podmínek, které jim umožňují vstupovat do různých aktivit. Mohou se tak v rámci konkrétní spolupráce a angažovanosti v dobrovolných aktivitách podílet na rozvíjení místních komunit (Vincent 2000, cit. dle Rabušicová et al. 2004, s. 15).

Své místo mají ve výčtu argumentů pro rozvoj vztahů mezi rodinou a školou také argumenty psychologické. Jednoduše řečeno, dobře nastavená a fungující spolupráce rodičů a školy je potřebná k tomu, aby se důležití lidé ze života dítěte chovali ve shodě a aby mezi domácím a školním prostředím existovala pozitivní vazba. Posiluje se tím pozitivní rozvoj dítěte i sebevědomí rodičů, kteří o dítě pečují. Pokud chce škola vytvořit školní program, který má co nejlépe odpovídat potřebám dětí, měl by zahrnovat i připomínky a přispívání rodičů (Powel 1997, cit. dle Rabušicová et al. 2004, s. 16).

Podle Čapka se příznivé školní klima a prostor pro vzájemné porozumění rozvíjí jenom tam, kde nacházejí rodiče a škola společné cíle, kde mají rodiče přístup k informacím o dění ve škole. Mohou se tak na školním životě spolupodílet. Mnohá šetření, jak Čapek dále uvádí, potvrzují, že pokud je rodina a škola ve shodě, děti jsou spokojenější, se školou nebojují a

mají lepší vzdělávací výsledky. Učení není provázeno strachem a předsudky, děti se do učení aktivněji zapojují a přináší jim radost. Dobře nastavená spolupráce s rodiči vytváří ve škole atmosféru důvěry a dítě pak lépe zvládá také problémy ve spojení s různými negativními vlivy svého okolí (2013, s. 16-17).

1.3.1 Rodičovské zapojení

Proč rodiče do dění ve škole zapojovat a proč s nimi spolupracovat, stejně jak to, jaký dopad má zapojení a spolupráce s rodiči na školu, děti i rodinu samotnou, jsou základní úhly pohledu, když se chceme rodičovským zapojení zabývat. Jak uvádí Rabušicová, rodičovské zapojení můžeme chápat jako zastřešující pojem, který v sobě zahrnuje několik oblastí i úrovní vztahů mezi rodinou a školou (Rabušicová 2004, in Rabušicová et al., 2004, s. 16-17).

Pokud budeme sledovat cestu od obecných podmínek ke konkrétním realizacím, jak o ní dál Rabušicová píše, vše začíná u toho, jak jsou rodiče ve vztahu ke škole vnímání a jak rodiče samotní svou roli vnímají. Pak se dá teprve mluvit o nastavení komunikace mezi rodinou, školou, aktivitách školy vůči rodině a o různých formách spolupráce, participace, případně i vzdělávání rodičů.

Co by tady ještě mělo zaznít, je zmínka o tom, jak jsou připraveni do vztahu mezi rodinou a školou vstupovat učitelé. Pokud si učitelé v tomto vztahu nejsou jistí svojí vlastní pozicí, neví, jak mají vůči rodičům vystupovat, může vznikat celá řada problémů. Jejich původ nacházíme v oslabování učitelské profese, která čím dál tím více podléhá kontrole rodiče – klienta, tudíž v nedostatku vzájemné důvěry a respektu (Waller 1997, cit. dle Rabušicová et al. 2004, s. 17).

1.4 Rodič žáka

Změny v rodině spojené se zahájením povinné školní docházky dítěte mají svůj vliv i na chování rodičů. Škola zastoupená učitelem vytváří dítěti podmínky k jeho životu mimo rodinu, umožňuje dítěti realizovat jeho potenciál i potřeby. S tím jdou ale ruku v ruce také požadavky na změnu všeho, co v rodině fungovalo. Rodiče vstupují, jak se zmiňují Štech a Viktorová, do vztahu rodina – škola se svojí představou o roli dobrého rodiče, která se může rozcházet s tím, jak definuje rodičovskou roli škola (Štech, Viktorová 2001, in Kolláriková, Pupala (eds.) 2001, s. 72).

S vytvořením představy o tom, v jakých rolích mohou rodiče ve vztahu rodina – škola vystupovat, nám pomůže Šedřová. Podle Šedřové (in Rabušicová et al. 2004, s. 33) jsou v literatuře známé čtyři role rodičů:

- rodiče jako klienti – zákazníci;
- rodiče jako partneři;
- rodiče jako občané;
- rodiče jako problém.

V rámci zmapování situace v českém školství na začátku 21. století dospěla Šed'ová na základě kvantitativního sběru dat formou dotazníků pro zástupce školy i rodičů k tomu, že se z 82 % mohou učitelé ve školách potkat s rodiči – zákazníky. Jak vyplývá ze zákaznického přístupu, tito rodiče vyžadují oboustranné plnění povinností a oboustrannou informovanost. Pro své děti si školy vybírají a projevují přání, aby byly jejich děti vyučovány nejkvalifikovanějšími učiteli.

Na druhém místě se vyskytuje partnerská role s 38 %, pak jsou tu s 22 % rodiče jako problém a s 18 % je nejméně častá charakteristika rodiče jako občana (in Rabušicová et al. 2004, s. 41-43).

U partnerské role se ještě u Šed'ové vymezuje rodič jako výchovný nebo sociální partner. Dotazníkové šetření v rámci téhož výzkumu prokázalo, že ve větší míře může na českých školách přijít učitel do kontaktu s rodičem jako partnerem výchovným. Ten vstupuje do vztahu se školou s větším zájem o dítě než o školu samotnou. U rodiče jako sociálního partnera je to obráceně. V jeho zájmu je rozvoj školy jako instituce. Co tyto dvě skupiny rodičů spojuje, je snaha prospět svému dítěti (in Rabušicová et al. 2004, s. 38-39).

Pokud jsou rodiče ve škole vnímání jako problém, je nutno uvést, že se toto vnímání opírá spíše o zkušenosti škol z dob, kdy se na vztah rodiny a školy nedával tak velký důraz než o nějaká teoretická východiska. Jako problémoví se jeví rodiče, kteří necítí potřebu se školou spolupracovat, protože jejich hodnoty v rodině jsou jiné než ty, které jim předává škola. Školu tolerují a rámcem plnění svých rodičovských povinností vůči škole si nastavují sami. Šed'ová na tomto místě ještě mluví o rodičích, kteří neprojevují o vzdělávání svých dětí zájem a jejich učení nepodporují. Jsou to rodiče, kteří zájmy školy vůbec neberou na vědomí, školu nepodporují, mnohdy i ignorují. A nakonec Šed'ová ještě ve spojení s touto skupinou rodičů mluví o těch rodičích, kteří se cítí být povolání, a jejich neustále zásahy do výuky učitelé vnímají jako ohrožení své profese (in Rabušicová et al. 2004, s. 38-39).

Na přijetí role rodiče žáka pak navazují požadavky, které jsou s touto rolí bezprostředně spjaty. Jak uvádějí Štech a Viktorová, jedná se zejména o požadavky ze strany učitele a školy v těchto oblastech:

- formální povinnosti rodičů a stupeň konformity se školou;
- plánování aktivit rodiny, „školní čas“ a finanční nároky;
- práce rodiny se školním hodnocením. (Štech, Viktorová 2001, in Kolláriková, Pupala (eds.) 2001, s. 73-74)

Významný způsob, který rodině umožňuje mít vliv na průběh a školní úspěšnost dítěte, je podle výše uvedených autorů plnění „formálních“ povinností a stupeň konformity se školou. Rodiče pravidelně sledují žákovskou knížku, podepisují úkoly, reagují na vzkazy učitelů, zúčastňují se třídních schůzek. Dohlíží na to, aby děti chodily do školy včas, v dobré kondici, čisté a upravené a aby měly všechny učební a pracovní pomůcky. Škola neočekává, že rodiče vystoupí z řady a budou se chovat jinak, než se chovají ostatní rodiče, a rodiče prokazují, že se nárokům ze strany školy dokážou přizpůsobit (Štech, Viktorová 2001, in Kolláriková, Pupala (eds.) 2001, s. 73-74).

Štech a Viktorová se dále zmiňují o tom, že plnění „formálních“ nároků neoznačují rodiče jako problém, který by se nedal zvládnout. Větší tlak cítí v oblasti *plánování aktivit*, „*školního času*“ a *finančních požadavků*. Skutečnost, že škola svým způsobem rytmizuje čas svých žáků, má neodmyslitelně svůj vliv i na život rodiny. Rodiče musí řešit zejména u těch nejmenších školáků příchody a odchody ze školy, pomoc v učení, obstarávání učebních pomůcek a potřeb, přechody do různých kroužků, co s dětmi o prázdninách aj. (Štech, Viktorová 2001, in Kolláriková, Pupala (eds.) 2001, s. 74)

Podle Štecha a Viktorové je nejvíce problematickou oblastí komunikování mezi školou a rodinou *práce rodiny se školním hodnocením* dětí. Ze strany školy je žádoucí, aby se rodiče naučili se školním hodnocením pracovat, naučili se ho přijímat a odpovídajícím způsobem na něj i reagovat. Nároky v této oblasti nejsou však často blíže definovány, tudíž jejich plnění ze strany rodičů nemusí být zrovna jednoduché. Zde se otvírá velký prostor pro vznik různých komunikačních nedorozumění (Štech, Viktorová 2001, in Kolláriková, Pupala (eds.) 2001, s. 74).

1.4.1 Typologie rodičů

Vezmeme-li tedy v úvahu zájem rodičů o dítě a zájem rodiče o školu, mohou se učitelé ve škole potkávat, jak uvádí Štech a Viktorová, s různými typy rodičů (Štech, Viktorová 2001, in Kolláriková, Pupala (eds.) 2001, s. 74-77):

- rodiče, kteří projevují jak zájem o dítě, tak zájem o školu;
- rodiče projevující zájem o své dítě;

- rodiče selhávající v některé z rodičovských funkcí;
- „nezřetelní rodiče“ – bez problémů, bez kontaktů.

V typologii rodičů, jak ji shrnují Štech a Viktorová, najdeme mnoho společných znaků s tím, co bylo uvedeno v části 1.4 u Šedové (in Rabušicová et al. 2004, s. 33-39).

Rodiče, kteří projevují jak zájem o dítě, tak zájem o školu

Tito rodiče bývají učiteli vnímání jako nejaktivnější, ale protože se zájem o školu jako jev definuje jen s velkými obtížemi, dochází u rodičů, kteří tady patří, k dalšímu rozdělení.

a) Rodiče spolupracující se školou na formální úrovni. Tito rodiče se zapojují do dění ve škole skrze práci v různých orgánech školy a jiných institucích, často školu sponzorují. Školou bývají vnímání jako nejceněnější a bezproblémoví.

b) Rodiče, kteří ve škole pracují. Z této pozice se dostávají více dovnitř školy a mohou navazovat s učiteli bližší kontakty. Postavení těchto rodičů není vždy jednoznačné, někdy se jeví jejich snaha o navázání bližších kontaktů jako důsledek potřeby na místě dítě i školu kontrolovat.

c) Rodiče vyvíjející na školu tlak z titulu vyššího vzdělání nebo rodiče méně konformní. Mohou to být například maminky na mateřské dovolené, které cítí potřebu zasahovat nejenom do průběhu vyučovacího dne, ale také i do obsahové náplně v jednotlivých předmětech. Učitelé vnímají tyto rodiče jako příliš kritické, nebezpečné a problémové, a je důležité využít jejich potenciál tak, aby učitele neřídili, ale aby pomáhali, například při organizování některých školních akcí.

Rodiče projevující zájem o své dítě

Tito rodiče bývají učiteli vnímání jako vstřícní a bezproblémoví. Projevují zájem o dítě jak ve škole, tak i doma. Jejich děti jsou ve škole většinou úspěšné. V kontaktech se školou bývají umírnění.

Je důležité na tomto místě zmínit i skupinu rodičů, která může mezi jednotlivými typy klouzat podle aktuální situace. Podle učitelů může být klouzání mezi různými typy způsobeno úzkostným chováním rodičů, novými problémy dítěte nebo zásadními změnami v rodině. Ve většině případů tyto rodiče přejdou do skupiny problémových rodičů.

Rodiče selhávající v některé z rodičovských funkcí

Tady berou učitelé v potaz především péči o dítě v rodině.

a) Rodiče, kteří se o své děti doma starají výrazně špatně. Bývají to rodiče s psychickými problémy, nemocní, alkoholici apod. Pokud nejsou se školou ve výrazném konfliktu, škola se jim snaží pomáhat.

b) Rodiče, jejichž zájem o dítě je definovaný jinak než zájem proškolní, a rodiče, kteří nezvládají výchovu dětí z různých důvodů.

„Nezřetelní rodiče“ – bez problémů, bez kontaktů.

Podle učitelů jejich rodičovská role nespĺňuje ani základní představy rodičovské role, jak ji definuje škola (Štech, Viktorová 2001, in Kolláriková, Pupala (eds.) 2001, s. 74-77).

Na <http://rodicovskatypologie.cz/?campaignId=3> je zajímavý nástroj pro rodiče. Stránka vychází z výzkumu rodičovských potřeb směrem ke školám a je určena pro rodiče, kteří před nástupem dítěte do školy zvažují, jaký typ základní školy by byl pro jejich dítě vhodný vzhledem k vztahu rodina – škola.

Vyplněním krátkého dotazníku se rodiče zařadí do jedné ze čtyř níže uvedených skupin.

a) Angažovaní rodiče, rodiče s jasnou představou.

b) Spořádaní rodiče, rodiče s potřebou kontroly.

c) Komunitní rodiče, rodiče s důrazem na vztahy.

d) Nenároční rodiče, rodiče bez zvláštních očekávání.

Na základě analýzy výroků rodičů i zástupců škol o škole, vzdělávání a výchově obecně se ukáže, nakolik jsou očekávání a představy rodičů o výchovně vzdělávacím procesu ve shodě s filozofií školy. Jak již bylo výše uvedeno, toto srovnání se pak dá využít jako pomůcka pro nerozhodné rodiče, kteří s výběrem školy pro své dítě váhají.

Jak konstatuje Čapek, rodiče jsou různí a pokud se v současnosti hodně mluví o individuálních přístupech k dětem, měli bychom mít na paměti i individuální přístup k jejich rodičům (2013, s. 22).

Souhrn očekávání rodičů vůči škole, která jsou ve své podstatě legitimní, a rodiče se jich ve spojení se vzděláváním svých dětí domáhají, můžeme najít u Petláka. Ten konstatuje, že rodiče očekávají v první řadě:

- „Rovné zacházení, aby děti neměly pocit křivdy, že jsou učiteli nesympatické apod.;
- aby bylo jejich dítě podporováno ve vzdělávání;

- pomoc učitele, vstřícnost při řešení problémů s chováním nebo studijními výsledky žáka;
- zodpovědný a individuální přístup k jejich dítěti;
- že učitel velmi zodpovědně a objektivně hodnotí žáka a je ochotný jim vysvětlit důvody svého přístupu k žákovi, případně i zaměření jeho intervencí;
- vysokou kvalifikovanost a využívání nejen didaktických, ale i ostatních dovedností učitele;
- důraz učitele nejen na didaktické aspekty vyučování, ale i na jeho emoční stránku;
- zájem také o neformální spolupráci s rodiči.“ (Petlák 2006, cit. dle Čapek 2013, s. 22)

Shrnutí

Vztahy mezi rodinou a školou odrážejí změny ve společnosti. Od dob, kdy byl rodič jenom pasivním příjemcem informací a rad ze strany školy jako výchovně vzdělávací instituce, až k dnešnímu modelu sdílené odpovědnosti, kde vystupuje rodič ve vztahu mezi školou a rodinou jako rovnocenný partner. V poslední době si stále častěji uvědomujeme, jak je tento vztah křehký a náchylný ke konfliktům. Je to způsobeno tím, že i když je středem zájmu jak rodiny, tak školy dítě a jeho správný vývoj, jsou rodina a škola rozdílné instituce s rozdílnými představami a očekáváními, jak by měl vztah rodina – škola fungovat. Vše začíná u toho, jak jsou rodiče školou vnímání a jak školu vnímají rodiče. Pak se teprve nastavuje komunikace, spolupráce, případně i participace.

2 Komunikace mezi školou a rodinou

Komunikace je nepřetržitý proces, který se začíná budovat od chvíle, kdy dítě zahájí povinnou školní docházku. Rodiče si hledají svoje místo a podobu komunikování se školou, ale pravidla vzájemné spolupráce nastavuje škola.

V této části pojednám o různých komunikačních formách, kterými může škola komunikaci s rodiči realizovat. Poukážu na skutečnost, proč je důležité zachovat si ve vztazích mezi školou a rodinou určitou míru otevřenosti i distance. Nabídnou stručný pohled do reality komunikace mezi školou a rodinou v rámci odkazu na výzkumy Šed'ové a Čiháčka, a také společnosti EDUin. V krátkosti se zmíním o potřebě efektivní komunikace a uvedu, jak jí docílit.

2.1 Role učitele

Jak je již uvedeno v části 1.1 Vývoj názorů na vztahy rodiny a školy, tím, že se v posledních letech vše kolem těchto vztahů psychologizuje, je osobnost učitele jedním z faktorů, který může spolupráci školy s rodinou do velké míry ovlivnit. Kvalitní osobnost učitele je předpokladem kladného vlivu na žáky, a také dobré spolupráce s jejich rodiči.

V souvislosti s budováním vztahů mezi rodinou a školou píše Čapek (2013, s. 12): „Třídní učitel je nejen obhájcem práv žáků ve své třídě, ale i emisarem rodičů ve škole. On je převodním kolečkem, první instancí, na kterou se rodiče obracejí, dveřníkem rodičů do školního prostředí, jejich průvodcem a garantem kvalitního vzdělání.“ A na tuto roli by měl být také třídní učitel patřičně připraven.

Národní ústav pro vzdělání vydal v roce 2012 dokument *Rámec profesních kvalit učitele*, jehož základem jsou profesní činnosti. „V těchto činnostech se projevují profesní kompetence učitele, chápáné jako soubor profesních znalostí, dovedností, postojů, hodnot i osobnostních charakteristik.“ Rámec profesních kvalit učitele je vyjádřen v podobě kritérií kvality v osmi oblastech. Jednou z nich je i spolupráce s rodiči a širší veřejností.

V této oblasti mimo jiné učitel komunikuje a spolupracuje se zákonnými zástupci žáků na základě partnerského přístupu, založeného na vzájemné úctě, respektu a sdílené odpovědnosti za rozvoj žáků. Vysvětluje zákonným zástupcům své pojetí výuky, tedy cíle a strategie vyučování, způsoby hodnocení žáků, a diskutuje s nimi o něm. Poskytne zákonným zástupcům žáka konzultaci k otázkám výchovy a vzdělávání. Komunikuje se všemi rodiči žáků, kteří to potřebují, a kteří o to mají zájem. Předkládá rodičům konkrétní návrhy na jejich

spolupráci se školou. Nabízí rodičům informace a podněty z oblasti výchovy a vzdělávání žáků. Poskytuje rodičům co nejvíce informací o procesu i výsledcích žákova učení. Je v pravidelném kontaktu s rodiči žáků, průběžně je informuje o pokrocích žáka, o vzdělávacích cílech vyplývajících z kurikula, o akcích třídy či školy, a to prostřednictvím osobních setkání, písemnou i elektronickou formou, pokud je to možné.

Získává od zákonných zástupců žáků informace o sociálním a kulturním prostředí žáka, aby společně s nimi hledal cesty k rozvíjení žáka. Pravidelně komunikuje s rodinami s cílem poznat rodinné prostředí žáků, lépe porozumět silným stránkám, zájmům a potřebám žáka.

Dokáže prezentovat a zdůvodnit vzdělávací program školy rodičům. Dokáže odpovídat na otázky týkající se školního vzdělávacího programu, předkládá argumenty zdůvodňující správnost konkrétní podoby školního vzdělávacího programu (2012, s. 18-19).

Zde se nabízí otázka, jestli jsou učitelé vybaveni potřebnými kompetencemi na úrovni, která by jim umožnila těmto požadavkům v praxi dostát. Průcha (2006) se v rámci úvah o přípravném vzdělávání učitelů vyjadřuje ke standardům pro učitelskou kvalifikaci z pohledu jejich formování. Uvádí, že se standardy vytváří s cílem nastavit přípravu studentů na učitelské povolání tak, aby v něm byly složky teoretická a dovednostní v co největší rovnováze. Problém vidí v tom, že další teoretici vkládají do již sestaveného soupisu stále další požadavky nehledě na to, co mohou učitelé fyzicky a psychicky zvládnout. Zpětná vazba přicházející z reálné praxe naznačuje, že studium učitelství požadavkům praxe prozatím úplně neodpovídá. Absolventi postrádají některé „manažerské, evaluační nebo administrativní aktivity, které toto povolání vyžaduje vykonávat“ (2006, s. 136-139). Proto může docházet k tomu, že jsou nezřídka učitelé ve vztahu rodina – škola nejistí a intenzivnější komunikaci se mnohdy vyhýbají (Rabušicová 2004, s. 17, Štech, Viktorová 2001, in Kolláriková, Pupala (eds.) 2001, s. 63).

Vliv neustálého navyšování administrativní a komunikační zátěže na učitele sledovali ve své empirické studii Pavlas Martanová a Konůpková (2019). Přestože se přípravě učitelů věnuje stále větší pozornost, popisují, že učitelé nevnímají komunikaci s rodiči jako rovnocennou součást své profese. Jsou sice odborníky na výuku i na dítě, ale nejsou dostatečně připraveni na komunikaci s rodiči a zvládání emocí, s kterými rodiče do komunikace s učitelem často vstupují. Podle zjištění autorek staví současná společenská situace učitele většinou do role klientů rodičů. Žijí tak s vědomím, že jejich profesní kvality mohou být kdykoliv zpochybněny a oni budou nuceni obhájit svoji roli učitele před rodiči, vedením školy nebo na

půdě jiných institucí. Komunikace mezi rodiči a učiteli může být tudíž samotnými učiteli vnímána jako významný stresový faktor.

2.2 Formy kontaktů

Učitelé a rodiče používají v rámci systému vzájemné komunikace různé formy vzájemného kontaktu. Tyto se odlišují mírou zprostředkovanosti, obsahovým zaměřením, sociálním vymezením a v nemalé míře i funkcí (Štech, Viktorová 2001, in Kolláriková, Pupala (eds.) 2001, s. 78). V dnešní době se už jedná o ustálené aktivity školy. Nejčastěji se můžeme setkat s rozdělením podle míry zprostředkovanosti na kontakty bezprostřední a kontakty zprostředkované.

Bezprostřední kontakty jsou setkání osobní, setkání rodičů s učiteli tváří v tvář. Patří mezi ně především třídní schůzky a konzultační hodiny, společenské a prezentační akce, například besídky, na které jsou rodiče zváni. Mezi méně bezprostřední kontakty se řadí komunikace s rodiči po telefonu, sdělení v žákovské knížce, v notýsku, různé oběžníky, časopisy a dopisy. Ve srovnání s třídní schůzkou nebo individuální konzultací vstupují do takto realizované komunikace jiné skutečnosti. Především se jedná o komunikaci, která řeší dění ve škole den co den. Učitel nemá možnosti řídit tyto formy vzájemné komunikace tak, jako při třídní schůzce, nemá vliv na jejich interpretaci a nemůže bezprostředně kontrolovat zpětné reakce rodičů (Štech, Viktorová 2001, in Kolláriková, Pupala (eds.) 2001, s. 78-81). Většina kontaktů s rodiči je ale nepřímá, vedena přes dítě. Dítě doma vyřizuje žádosti a vzkazy, o škole mluví. Jak jsme různí, vyhovují nám rozdílné formy kontaktů.

Názory rodičů k otázce uplatňování odlišných komunikačních forem najdeme u Čapka, který shrnuje výsledky výzkumného šetření společnosti EDUin ve spolupráci s výzkumnou společností Perfect Crowd. Z 522 rodičů by celých 40 % přivítalo možnost výuku navštěvovat. Celých 31 % by se rádo setkávalo s rodiči i učiteli neformálně, 28 % z dotazovaných rodičů by se rádo zapojilo do diskuse o obsahu a metodách vzdělávání, 25 % rodičů chce mít možnost zúčastňovat se akcí přímo v prostorách školy. Na výlety se spolužáky dítěte by rádo jezdilo 21 % rodičů, 20 % rodičů by se chtělo podílet na vylepšování školních prostor a 19 % dotazovaných rodičů je ochotno organizovat volnočasové aktivity pro žáky. Jen 10 % rodičů by se chtělo zúčastňovat různých sbírek na podporu školy, které by byly organizované v jejich prostorách a 8 % rodičů se vidí i v roli občasných učitelů (Čapek 2013, s. 26-27).

Když s odkazem na výše uvedené průzkumy srovnáme to, co škola nabízí, s tím, co rodiče v současnosti očekávají, je vidět, že je ze strany rodičů vyvíjena snaha o čím dál tím větší zpřístupnění školního života rodičům.

2.3 Míra otevřenosti a míra distance

Jak vidno, již v posledních dvaceti letech se ve společnosti často diskutuje otázka možnosti větší otevřenosti škol rodině (Štěch, Viktorová 2001, in Kolláriková, Pupala (eds.) 2001, s. 78). Vznikají hnutí, a některá i s docela konkrétním zaměřením, například na pomoc rodinám v krizi, na boj proti školnímu neúspěchu apod.

Pokud se zamyslíme nad mírou otevřenosti a distance škol vůči rodině, Štěch a Viktorová začínají otázkou: „Jak to tedy je s přítomností rodičů ve škole?“

Podle Epsteinové může mít zapojení rodičů do školního dění několik stupňů:

- „Plnění základních rodičovských povinností.
- Komunikace škola – rodiče.
- Zapojení rodičů jako dobrovolníků do života školy.
- Zapojení rodičů do domácí přípravy.
- Zapojení rodičů do rozhodování o záležitostech školy.
- Zapojené rodičů do školní komunity.“ (Epstein 1992, 1994, cit. dle Čapek 2013, s. 13)

Každý stupeň, počínaje plněním základních rodičovských povinností až k zapojení rodičů do školní komunity, si vyžaduje ze strany školy více a více otevřenosti. Pro srovnání nalezneme v publikaci od Poche Kargerové vymezení role rodiny tak, jak jej chápe běžné vzdělávání a jak jej oproti tomu definuje program Začít spolu, který je u nás realizován v základních školách od roku 1996.

Běžné vzdělávání vnímá rodiče jako účastníky, kteří do školního vzdělávání svých dětí nezasahují a do toho, co se děje ve třídě, se nezapojují. Škola navazuje s rodiči komunikaci jenom v případě, že jim potřebuje sdělit informace o prospěchu a chování jejich dítěte, nebo v případě, že je potřeba řešit nějaký problém. Škola si žije svým vlastním životem a dny, kdy mohou rodiče do školy vstoupit, jsou stanoveny předem (Trpálková 2018, cit. dle Poche Kargerová 2019, s. 18).

Program Začít spolu vnímá rodiče jako „prvotní učitele a partnery učitele“. V souvislosti se školním vzděláváním se očekává jejich přímá účast, dokonce i ve třídě. Komunikace s rodiči

se využívá k „stanovování vzdělávacích cílů a individuálních plánů pro každé dítě“, takže bychom mohli říci, že je to neustále probíhající proces. Škola je komunitě otevřená, je její součástí (Trpálková 2018, cit. dle Poche Kargerová 2019, s. 18).

Podle mnoha výzkumů jsou si podle Štecha a Viktorové škola a rodina v něčem podobné. Už z tradice se jedná o instituce uzavřené a nepřehledné s tím rozdílem, že rodina si může právo na soukromí veřejně nárokovat. Protože pravidla komunikace a komunikační formy určuje jako první škola, rodiče mohou nabýt dojmu, že je to právě ona, kdo jim zamezuje do školy přístup.

Když se ale blíže podíváme na odlišnosti školy a rodiny, zjistíme, že škola je jako socializační instituce jedinečná právě v tom, že je jiná než rodina. Má na dítě jiné požadavky, řídí se jinými normami, používá jiné strategie, jak přimět žáky k plnění očekávaných požadavků, používá jiný jazyk, má na další život dítěte jiný dopad. Právě díky vstupu dítěte do školy se rozvíjí jeho schopnost adaptovat se na jiné prostředí, vstupovat do různých rolí, oddělovat je, a jeho čas strávený ve škole má celkově pozitivní vliv na rozvíjení jeho autonomie (Štech, Viktorová 2001, in Kolláriková, Pupala (eds.) 2001, s. 79).

Charlot (1992, cit. dle Kolláriková, Pupala (eds.) 2001, s. 79) mluví o „*nebezpečí přílišné otevřenosti školy rodičům ve smyslu jejich nadměrné přítomnosti ve škole*“. Vznikem možné aliance dospělých proti dětem, by dítě mohlo o vše, co je předpokladem pozitivního rozvoje jeho autonomie, přijít. Proto je podle Štecha a Viktorové nezbytně nutné zachovat mezi rodinou a školou v určité míře odstup (Štech, Viktorová 2001, in Kolláriková, Pupala (eds.) 2001, s. 79).

2.4 Přímá komunikace

Přímé komunikační formy jsou postavené na bezprostředním setkání učitele a rodiče tváří v tvář. Kromě třídních schůzek, kterým bude v této diplomové práci věnována samostatná kapitola, je zde potřeba uvést také konzultační hodiny, schůze rodičovských rad a sdružení, besídky, školní akademie aj. Méně častými pak bývají návštěvy učitele v rodině nebo rodičů ve vyučování.

Kromě bezprostředního osobního setkání s rodiči využívá učitel v komunikaci s nimi také méně přímé kontakty, mezi které se řadí telefonický styk a různé formy písemné komunikace.

Na základě realizovaného šetření ohledně používání různých forem přímé nebo méně přímé komunikace na českých školách dospěli Šedřová a Čiháček k zajímavým výsledkům. Podle

vyjádření ředitelů škol patří mezi stoprocentně pravidelně realizované formy komunikace třídní schůzky a připravenost poskytovat informace na požádání rodičů v případě potřeby okamžitě. Mezi spíše pravidelné aktivity patří poskytování informací rodičům na začátku školního roku, komunikace přes sdělení v žákovských knížkách, pak individuální konzultace učitelů a s malým odstupem ukázky prací žáků v pracovních sešitech a nástěnky. Den otevřených dveří, písemná sdělení o dítěti, školní časopisy, konzultační hodiny vedení školy a přímá účast rodičů ve vyučování se realizují spíše jenom občasně a komunikace formou různých videonahrávek je opravdu jenom výjimečná (Šedřová, Čiháček 2004, in Rabušicová et al. 2004, s. 71-73).

Svým specifikem se vyznačují společenské a prezentační akce, například besídky, akademie, vánoční nebo velikonoční dílny apod. Tyto formy komunikace se svým silným komunikačním potenciálem umožňují vedení školy a učitelům setkání s rodiči, aniž by byla zaměřena pozornost na konkrétního žáka. Vytváří se tak příležitost překonávat komunikační bariéry (Šedřová, Čiháček 2004, in Rabušicová et al. 2004, s. 74).

Vzhledem k tématu diplomové práce mě zaujal příspěvek Danuše Matýskové *Spolupráce rodiny a školy z pohledu rodičů a učitelů*, publikovaný v roce 2005 v časopise *Pedagogická orientace*. Autorka v něm prezentuje výsledky výzkumných šetření z let 2002–2003 zabývajícími se tradičními i alternativními přístupy škol ke spolupráci mezi rodinou a školou.

Kromě jiného Matýsková poukazuje na to, že se mezi školami, které praktikují zavedené formy spolupráce, v devadesátých letech 20. století začínají objevovat i školy, které si uvědomují důležitost spolupráce mezi školou a rodinou z pohledu kvality jimi realizovaného výchovně vzdělávacího procesu. Tyto školy začínají hledat nové formy spolupráce s cílem vytvořit co nejlepší podmínky pro fungování oboustranně prospěšné komunikace. Děje se tak někdy systematickými postupy a jindy zase nahodilými a intuitivními metodami.

Šetření proběhlo na dvou školách se zcela odlišnými přístupy k vnímání rodičů a jejich role. „Tradiční“ základní škola uplatňující v přístupu ke spolupráci s rodiči převážně standardní způsoby a pak škola, která se hlásí k programu „Začít spolu“ usilujícímu o participační model vztahů rodina – škola (viz 1.2).

V oblasti způsobů a forem komunikace se šetřením ukázalo, že hlavní způsoby, jakými třídní učitelé informují rodiče, jsou třídní schůzky, individuální setkání – konzultace, písemná sdělení v žákovské knížce, jiná písemná sdělení a osobní návštěvy v rodině. Jsou pro obě

školy shodné. Podstatné rozdíly jsou v realizaci třídních schůzek, ve využití návštěv v rodině a v náhledu na ně.

58 % rodičů, kteří mají děti v tradiční základní škole, preferuje třídní schůzky bez dětí, třídní schůzky s dětmi by přivítalo 24 % rodičů. 54 % rodičů vyjádřilo názor, že k návštěvě učitelů v rodině by mělo docházet jen výjimečně. 28 % rodičů nemá v souvislosti s návštěvami učitelů v rodinách žáků žádné námítky a 14 % rodičů považuje tuto formu komunikace za narušení soukromí.

Rodiče zapojeni do programu Začít spolu reagovali v šetření vesměs pozitivně. 78 % dotazovaných rodičů preferuje třídní schůzky s dítětem. K třídním schůzkám bez přítomnosti dětí se hlásilo jenom 20 % rodičů. 40 % rodičů nemá vůči návštěvám učitelů v rodině žádné námítky, 52 % to považuje za způsob, jak se blíže poznat a 8 % rodičů by návštěvu učitele uvítalo. Je zřejmé, že se v odpovědích těchto rodičů odrazila zkušenost ze spolupráce s učiteli, kteří v komunikaci s rodiči žáků upřednostňují přátelský přístup (Matýsková 2005).

2.5 Nepřímá komunikace

Hlavními aktéry, na kterých je postavena komunikace mezi školou a rodinou, jsou rodič a učitel. Její podstatná část se ale odehrává přes dítě, které je v toku informací tím nejdůležitějším tématem a trvalým zdrojem informací. Jeho emoce, únava, nálady, problémy i nemoci mají silnou vypovídající schopnost o situaci v rodině stejně jako o dění ve škole. Rodiče i učitelé si interpretují jeho chování, výroky, sledují, jak pracuje a jaké jsou výsledky jeho práce (Štech, Viktorová 2001, in Kolláriková, Pupala (eds.) 2001, s. 82).

Pozorní a pečující rodiče velmi citlivě vnímají všechny emoce, které dítě ve spojení s výukou prožívá. Radost a potěšení, podobně jako strach, úzkost, zklamání i únavu. Dítě se může do školy těšit a nemůže se dočkat, kdy bude se svým panem učitelem nebo paní učitelkou. O škole, o dospělých i o spolužácích mluví pěkně a vše, co je se školou spojené prožívá jako krásné dobrodružství. Může mu být smutno, když ve škole není. Jsou mezi dětmi ale i takové, které se snaží všemu, co má jakoukoli spojitost se školou, vyhýbat. O škole nemluví rády, když už, tak nehezky. Škola je nebaví, nudí se v ní, v žákovské knížce nejsou pěkné známky ani pochvaly, a jsou tam paní učitelka nebo pan učitel, kteří necítí potřebu cokoli měnit. Rodiče si tak vytváří obraz o škole z hlediska pohledu svého dítěte.

Může se stát, že některá ze stran vystupujících ve vztahu rodina – škola využije dítě jako posla zpráv. Především děti v nižších ročnících se často identifikují s výroky své paní učitelky nebo pana učitele, takže doma mluví například o tom, jak byla paní učitelka smutná, protože

si nikdo nekoupil knihu z jarního katalogu, a proto si nemůžeme do třídy koupit nové nástěnné hodiny. Jak si tuto informaci rodič dekóduje? (Štech, Viktorová 2001, in Kolláriková, Pupala (eds.) 2001, s. 82)

V rámci dětského vyprávění o tom, co se dělo ve třídě, se dostane na veřejnost i hodně informací, které původně vůbec jako informace neměly být odeslané. Stačí, když paní učitelka komentuje zapisování poznámky do žákovské knížky, aby vyslala třídě signál, že nějaké chování není v souladu s domluvenými pravidly. Když pak doma děti vypráví, často není obsah jejich vyprávění v souladu s tím, co se ve škole opravdu odehrálo. Rodičům chybí kontext poznámky a sdělení nerozumí. Štech a Viktorová mluví o „nedobrovolné komunikaci.“ (Štech, Viktorová 2001, in Kolláriková, Pupala (eds.) 2001, s. 82)

Ve spojení s nepřímou komunikací, která se mezi školou a rodinou odehrává vesměs prostřednictvím dítěte, upozorňuje Perrenoud dokonce na roli dítěte jako možného dvojitého agenta. Vysvětluje to tím, že děti v návaznosti na předcházející zkušenosti s komunikací s rodičem nebo učitelem a s použitím různých dětských strategií, mohou obsah sdělení reinterpretovat, mohou jej vysvětlovat zmateně, mlžit a pracovat i s emocemi s cílem vylepšit sdělení ve svůj prospěch. Dospělí si myslí, že mají komunikaci pod kontrolou, ale jak uvádí Perrenoud, „je to pouze iluze“ (Montandon – Perrenoud 1994, cit. dle Kolláriková, Pupala (eds.) 2001, s. 83).

2.6 Efektivní komunikace

Ať už učitel zvolí jakoukoli formu komunikace, měl by mít na paměti, že její kvalita může podpořit, nebo naopak zhatit veškeré školní dění. Co by mělo všechny komunikační formy provázet, je vytvoření pocitu bezpečí.

U Kopřivy najdeme přehledně sepsané principy efektivní komunikace, které můžeme využívat v bezprostředním přímém kontaktu s rodiči i s dětmi, a o které se můžeme opřít, také při využívání těch méně přímých komunikačních forem (Kopřiva et al. 2008, 263-266).

- Držet se přítomnosti – o věcech z minulosti nebo budoucnosti mluvit jenom v případě, že se s tím v přítomnosti dá něco udělat.
- Držet se problému – vyhnout se hodnocení osoby, ať už přímému nebo nepřímému.
- Zprostředkovat smysluplnost – nabídnout odpovědi na otázky proč a jak.
- Dávat prostor – snižovat počet příkazů a zákazů a nabízet spoluúčast na řešení nebo možnost volby.

- Zaměřit se na pozitiva – vyzdvihnout to, co se povedlo, používat pozitivní popis a ocenění.
- Vztít v úvahu emoce – reagovat empaticky.
- Při sdělování požadavků šetřit slovy – každé zbytečné slovo je zbytečné.
- Hlídat si tón hlasu – mluvit bez nadřazenosti, ironie a despektu.

Shrnutí

Pokud chceme, aby byl vztah mezi rodinou a školou úspěšný, kvalitní a dlouhodobý, musí být postavený na dobré komunikaci. Pokud dochází v procesu komunikace k oboustrannému předávání informací, získávají obě strany konkrétnější představu o tom, co dítě potřebuje. Učitel, rodič a žák se navzájem nejlépe poznají, pokud je atmosféra ve vztahu rodiny a školy přátelská a uvolněná. Vhodné využívání přímých a nepřímých komunikačních forem umožňuje učitelům lépe poznat kulturu rodiny, její potřeby, cíle a schopnosti. Rodiče se více dozví o vyučování a o požadavcích, které škola klade na dítě. Vše, co učitel podnikne, zorganizuje, by se mělo odehrávat v bezpečném prostředí, a měl by mít na paměti, že v komunikaci jde především o informování, naslouchání a diskusi.

3 Třídní schůzka

Třídní schůzky se v českých školách běžně organizují. Když si uvědomíme jejich důležitost jako základní komunikační formy, můžeme jen konstatovat, jak málo odborných textů se k tomuto tématu dá v dostupných zdrojích dohledat. O spolupráci mezi rodiči a školou se dočteme hodně, ale k třídním schůzkám a ke kompetencím učitelů k organizování a vedení třídních schůzek v nich najdeme jen pár stránek. Kromě prvních vlaštovek, například programu Začít spolu, jde většinou o popis stávajícího stavu, kdy má třídní schůzka již dlouhé roky předem definovanou neměnnou strukturu. Jak uvádí Čapek, mnozí „učitelé nevidí smysl, proč v této oblasti provádět změny a nevědí, jaké změny by mohli realizovat.“ (Čapek 2013, s. 89)

Stejný autor, ale na jiném místě také říká, že v rámci korektnosti je nutno uvést, že i rodiče se obvykle raději soustředí na „hladký“ průběh školní docházky svých dětí, a nepřekypují zrovna aktivitami a iniciativou něco měnit (Čapek 2013, s. 14).

V této části diplomové práce nejdříve uvedu oblasti, do kterých komunikace v rámci třídních schůzek vstupuje. Pak poukážu na stávající stav v jejich realizaci a s oporou o dostupné zdroje nastíním nové možnosti vedoucí k efektivnějšímu využití této komunikační platformy.

3.1 Stávající podoba třídních schůzek s rodiči

Komunikace mezi školou a rodinou se buduje od začátku školní docházky dítěte. V posledních letech se stále častěji můžeme potkat i s tím, že některé školy začínají s rodiči pracovat ještě dříve, než děti těchto rodičů poprvé vstoupí na jejich půdu jako žáci nebožačky. Tento trend ve vývoji vztahů mezi rodinou a školou jenom potvrzuje, že si školy uvědomují důležitost spolupráce s rodinou stále více a více.

Třídní schůzky se jeví jako dominantní forma přímé komunikace mezi rodiči a školou. Konají se dvakrát třikrát za rok a v jedné nebo dvou hodinách je potřebné vyřešit mnoho důležitých záležitostí. Potvrzují to analýzy postupů, kterými se učitelé při organizování třídních schůzek řídí. Štech a Viktorová zmiňují hned několik oblastí, kterých se komunikace s rodiči z hlediska školy na třídní schůzce týká:

- představení učitele a definování jeho učitelské role;
- definování požadavků na žáky, rodiče i život ve škole;
- vyjednání koloběhu informací mezi školou a rodinou;

- vymezení kvantity kontaktů s rodiči;
- nastavení spoluzodpovědnosti rodičů tak, aby učitele, při současném zachování jeho profesní autonomie, podpořili;
- legitimizování postupů práce s dětmi a hodnocení této práce. (Štech, Viktorová 2001, in Kollárová, Popala (eds.) 2001, s. 80–81)

Nad stávající podobou a obsahem třídních schůzek se zamýšlí Šedová a Čiháček, když konstatují, že třídní schůzky mají na některých školách mnoho let stejnou podobu a jsou rodiči i školou vnímány jako povinné akce. Termíny jejich konání odpovídají obdobím klasifikace, z čehož se dá usoudit, že nosným tématem tradičně pojatých třídních schůzek je obeznámení rodičů s prospěchem (in Rabušicová 2004, s. 75).

Struktura třídních schůzek je předem daná, bývá definovaná interními předpisy školy a mívá dvě části. V první části zastupuje učitel školu jako celek a „frontálně tlumočí“ rodičům informace, které se týkají všech. V té druhé části podává informace o prospěchu a chování žáků formou individuálních rozhovorů.

Podle rodičů se na třídní schůzce málokdy mluví o něčem, co by už rodiče dávno nevěděli. Učitelé často mluví obecně, například říkají, že třída pracuje pěkně, třída zlobí. Nedá se mluvit o soukromí, a nikdo nemá právo obhajoby (Poche Kargerová et al. 2019, s. 23).

Šedová a Čiháček pak popisují osobní zkušenost učitelů s tím, že rodiče, s kterými by potřebovali něco řešit v první řadě, rodiče dětí, které mají problémy, se třídním schůzkám vyhýbají. Většina rodičů na třídní schůzku ale přijde. Účast bývá početná, přestože tito rodiče vnímají třídní schůzku jako povinnost, která jim zabírá čas. Zachovávají si odstup a příliš nekomunikují (in Rabušicová 2004, s. 75). Moosbruggerová k tomu poznamenává, že se učitelé potkávají s „ritualizovaným chováním“ rodičů. Toto chování vysvětluje tím, že rodiče mají kdesi hluboko v sobě ukotveno, že mezi ně a učitele patří bariéra, která pak paralyzuje jakékoli snahy učitele o sblížení (Moosbruggerová 1992, cit. dle Rabušicová et al. 2004, s. 75).

Vztahové bariéry mohou vycházet i ze skutečnosti, že postoj k třídním schůzkám bývá nejednotný, Učitelé mívají pocit, že třídní schůzkou rodiče obtěžují a svojí přítomností se vystavují kritice, a rodiče zase vnímají třídní schůzku jako místo ke kritizování jejich rodičovských kompetencí.

Podle Šedové a Čiháčka se nabízí otázka, jestli je právě takto realizovaná třídní schůzka dobrým základem pro kvalitní komunikaci (in Rabušicová 2004, s. 75). V závěru uvádějí, že

to, jak bude třídní schůzka probíhat, závisí na vnímání rodičů učitelem. Jinak bude komunikovat učitel s rodiči jako výchovnými partnery, a jinak jako s rodiči, kteří jsou „špatní“ a o své děti se nestarají. Na téže třídní schůzce pak může probíhat v podstatě odlišná komunikační výměna (in Rabušicová 2004, s. 80).

3.2 Skrytý potenciál třídní schůzky

Tak trochu jiný pohled na třídní schůzky nabízí Čapek (2013). Mluví o třídní schůzce jako o výkladní skříni školy, o místě, kde má učitel příležitost a prostor ukázat kvalitu své práce a o místě, kde má docházet k participaci rodičů na životě třídy a školy. Pokud je vhodně řízená, může přispět ke zkvalitnění školního klimatu. V rámci třídní schůzky může učitel mluvit s rodiči o změnách ve vzdělávání od dob, kdy byli rodiče žáky. Třídní schůzka má být místem, kde může každý z rodičů jasnou a učitelem vedenou formou mluvit o svých obavách i radostech, vyslovit svůj názor i stížnost. Učitel má nabídnout rodičům vše, co ověří dobré mínění rodičů o škole a učiteli. Třídní schůzka je podle Čapka „ukázka života školy, demonstrace vzdělávací filozofie školy, předvedení výukových prostředků, prezentace odborného pohledu na třídu jako celek a na každého žáka jako jedinečnou individualitu.“

To je podle Čapka hned několik důvodů, proč bychom měli věnovat pozornost zkvalitňování třídní schůzky, proč je potřeba ji analyzovat a metodicky podpořit.

V rámci hledání myšlenky „nové třídní schůzky“ realizoval Čapek na jedné z českých škol akční výzkum. Vzhledem k nízké účasti rodičů na třídních schůzkách bylo zjevné, a vedení školy to potvrdilo, že kvalita třídních schůzek organizovaných na této škole je nízká. Zároveň ale vyjádřilo naději, že daný stav nevidí jako neměnný a dal by se zlepšit.

Pozorováním třídních schůzek na 1. stupni bylo zjištěno, že vesměs převládají pozitiva. Třída byla pěkně připravená, atmosféra přátelská, učitelka děti chválila. Nedokonalost přípravy ale byla odhalena tím, že komunikace s rodiči byla chaotická. Některé paní učitelky mluvily příliš rychle a působily nervózně. Nevytvářely rodičům dostatek prostoru pro vyjádření jejich názorů a skákaly jim do řeči. Přesto by se většina třídních schůzek mohla ohodnotit školní známkou v rozpětí jedna až tři, většinou jedna.

Ve srovnání s prvním stupněm se na druhém stupni projeví mnohem větší nedostatky. Učitelé však reflektovali svá vystoupení na třídních schůzkách vesměs pozitivně, protože ani nevěděli, jak uvádí Čapek, že by to měli dělat jinak. Nevěděli „jaké cíle, prvky, postupy by třídní schůzka měla mít:“

Z dotazníkového šetření, které bylo zaměřené na rodiče žáků této školy, vyplynuly informace důležité pro zkvalitnění třídních schůzek. Rodiče se vyjadřovali k tomu, co považují v souvislosti s třídními schůzkami za důležité. Před občerstvením nebo teplým nápojem dali přednost kvalitním informacím o vzdělávání svého dítěte, jak se mu vedlo, co ho čeká a rádi by si prohlédli také ukázky dětských prací.

V návaznosti na tyto výsledky připravil Čapek metodiku, které měla pomoci učitelům s organizací a vedením třídních schůzek. Učitelé se změnám nebránili, ale pořád měli tendence své dosavadní přístupy obhajovat. U některých nebyly změny přijímány s nadšením, protože se za nimi skrývalo více práce. Následující třídní schůzky ukázaly, že u některých učitelů k posunu k lepšímu došlo, kdežto jiní vytvořenou metodu nerespektovali. Čapek v tom nevidí systémovou chybu, ale poukazuje na osobní přístup každého učitele.

Tento Čapkův názor by mohly podpořit myšlenky Feřteka (2015) o spícím slonovi. Feřtek uvádí, že školství v různých zemích má jednu společnou vlastnost. Patří k nejkonzervativnějším institucím. Shromažďují se v něm „majitelé pravdy“, kteří jsou málo samostatní a nepřekypují zrovna iniciativou. Můžeme tomu rozumět i tak, že jen velmi neradi opouštějí staré zaběhnuté koleje. Na příkladu České republiky dokládá, že ze 150 000 učitelů na všech stupních českých škol, vyhlíží změnu a je aktivně reformních jenom pár tisíců. Několik tisíců je aktivně konzervativních. Podle Feřteka jsou to ti učitelé, kteří tvrdí, že dříve bylo lépe. Ti ostatní si nestěžují, změny jenom ignorují. Pokud bychom chtěli spícím slonem pohnout, jak píše Feřtek (2015, s. 82), nejdříve ho musíme probudit.

3.3 Nová třídní schůzka

Co je cílem? Jak uvádí Čapek, připravit a realizovat třídní schůzku tak, aby „působila na rodiče přátelsky, vstřícně, pozitivně, zkrátka opravdu profesionálně.“ (Čapek 2013, s. 118)

Co musí udělat učitel jako první, je změnit své myšlení i navzdory tomu, co se odehrává ve sborovně. Zbavit rodičů negativního smýšlení a strachu z třídních schůzek. Pro přehlednost nabízí Čapek scénář, do kterého shrnul vše, co je potřebné podle něj pro novou třídní schůzku udělat (2013 s. 122-126).

Několik týdnů před schůzkou je třeba:

- připravit si přehled učiva, které bylo probráno;
- připravit si přehled učiva, které bude v dalším období probíráno;
- shromažďovat a archivovat vydařené žákovské práce i se jmény autorů – žáků;

- průběžně pořizovat fotodokumentaci ze školních akcí a vyučovacích aktivit;
- připravit dárek pro každého rodiče;
- promyslet tematické zaměření schůzky;
- promyslet, jak zprostředkovat rodičům hodnocení žáků;
- stanovit si termíny realizace jednotlivých kroků v rámci přípravy třídní schůzky.

Několik dnů před schůzkou je třeba:

- přemýšlet o tematickém zaměření schůzky;
- připravit pozvánku na třídní schůzku pro rodiče (čas, program, délka trvání, propagace);
- připravit si itinerář (program, časové rozvržení, návodné otázky do diskuse rodičů, pedagogicko-psychologickou aktualitu);
- připravit prezentace učiva;
- probrat se žakovskými výtvary a přesvědčit se, že každý žák má dostatek produktů k prezentaci jeho práce;
- shromažďovat poznatky o jednotlivých žácích a připravit si způsob, jak je sdělovat;
- v kvalitní písemné formě připravit informace, které by si měl rodič odnést s sebou;
- promyslet nabídku prostředí, kde se budou zveřejňovat důležité termíny, pomůcky, úkoly.

V den konání třídní schůzky je třeba:

- stanovit si, jaké celkové sdělení chceme rodičům předat a jak před nimi chceme vypadat;
- přemýšlet o jednotlivých bodech schůzky;
- promyslet si prezentační techniky;
- promyslet si informace, které budeme chtít od rodičů získat;
- připravit se na negativní reakce nebo emotivní hnutí rodičů na některé informace, které jim budou předávány;
- připravit výzdobu třídy;
- ubezpečit se, že je třída vzorně uklizená;
- připravit třídu na třídní schůzku (prezentace žakovských produktů se jmény autorů – žáků, uspořádat lavice);
- připravit občerstvení.

Při třídní schůzce je třeba:

- být ve třídě včas a každého rodiče přivítat u dveří;
- poprosit rodiče o vypnutí mobilních telefonů;
- být optimističtí, zdvořilí, profesionální – na nic si nestěžovat;
- poznamenat si, které informace jsou už rodičům předány;
- nedovolit a nedopustit přeskokování v programu, případné náměty rodičů do diskuse zaznamenat na tabuli a vrátit se k nim později;
- snažit se chválit třídu jako celek;
- informace předávat důvěryhodně a věcně;
- vést rodiče k věcnosti a vyjadřování se vždy jenom k jedné věci;
- domluvit s rodiči komunikační kanály;
- ptát se rodičů na pocity z třídní schůzky a sepsat náměty rodičů na další třídní schůzku.

Po třídní schůzce je třeba:

- učinit si poznámky o průběhu třídní schůzky;
- nedořešené věci připravit na příště;
- zpracovat úkoly na příští třídní schůzku na základě žádostí a námětů rodičů.

3.3.1 Třídní schůzka s rodiči v programu Začít spolu

Jak uvádí Čapek, program Začít spolu je u nás jediný, který metodologicky rozpracoval třídní schůzku z pohledu jejího vedení (2013, s. 91). Program Začít spolu uvažuje o třídní schůzce jako o užitečném pracovním setkání, které v mnoha bodech připomíná novou třídní schůzku tak, jak ji popisuje Čapek ve výše uvedené části.

V publikaci Poche Kargerové (2019), najdeme prezentaci postupů a aktivit, které vedou v rámci třídní schůzky k vytvoření podnětného prostředí, tolik potřebného ke stmelení rodičů a nastavení efektivních způsobů komunikace. Na třídních schůzkách realizovaných v duchu filozofie Začít spolu se realizuje nejenom oboustranná komunikace mezi vyučujícími a rodiči, ale také mezi rodiči navzájem.

Je třeba uvést, že v rámci programu Začít spolu se prolínají třídní schůzky bez přítomnosti dětí s individuálními konzultacemi, dnes známými jako „trojlístek“, čímž je zachován respekt k individualitám ve všech ohledech.

Obsahem třídní schůzky s rodiči může být:

- „Sdílení dojmů a zážitků týkajících se školy (rodiny).
- Společná pravidla.
- Očekávání.
- Plánování témat v rámci integrované tematické výuky.
- Možnosti zapojení rodičů do výuky.
- Náměty na postupy vhodné k podpoře učení.
- Informace o spolupráci s dalšími odborníky a odbornicemi.
- Hodnocení a sebehodnocení.“ (Poche Kargerová 2019, s. 24)

Při plánování je třeba myslet na efektivní využití času, respektování pravidel pro spolupráci s rodinou, navozování pozitivní pracovní atmosféry, využití podnětného prostředí třídy k představení výsledku učení dětí, zařazování metod a forem práce, které jsou využívány při práci s dětmi. V nemalé míře také na kladné hodnocení a ocenění práce rodičů (Poche Kargerová 2019, s. 25).

Spolupráce s rodiči v programu Začít spolu začíná už před zahájením povinné školní docházky. Rodiče budoucích školáků se mohou seznámit se školou dříve, než se z jejich dítěte stane školák. Mohou si vyzkoušet metody a postupy, kterými bude jejich dítě vyučováno, a učitelé mají možnost získat od rodičů základní data o dítěti. Pro rodiče je tato schůzka velmi důležitá, protože škola jim v podstatě vysílá signál, že se stávají součástí školní komunity a jsou v rámci vzdělávání jak pro jejich dítě, tak i pro školu důležitými partneri. Na této třídní schůzce dochází ještě k zmapování vzájemných očekávání a představ o spolupráci, čímž se předchází možným nedorozuměním a konfliktům, které by mohly vzniknout, pokud by tato očekávání a představy byly u zúčastněných stran odlišné. Pokud pedagogové získají informace o představách rodičů o škole, o jejich zkušenostech, přáních a preferencích, mohou začít budovat atmosféru vzájemné důvěry a sdílení. Rodiče si zase na druhé straně mohou vybrat v jakých formách spolupráce by se školou rádi spolupracovali (Poche Kargerová 2019, s. 25-27).

Schůzka s rodiči na počátku školní docházky je další z možností, jak rodiče na spolupráci se školou pozitivně naladit a připravit. Učitelé seznámí rodiče se všeobecnými pravidly školní docházky, představí jim učební materiály a obeznámí je s výstupy, kterých by měly děti na konci první třídy dosáhnout. Pro rodiče jsou velmi cenné také informace týkající se organizace školního roku. V centru pozornosti může být chod školní jídelny a školní družiny. A v neposlední řadě projdou učitelé s rodiči společně rozvrh třídy, všechny možnosti

komunikace a místa, která mohou být pro tuto komunikaci využívána. Hlavní poslání třídních schůzek s rodiči vidí učitelé zapojeni do programu Začít spolu hlavně v tom, aby rodiče odcházeli s pocitem, že svěřují své dítě laskavé a kompetentní osobě, že jim ve výchově jejich dětí i nadále zůstává hlavní slovo, a že pokud svůj názor projeví, vždy se najde někdo, kdo jej vyslechne a vezme do úvahy (Poche Kargerová 2019, s. 30–32).

Další třídní schůzky se pak realizují pokaždé na začátku nového školního roku a poté v jeho průběhu podle potřeb jednotlivých škol.

3.3.2 Individuální konzultace

Zatímco jsou třídní schůzky s rodiči v rámci programu Začít spolu výsostně informační záležitostí ohledně organizace výuky, individuální konzultace, které organicky tyto schůzky s rodiči doplňují, si kladou za cíl informovat rodiče o chování a vývoji dítěte, o jeho pokroku, případně jsou také vhodným místem na poradenství a získávání informací v soukromém prostředí (Poche Kargerová 2019, s. 39).

Na 1. stupni základní školy mají podobu triád (učitel – rodič – žák). Po navození příjemné atmosféry v klidném prostředí, je potřeba nejdříve zúčastněným vysvětlit smysluplnost individuální konzultace. Pak už se může učitel věnovat prodlužování pozitivních šipek, mluvit především o silných stránkách dítěte a vše dokládat ukázkami jeho práce. Na individuální konzultaci musí být učitel předem připraven. Před samotnou schůzkou by si měl projít žákovo portfolio a jiné záznamy o žákovi. Je dobré, když v diskusi učitel podpoří dobré chování dítěte a poukáže na to, že se s případnými nevhodnými projevy chování dá pořád ještě něco dělat. V závěru se najde prostor na debatu o možnosti dosahování cílů, které před dítětem stojí, a pobavit se o tom, v čem a jak je třeba se zlepšit (Poche Kargerová 2019, s. 40).

Výzkumy ukazují, že zapojení dítěte do tohoto procesu má několik dobrých důvodů. Individuální konzultace ve složení učitel – rodič – žák bývá často nejefektivnější formou přímé komunikace. Omezuje se možnost vzniku různých komunikačních nedorozumění a dítě nabývá v procesu vzdělávání důležitější roli. Pokud se mluví o dítěti, dítě by mělo být vždy rozhovoru přítomno, a pokud je příčinou schůzky nějaké nevhodné chování nebo jiný problém, je potřebné dítě do řešení problému zapojit.

V rámci individuálních konzultací dochází u dítěte také k reflektování a částečnému rozvíjení kompetence k učení, kompetence komunikativní, sociální a personální. Dítě s pomocí učitele a rodiče vyhodnocuje a reflektuje způsob svého učení. Může se poradit, jak svoje výsledky zlepšit. Učí se naslouchat druhému bez přerušování, má právo říct svůj názor a objasnit ho.

Vyhodnocuje svoje chování ke třídě a úroveň spolupráce. V nemalé míře zde nachází příležitost k sebehodnocení (Poche Kargerová 2019, s. 43).

Efektivita individuálních konzultací učitel – rodič – žák se projeví jenom v případě, že všichni zúčastnění budou dodržovat a naplňovat to, na čem se domluvili. Individuální konzultace je příležitost, jak si mohou učitel, rodič i žák uvědomit, že vzdělávání není jenom záležitostí školy, ale že všichni zúčastnění mají na něm svůj podíl.

Shrnutí

Tato kapitola byla samostatně věnována třídním schůzkám jako jedné z nejdůležitějších forem přímé komunikace. Učitelé i rodiče k ní zaujímají různé postoje, ve kterých se do značné míry mohou odrážet jejich osobní zkušenosti. Dalo by se ale říci, že to, jak kvalitní třídní schůzka je a jestli je naplno využitý její potenciál v rámci budování spolupráce mezi školou a rodinou, značně závisí na způsobu, jak vnímá učitel rodiče. Učitel může s rodiči pracovat jako s výchovnými partnery, nebo naopak může v rodičích vidět problém. Aby byl učitel dobrým organizátorem a moderátorem třídní schůzky s rodiči, musí se neustále vzdělávat a koukat dopředu. Pokud cítí, že jsou jeho třídní schůzky „o ničem“, musí především chtít on sám něco změnit.

Přesto, že se v naší společnosti ve většině škol ještě setkáváme s tím, že je podoba třídních schůzek už dlouhou dobu neměnná, má předem diferencovanou strukturu, můžou nás myšlenky Roberta Čapka a příklad škol pracujících v programu Začít spolu v mnohém inspirovat.

Jako rodič bych se v první řadě rád na třídních schůzkách potkával s učiteli, kteří by byli trpěliví a milí. Kterí by mi vysílali signál, že jsem s nimi v bezpečí, že jim opravdu záleží na tom, co si myslím. Kterí by přirozeně a bez zbytečných afektů reagovali na vše, co se na třídní schůzce odehrává. Rád bych z třídní schůzky odcházel s pocitem dobře využitého času a chtěl bych se těšit na další setkání s rodiči spolužáků mého dítěte.

Při přemítání nad myšlenkami Čapka jsem si uvědomil, že byť i sebelepší improvizace, nemusí být lepší než důsledná a pečlivá příprava, kterou si je nutno „odsedět“. A co vnímám jako nejdůležitější, je pracovat pořád na atmosféře třídní schůzky. Neuspokojit se s tím, že něco funguje. Určitě s rodiči ve spojení s třídní schůzkou vyzkouším práci s jejich obavami a očekáváními, sestavování myšlenkových map ke konkrétním tématům nebo zavedení chvilky pro aktuality z oboru výchovy a vzdělávání. Sám pro sebe jsem si v Čapkově textu zvýraznil slova o tom, jak je důležité sledovat časový plán třídní schůzky.

Zatímco Čapek mluví o dlouhé cestě k *ideální třídní schůzce v ideálním světě*, program Začít spolu nabízí *tady a teď*. Poznat se s rodiči dříve, než se z jejich dětí stanou školáci, je pro mne velmi inspirativní. Zaujala mě také myšlenka mapování příležitostí pro vzájemnou spolupráci. Mít možnost obrátit se na konkrétního rodiče s konkrétním požadavkem je pro mě dost osvobozující představa, takže coby třídní učitel určitě využiji nějakou formu dotazníku pro podporu spolupráce rodiny.

Část II – Praktická část

Ve své práci jsem se zaměřil na empirický výzkum přípravy a organizace třídních schůzek na prvním stupni základní školy. Metodologickým přístupem, který jsem zvolil, je výzkum smíšený. Nejprve jsem generoval hypotézu. V kvalitativní části, zaměřené na porozumění chování lidí v přirozeném prostředí, ve spojení s tématem diplomové práce, jsem se zaměřil na chování učitelů při organizaci a vedení třídních schůzek. V kvantitativní části jsem provedl dotazníkové šetření, jehož podstata byla zaměřena na zkoumání, jak se pedagogové na prvním stupni připravují na třídní schůzky, jak je vedou a organizují. Podle výzkumných metod je to výzkum experimentální, ověřující hypotézu.

Pro výzkum jsem si stanovil hypotézu, výzkumný předpoklad, že péče o atmosféru na třídní schůzce s rodiči je důležitějším faktorem pro její úspěšnou organizaci než sebelepší věcné a jednostranné vedení třídní schůzky.

Zvolil jsem metodu explorativní (<http://bitly.ws/8sGI>), na základě dotazníku jsem získal množství subjektivních a autentických odpovědí od respondentů. V elektronické formě s automatickou administrací byl samotný dotazník i jeho vyplňování časově i lokálně nezávislé, respondenti jej mohli vyplnit kdykoliv a kdekoliv, byla zabezpečena jejich anonymita. Dotazníkové šetření jsem doplnil přímým pozorováním kolegyň na své kmenové základní škole, kdy jsem byl přímo účasten zkoumaným jevům. Mohl jsem tak porovnat výsledky získané dotazníkovým šetřením s výsledky vlastního pozorování.

Nejprve se v praktické části budu zabývat dotazníkovým šetřením, potom uvedu svou zkušenost s přípravou a organizací třídních schůzek, následně výzkum interpretuji.

4 Výzkum

Ze zkušenosti vím, že noví učitelé, kteří přicházejí do školy, kde učím, si ne vždy vědí rady, jak připravit a jak vést třídní schůzku s rodiči. Proto se zabývám přípravou, vedením třídní schůzky a průběhem třídní schůzky z pohledu učitele. Výsledky výzkumu by mohly být pro nové učitele pomůckou.

4.1 Výzkumný problém a cíl

Zkoumám, jak dlouhá je příprava na třídní schůzku, jak dlouho samotná schůzka trvá, zda mají pedagogové nějaká doporučení, která dělají schůzku od snesitelné až po příjemnou.

Výzkumným cílem je zmapovat funkční strategie při třídních schůzkách, které jsou mezi učiteli zavedené. Dále pak popsat přípravu na třídní schůzku a průběh třídní schůzky pohledem učitele, formulovat doporučení pro úspěšné konání třídních schůzek a popsat první zkušenosti s on-line třídní schůzkou.

4.2 Výzkumné otázky

S ohledem na výzkumný cíl a problém byly pokládány učitelům tyto otázky:

Které druhy informací předávají učitelé rodičům na třídních schůzkách?

Jak dlouho zabere učitelům příprava na třídní schůzku?

Jak dlouho trvá učitelům třídní schůzka?

Co funguje učitelům při práci s rodiči na třídních schůzkách?

4.3 Výzkumné metody

Zvolil jsem smíšený design výzkumu. Využil jsem různé metody kvalitativního i kvantitativního výzkumu. Kombinoval jsem přístup kvalitativní (přímé pozorování) s přístupem kvantitativním (dotazník). Dotazník je podle Gavory (1996, str. 53) nejfrekventovanější metodou zjišťování údajů. Během ledna 2020 jsem vyspecifikoval a naformuloval výzkumnou sérii otázek. Dotazník, který jsem následně rozeslal, jsem využil pro hromadné získání údajů a pro zjištění většinového názoru respondentů na danou problematiku. Otázky v dotazníku byly většinou uzavřené, s předem stanovenými alternativami odpovědí. Respondenti měli i vícenásobný výběr, mohli vybírat ze škály odpovědí od *určitě ano*, *spíše ano*, *spíše ne*, až k *určitě ne*. Dichotomická otázka ano x ne byla pouze jediná, zajímalo mě, zda odpovídá žena nebo muž. Nekladl jsem polozavřené

otázky, měl jsem tři otevřené otázky. Ty byly pro mě zdrojem nových a neznámých informací, které bych pomocí uzavřených otázek nezískal. Nevýhodou bylo pracné zpracování. Široký rozptyl odpovědí jsem nejprve kategorizoval, přiřazoval jsem jim kódy. Každý kód znamenal jeden typ odpovědi, tím jsem získal jemnější obraz o zjišťované problematice. Nakonec jsem dotazník vyhodnocoval.

Vedle dotazníku jsem zvolil i druhou metodu výzkumu – přímé pozorování, kdy jsem byl přímo účasten zkoumaným jevům.

Dotazníkové šetření mezi učiteli proběhlo od 10. února do 1. března 2020, všechny údaje z dotazníku vztahující se k třídním schůzkám pocházejí z tohoto období. Výsledky krátkodobého dotazníkového šetření jsem mohl porovnat se zjištěními z vlastního dlouhodobého pozorování. Pozorování s mou přímou účastí totiž probíhalo už pátým rokem, a to tak, že jsem si dělal záznamy z třídních schůzek a ukládal zpětné vazby dětí, rodičů i kolegyň.

4.4 Výběr účastníků průzkumu

Třídní schůzky považuji obecně za problematickou záležitost, proto jsem pomocí dotazníku mapoval, jak k třídním schůzkám přistupují učitelé na jiných školách, dotazník tedy směřoval především mimo naši školu. Respondenty dotazníkového šetření byli profesionálové v oboru – učitelé i učitelky prvního stupně základních škol. Dotazník byl anonymní, na základě jeho výsledků uvádím, že odpovídajících bylo 90 žen a 9 mužů, výběr účastníků byl náhodný.

Připravil jsem dva dotazníky. Jeden pro učitele, druhý pro rodiče žáků. Respondenty druhého dotazníku měli být rodiče žáků na prvním stupni základní školy. Dotazník pro rodiče měl probíhat obdobnou formou – elektronického odeslání a sběru anonymních odpovědí. Série otázek v elektronické podobě měla být rodičům odeslána v průběhu měsíce března 2020. V dubnu téhož roku mělo být provedeno vyhodnocení dotazníku. Zde musím uvést, že plány s rodičovským dotazníkem zhatila mimořádná opatření na školách a v celé České republice v souvislosti s Co-vid19. Z tohoto důvodu byl závěr diplomové práce odkloněn od původních plánů a uzpůsoben aktuální situaci.

4.5 Výsledky a interpretace získaných dat

Respondenti

Respondenty dotazníku byli učitelé a učitelky různých základních škol. Celkově se dotazníkového šetření zúčastnilo 99 pedagogů, 90 učitelek a 9 učitelů (příloha č. 2). Téměř

dvacet procent z nich neučí na prvním stupni, ale svými zkušenostmi chtěli přispět do výzkumu, všichni ostatní jsou prvostupňoví pedagogové. Pedagogů, kteří učí v 1. třídě, se průzkumu zúčastnilo 19, ve 2. třídě 9, ve 3. třídě 14, ve 4. třídě 17 a v 5. třídě 20. Věk pedagogů jsem nezjišťoval. Odpovědi jsem neanalyzoval podle tříd (příloha č. 3).

Které druhy informací předávají učitelé rodičům na třídních schůzkách?

Na otázku: „*Které druhy informací předávají učitelé rodičům na třídních schůzkách?*“ odpovědělo 100 % respondentů, že určitě informuje rodiče o připravovaných akcích třídy a o samotné třídě. Respondenti zde využili z nabízené škály odpovědi pouze možnosti *určitě ano* a *spíše ano*, nebyl nikdo, kdo by odpověděl, že tyto informace nepředává. Jen 53 % respondentů určitě předá i informace o životě celé školy. Výzkum ukazuje, že se respondenti na třídních schůzkách věnují hlavně informacím o třídě, jak už vyplývá ze samotného názvu schůzek. Informace o životě školy nejsou pro respondenty během třídních schůzek prioritou. Informace o výsledcích a o chování dětí na třídních schůzkách převážně respondenti předávají. Zde se ukazuje, že jsem mohl lépe otázku specifikovat, abych se dozvěděl, zda je tak činěno hromadně před celou třídou, zda jde o obecné hodnocení, či zda se tak děje v rámci třídní schůzky individuálně po jejím skončení, nebo jak konkrétně.

Rovněž je zajímavé, že 5 % dotazovaných spíše nechce nebo určitě nechce poznat na třídní schůzce rodiče svých žáků, ostatní o to stojí. Mohu se jen domnívat, že každý učitel stojí o to, aby rodiče svých žáků poznal, a že těch pět procent, kteří uvedli, že rodiče nechtějí poznat, úzce spřáhli svou odpověď s otázkou, zda *na třídní schůzce*. Předpokládám, že takto odpovídající respondenti už mohou znát rodiče z jiných akcí třídy nebo školy a formu třídních schůzek pro poznání s rodiči nevyužívají (příloha č. 4).

Jak učitelé komunikují s rodiči?

Jak ukázaly výsledky průzkumu, nejoblíbenější formou je elektronická komunikace (71 %), následují individuální konzultace (65 %), až poté jsou klasické třídní schůzky (58 %), nakonec následuje trojlístek (48 %). Celá třetina respondentů odpověděla, že trojlístek buď nevyužívá, popř. spíše nevyužívá. Jen z odpovědí mimo dotazník vím, že tato forma schůzky je pro některé pedagogy organizačně časově natolik náročná, že pokud k ní nejsou tlačeni vedením školy, preferují jiné formy komunikace s rodiči. Podle výsledků průzkumu jsou pro komunikaci s rodiči nejméně využívané webové stránky školy a telefonická komunikace. Subjektivně přisuzuji tyto údaje faktu, že aktualizaci webových stránek školy nemívají učitelé standardně v kompetenci, jejich případné příspěvky se mezi ostatními mohou ztrácet. A to, že

jako pedagogové preferujeme jiné komunikační kanály, než by mohl být hovor přes zdánlivě úplně nejdostupnější telefon, zvláště mobilní, přisuzuji tomu, že komunikace s učitelem je během vyučování nemožná. Mám zkušenost, že rodiče, pokud se na školu chtějí v tomto čase obracet, učiní tak písemně e-mailem. Učitel vyjma akutních situací nemá probíhající výuku telefonováním narušovat (příloha č. 5).

Jak dlouho trvá učitelům příprava na třídní schůzku?

Příprava na třídní schůzku se u 30 % respondentů vejde do půl hodiny, 31 % respondentů se připravuje právě jednu hodinu. Početná skupina učitelů se připravuje dvě a více hodiny (18 %). Mezi odpověďmi jsem našel i jednu čtyřhodinovou přípravu, nebo odpověď: „*I několik hodin*“.

Otevřené otázky poskytly vesměs zajímavé výsledky, třeba když někteří respondenti rozepsali svou odpověď:

60 min, pokud se jedná a společné třídní schůzky. Na individuální tř. sch. je třeba času mnohem více, cca 300 min.

Objevila se i odpověď:

Připravuji se průběžně

Nebo:

30 minut + 75 minut na povinné poradě k tř. schůzkám.

Většina odpovědí byla vyjádřena počtem minut, takže jsem mohl sestavit data do tabulky, uvést četnost odpovědí do časového rozpětí přípravy. Tam, kde byl rozptýl nepřesný, použil jsem subjektivní interpretaci. V převážné většině nebylo potřeba tuto korekci řešit, proto se dá analýza výsledku použít jako relevantní. Chybí ovšem detail, zda se jedná o přípravu na klasickou třídní schůzku, či jde o přípravu k individuálním pohovorům či trojlístků. Mohu se jen domnívat, že pokud není v odpovědích uvedeno jinak, mají respondenti na mysli přípravu na hromadnou třídní schůzku. Otázka z mé strany by příště měla být jasněji specifikována (např. *Jak dlouho trvá učitelům příprava na tradiční hromadnou třídní schůzku?*).

Jak dlouho trvá samotná třídní schůzka?

Hodinová schůzka se objevuje nejčastěji (37 %), následují schůzky více než hodina a méně než 2 hodiny (21 %). Schůzky do 30 minut, nebo nad dvě hodiny nejsou žádnou raritou, respondenti je ve svých odpovědích rovněž uváděli (příloha č. 6).

Někde se v jediné odpovědi objevil veliký rozptyl, a to schůzka od 30 do 120 minut.

Díky otevřené otázce jsem obdržel i odpovědi:

Hromadná třídní schůzka 30-40 minut, záleží podle umístění v roce (na začátku roku delší, protože je hodně dotazů ohledně organizace školního roku). Individuální konzultace v trojlístku plánuji na 20 minut, zhruba to stačí. U některých dětí by byl potřeba delší čas, abychom probrali všechno, a u některých jsme hotoví za 10 minut.

Společná schůzka trvá většinou hodinu a půl. Individuální konzultace v trojlístku každá 30 minut krát 20 žáků.

I zde byla většina odpovědí vyjádřená počtem minut, takže jsem opět mohl sestavit data do tabulky. Mohu se jen domnívat, že pokud není v odpovědích uvedeno jinak, mají respondenti na mysli hromadnou třídní schůzku. Otázka z mé strany mohla být jasněji specifikována (např. *Tradiční hromadná třídní schůzka mi trvá...*) a mohl jsem nabídnout škálu časových rozpětí pro jednodušší a přesnější vyhodnocení.

Ze získaných dat od respondentů jsem vypočítal průměrnou délku třídní schůzky a průměrnou délku přípravy na ni. S využitím četností v jednotlivých minutových kategoriích jsem došel k závěru, že průměrná třídní schůzka trvá 76 minut a průměrná příprava na ni pak 67 minut.

Fungující faktory pro práci s rodiči na třídních schůzkách

Za největší přínos z dotazníku pro pedagogy považuji odpovědi na poslední dotaz: „Co funguje učitelům při práci s rodiči na třídních schůzkách?“. Cenné bylo, že se zde od kolegů a kolegyň mezi hodnoceními vzhledem k jednomu z cílů výzkumu zmapovat funkční strategie při třídních schůzkách, které jsou mezi učiteli zaužívané, neobjevovaly hlasy, že nefunguje nic, nebo že by třídní schůzky byly pro pedagogy postrachem. Naopak je zde řada jednoduchých a většinou bez problémů použitelných inspirací. Na základě dotazníkového šetření jsem sesbíral řadu zajímavých zkušeností respondentů. Provedl jsem se obsahovou analýzu odpovědí. V dotazníku se respondenti na otevřenou otázku vyjadřovali různě, někteří stručně, pomocí jednoho či více slov, ale i pomocí vět a dokonce souvětí, ve kterých vyjádřili i několik postřehů a zkušeností najednou. Pokusil jsem se obsírnější odpovědi, pokud obsahovaly více z mnou zvolených kódů, rozdělit do kategorií. V tabulce (příloha č. 7) jsem kódy přiřadil k jedenácti zvoleným kategoriím. Některé kategorie ještě dále dělím na subkategorie. Za pomocí otevřeného kódování jsem zjistil, že v odpovědích respondentů dominuje atmosféra třídní schůzky (45 kódů), je kladen důraz na vstřícnost, přirozenost, upřímnost, humor a úsměv. Významně se respondenti odvolávají na individuální pohovory s

rodiči (11) a trojlístek, čímž je myšleno komunikace učitel – rodič – žák (10). Podle odpovědí se v nemalé míře učitelé věnují samotné přípravě třídní schůzky (11) a dodržení věcného přístupu (9), zde jsem v kódech zařadil profesionalitu, stručnost, pravidla, odbornost, věcnost. Následuje práce s pochvalou (7), kontakt s rodiči mimo třídní schůzky (6), diskuze a zapojení pléna do dění na třídní schůzce (á 5). V doporučeních se ještě objevila práce s portfoliem dětí (4), občerstvení na třídní schůzce (4), dále zmínka o zasedacím pořádku (3), o zápisech (3), vyjádření pochopení (2) a konečně i sdělení obecných informací (2) je pro některé učitelé nástroj, díky kterému jim komunikace s rodiči na třídní schůzce funguje.

Když to shrnu a zjednoduším, výsledkem otevřeného kódování je seznam, který nám dává přehled o odpovědích respondentů seřazený do tematických kategorií. Na základě dotazníkového průzkumu kolegům a kolegyním pro třídní schůzky zvláště dobře funguje kvalitní příprava schůzky, péče o atmosféru setkání a nabídka individuálních pohovorů buďto pouze s rodiči, popř. i v trojlístku učitel – žák – rodič.

5 Já, učitel

Považuji se za demokratického učitele, respektuji osobnost žáka, přizpůsobuji látku, vyučovací styl i tempo výuky na míru podle jeho dispozic. Povzbuzuji své žáky, podporuji tvořivé myšlení a samostatnost, zároveň si ale umím sjednat pořádek a udržet v hodinách kázeň. Snažím se žákům přiblížit nejen vlastní vědomosti, ale i vlastní zkušenosti. Učební látku zpracovávám tvořivým způsobem, chci, aby má výuka byla zajímavá a atraktivní.

Nejsem zastáncem frontálního stylu výuky. Preferuji dialog, kladu otázky, akceptuji myšlenky žáků a dál je rozvíjím. Vycházím z jedinečnosti každého žáka, nabízím žákům činnosti, ve kterých mohou využívat v co největší míře styl práce, který jim vyhovuje. Jsem tolerantní k jiným názorům a vedu k tomu i děti. Podporuji zvědavost a spolupráci ve třídě. Vyznávám spravedlnost, jsem důsledný.

Někdy mi chybí trpělivost. Mám pozitivní vztah k inovativnímu vyučování, občas musím své ambice přehodnotit, a to z důvodů časové náročnosti přípravy.

Postupem času a s přibývajícimi zkušenostmi z přímé pedagogické činnosti i s přibývajícimi vědomostmi, které nabývám při studiu na pedagogické fakultě, si uvědomuji, že na počátku mé učitelské éry mohla má výuka vykazovat i prvky anarchistického stylu učení. Řekl bych, že jsem chtěl obsáhnout velké množství potřeb a cílů. Problémy jsem řešil občas náhodně, někdy jsem býval až příliš rozhodný, jindy výrazně nerozhodný.

Prošel jsem si tím obdobím, už jsem snad uvědoměle osobní typ učitele, zvažuji význam a dopad didaktických celků na osobnost žáků a jejich další rozvoj. Můj postoj k žákům je otcovský, zaměřuji se především na výchovnou stránku vzdělání, dbám i na pořádek ve třídě a disciplínu. Mám ve třídě i žáky problémové, snažím se je chápat a vědomě s nimi pracuji.

Mám kladný vztah k dětem, s rodiči vytvářím a udržuji otevřené vztahy, otevřenou a vstřícnou komunikaci. Jde mi o vzájemnou spolupráci, která pomáhá dětem rozvíjet jejich osobnost i dosahovat jejich maxima. Beru ohled na rozdíly nejen mezi svými žáky, ale také mezi rodiči, zároveň se snažím, aby se nejen žáci, ale i rodiče navzájem poznali a respektovali. Proto už pátým rokem podněcuji a organizuji mimoškolní akce s dětmi i rodiči.

Učím na základní škole, která je zapojena v programu Rodiče vítáni. Spolupráci s rodiči se škola snaží rozvíjet, pravidelně se zákonnými zástupci žáků komunikovat, zprostředkovávat informace mnoha způsoby. Ať už je to pomocí webových stránek školy, nepřímou komunikaci umožňuje i žákovská knížka, elektronický informační systém či e-mailové adresy

pracovníků školy. Přímou komunikaci umožňují společná setkání školy a rodiny na třídních či školních akcích a třídní schůzky. Je v kompetenci třídních učitelů, zda zvolí formu individuálních konzultací, trojlístku, tedy setkání učitele-rodíče a žáka, nebo klasické hromadné třídní schůzky. Poslední jmenovaná forma převládá.

5.1 Moje třídní schůzky

Třídní schůzky jsou pro mě příležitostí, jak prezentovat rodičům svůj styl komunikace, otevřenosti, ale i útulnost a bezpečnost prostředí třídy, kam denně děti posílají. Zaměřuji se na dobrou organizaci schůzky, aby rodiče dostali včas a úplné informace o schůzce, na dochvilnost při začátku schůzky, na pohostinnost a vždy nějaké překvapení, aby se rodiče do školy na třídní schůzku těšili. Vše z důvodu nastavení pozitivní atmosféry a otevřené spolupráce, která vede k lepším postojům rodičů, a tím i dětí ke školnímu vzdělávání. Na základní škole, kde učím, jsem pátým rokem, mám své žáky od první třídy, společně s rodiči si od té doby budujeme a udržujeme dobré vzájemné a respektující vztahy, čehož si velmi vážím.

5.1.1 Příprava

Pozvánka

O hromadných třídních schůzkách jako první informuje web naší školy a též skleněná vitrína, která stojí před naší školou. Před blížícími se třídními schůzkami se na stránkách naší školy objeví pozvánka (příloha č.8). Jeden den před konáním třídní schůzky posílám rodičům do jejich elektronických schránek osobní pozvánku s připomenutím schůzky. Pokud svolávám schůzky individuální nebo schůzky v trojlístku, zvu rodiče e-mailem rovněž, s potvrzením místa a času setkání.

Něco navíc

Pozvánka na třídní schůzku nemusí být jen strohé oznámení o termínu, místě a času konání. Osvědčilo se mi vměstnat do pozvánky informace o dětech, o aktuálním dění ve třídě, to vše s cílem navození přátelské atmosféry před schůzkou. Někdy to mohou být případné náměty rodičů do diskuse, kdyby diskuse vázla. Čas od času tuto formu využiji jako informaci o tom, kam jsme se se třídou dostali, a též jako netradiční výzvu ke spolupráci. Uvádím náhled jedné takové pozvánky (příloha č. 9).

Příprava písemná

Paní ředitelka naší školy tradičně připraví před třídní schůzkou neveřejný manuál, který je určen pouze pro třídní učitele. Na poradě pedagogického sboru, která předchází třídním schůzkám, stručně manuál projdeme s kolegy společně, případné nejasnosti si objasníme. V takovém rozsahu se asi podobné přípravy na školách standardně dělají, ale tohle je dobrá berlička pro všechny třídní, kteří by snad měli mít s třídní schůzkou starosti. Současně se většina bodů z manuálu dříve či později objeví na webu školy, takže pokud chce či potřebuje třídní učitel s rodiči řešit něco jiného či jinak, může se rodičům pouze zmínit, že o dění ve škole informují webové stránky školy (příloha č. 10).

Příprava prostředí pro třídní schůzky

Standardně začínají třídní schůzky u nás ve škole v 17 hodin. Od druhé třídy posouvám začátek svých třídních schůzek na půl šestou. Někteří rodiče mají děti i v jiných ročnících, mohou tedy stihnout alespoň úvod schůzek v jiné třídě, jiným rodičům zase pozdější čas vyhovuje kvůli práci, ze které nemusí dříve odcházet. Těm ostatním posun o půl hodiny nevádí. Stane se, že někdo z rodičů přesto na pátou do třídy přijde. Z tohoto důvodu promítám na interaktivní tabuli (když ještě nebyla k dispozici, psal jsem křídou na klasickou tabuli) přivítání: *Dobry den, začínáme v 17,30 hodin. Dejte si kafe.*

Na tabuli běží pod nápisem ve smyčce video, kde se do hrnečku z konvičky nalévá káva. Pro rodiče je připraveno občerstvení, teplé a studené nápoje. Dělán to tak od první třídy, rodiče už nabídka horkých nápojů nepřekvapuje, takže kdo chce, neostýchá se a nabídne si. Když jsou avizované delší rodičovské schůzky, některé z maminek doma i napečou, takže ke kávě a čaji je bábovka, zde je ostych trošku větší, takže když se vše nesní, rozdávám sladkosti druhý den dětem. Děti se ne vždy dostanou k jídlu, vždy se ale dostanou alespoň letem světem k tomu, co jsem na schůzkách sděloval rodičům a co se na schůzkách dělo, o čem se mluvilo. Většinou je to ze strany některých žáků doprovázeno souhlasnými projevy typu: *„To vím, máma mi to už říkala.“*

Reservé

Před příchodem rodičů, spolu s přípravou místa určeného k občerstvení, připravím na jednu z lavic u vstupu prezenční listinu, letáky či lístečky s aktuálními informacemi, dokumenty k podpisu, které se netýkají GDPR (jiné dokumenty s informacemi o zůstatku na účtech dětí, s informacemi o známkách či chování nezveřejňuji, ty probíráme s rodiči jednotlivých žáků individuálně).

Rozestavení lavic na třídní schůzku se neliší od rozestavení lavic v běžné výuce. Židle a lavice, zvláště pak nastavení výšky pracovní desky žáků prvních a druhých ročníků, žádné pohodlí pro dospělého člověka neskýtají, ale rodiče mají pocit většího soukromí. Když navíc děti doma rodičům připomínají, ať se odpoledne posadí právě na jejich místo, je to pro většinu rodičů závazek. Přece jen, jejich děti to ve svých lavicích považují za svoje doma, mají to tam rády. Když byly děti v první a ve druhé třídě, nechávaly na lavicích na svém místě stírací tabulku se vzkazem, některé děti dokonce lísteček „*Reservé pro...*“ s uvedením jména mámy nebo táty. Rodiče tabulku otočili a napsali pro své dítě nějaký vzkaz, který druhý den dětem udělal radost. V první třídě to bylo obrázkové dopisování, děti, které se teprve učily psát a ještě si netroufily na psaný vzkaz, nakreslily sluníčko či srdíčko a rodiče jim opláceli stejnou mincí (příloha č. 11).

Portfolio

Od třetí třídy už na lavicích neleží tabulky, ale portfolio dětí, pracovní listy, výkresy i opravené testy, aby mohli rodiče nahlédnout, jak se dětem ve škole daří. Od čtvrté třídy se mi osvědčilo k portfolio přiložit i sešity z českého jazyka a matematiky. K mému překvapení jsem se totiž přesvědčil, že někteří rodiče až na třídní schůzce, mnohdy s hrůzou, zjišťují, jak jejich dítě píše, nebo co píše. Už je to čtvrtá a pátá třída, někteří rodiče už nejsou těmi tak pečlivými spolupracovníky dětí, přenášejí zodpovědnost na ně, takže mnohdy ani sešity doma neprolistují a třídní schůzka pro ně tímto bývá překvapující. Není nezvyklé, že si někteří rodiče portfolio a sešity odnesou domů, probrat materiály s dětmi.

Citát

V rámci přípravy před příchodem rodičů vždy napíšu na tabuli nějaké motto či citát, který tam nechávám do druhého dne, abychom o něm mohli diskutovat i s dětmi, proč tam asi byl a jak tomu rozumějí. Tohle dělám pokaždé. Záměrně na rodiče nechávám působit text, který poté jen zřídka komentuji. Ale nezdíka kdy si všímám, že si citát rodiče vyfotí mobilem. Do budoucna bych mohl tuto aktivitu ještě lépe propojit ve spolupráci s rodiči a dětmi a vybírat citáty na přiměřené úrovni dětem.

Ukázka již použitých citátů:

Hleď, aby tvoje snaha naučit žáky matematice nepřevýšila tvoji snahu vychovat slušné lidi. (Vít Hejný)

Slova jsou, podle mého ne tolik skromného názoru, naším nejvíce nevyčerpatelným zdrojem magie. Schopná způsobovat zranění i napravovat je. (Albus Brumbál)

Například snažit se chovat tak, jak si myslím, že je správné se chovat a jak by se podle mého nejhlubšího přesvědčení měli chovat všichni – totiž odpovědně. Na námitku, že to nemá smysl, odpovídám velmi prostě: má! (Václav Havel)

Učil jsem psa mluvit.

No, a co už umí říct?

Nic.

Vždyť jsi říkal, že jsi ho naučil mluvit.

Neříkal jsem, že jsem ho naučil mluvit. Říkal jsem, že jsem ho mluvit učil...

5.1.2 Průběh třídní schůzky

Dochvilnost

Když už se do třídy začnou rodiče trousit, podepisovat se do prezenční listiny, listovat si v nabídce letáků, rozhlížet se po třídě, co se změnilo, jaké obrázky dětí nebo pomůcky na nástěnkách od poslední přibyly, sedají si na místa a začínají si prohlížet portfolia a sešity, nabízím možnost zeptat se zatím individuálně na cokoli o škole a třídě.

Snažím se být přesný, neokrádat rodiče o čas, takže úderem avizovaného času třídní schůzku zahájím. Začátek je vždy znám, konec schůzek většinou nikoli. Pouze ve dnech, kdy po třídních schůzkách následuje akce školy pro rodiče (beseda s psychologem, beseda o šikaně, ...), končíme v předem stanovený čas. Jinak bývají mé schůzky až dvouhodinové. Schůzky s kávou v ruce jsou příležitostí k přátelským debatám, s rodiči se známe od první třídy, debaty bývají formální i neformální, v obou případech jsou zajímavé a efektivní.

Zápis

Po přivítání a zahájení třídní schůzky někoho požádám o zápis ze schůzky. Nemám problém zápis vyhotovit sám, ale dle standardů školy to musí udělat kvůli objektivitě někdo z přítomných rodičů. Po pravdě řečeno, přesto, jak už jsem uvedl, že se setkáváme od první třídy, o zápis není žádná přetahovaná, ve chvíli výzvy k zápisu nejsou výjimkou úhybné pohledy do země, někam pod lavici. To je úskalí, se kterým jsem nepočítal. Určit někoho mi přijde v tu chvíli nevhodné. Když jsem se s touto situací setkal poprvé, muselo být na mně vidět, že prožívám trapnou chvíli, protože se přece jen zvedl pan B. a zápisu se ujal. Oddechl jsem si já i ostatní návštěvníci třídní schůzky. A jak se při příštích třídních schůzkách ukázalo, tak nějak se pak tajně doufalo, že takhle to bude vždy. Že se zvedne právě ten, kdo zapisoval posledně. A trapná chvíle učitele je zpátky. Jak tomuto čelit, předejít, či alespoň tomu pomoci? Před začátkem třídní schůzky napíšu program třídní schůzky na tabuli.

Zapisujícím usnadním práci poskytnutím vizuální opory. Může začít tím, že body opíše a doplní k nim detaily, které se ukážou být důležité.

Je dobré, aby zápis psala jiná osoba, než pedagog. Za prvé proto, že během prezentace či debaty s rodiči se nemusí zdržovat zapisováním poznámek, názorů a připomínek ze strany rodičů, ty budou zapsány zapisovatelem. A za druhé, zapisující z pléna se stává zárukou objektivity, může akcentovat jiné závěry, než by to třeba udělal, či udělat chtěl, učitel. Zápis je užitečný statisticky materiál. U nás na škole se zapisuje do sešitu, který je pro zápisy z třídních schůzek určen. Je podepsán zapisovatelem, je určen k nahlédnutí rodičům, vedení školy, dobře poslouží při každé další třídní schůzce, která probíhá s odstupem několika měsíců, jako připomenutí. Je možné se vracet k nedořešeným záležitostem třídy uvedeným v zápise, k plánovaným akcím, rozhodnutím rodičů na třídní schůzce. Kniha zápisů z třídních schůzek obsahuje i list docházky na třídní schůzce s podpisy přítomných rodičů. Je archivována školou, je k dispozici třídním učitelům třídy vždy pro následnou třídní schůzku, i poté, co se třídní učitel u třídy změní. Doprovází třídu po celou dobu školní docházky. Zápis je důležitým dokumentem třídy (příloha č. 12).

Debata

Na schůzce se mohou opřít o materiál paní ředitelky a rodiče informovat o dění ve škole. Za důležitější ale považují informace o akcích třídy. Zdržíme se u bodů, u kterých se objeví dotazy či různě méně či více vášnivá debata (rodiče si třeba před školou v přírodě u moře vyříkávali, zda je vhodné dát dětem ploutve, lopaty do písku, foťáky, řešily se mobily, kapesné a zda posílat pohledy, když už jsou děti velké). Konkrétní informace o známkách či chování jednotlivců zásadně na společné schůzce neprobírám. Rodičům připomínám, že dveře naší třídy jsou kdykoli otevřené, mohou tedy i bez předcházející domluvy přijít do mých hodin. Toto pravidlo mám od první třídy. Diskuze je průběžná, otevřená. Když skončí oficiální část schůzky, bývá zvykem, že rodičům pustím video, u kterého jsme s dětmi zažili něco zajímavého, popř. promítnu fotky z akce třídy. To už je čas pro odchod, většina rodičů se dále zdrží, kouká, poslouchá a povídá, jen někteří odejdou domů. Po promítání se opravdu občas vytváří ta klasická fronta a v ní zvidaví rodiče, kteří se chtějí blíže dozvědět něco konkrétního o svém dítěti, aby snad už nemuseli chodit na individuální konzultace, pokud to tedy nebude vážně potřeba. Nikam nespěchám, dávám rodičům najevo, že jsem tady pro ně. Přesto se snažím frontu vědomě narušovat pohybem, pokud se s některou z maminek začnu bavit, poodstoupíme pár kroků. Fronta ožije vlastním životem, rodiče si povídají v hloučku a sledují, kdy už se dostanou na řadu. Někteří to záhy vzdají, ztratí trpělivost a frontu i třídu

opustí. Nejvytrvalejší jsou dvě tři maminky. Ale i ony si vlastně jdou pro pochvalu pro syna či dceru. Vědět, že ji nedostanou, opustily by třídu ještě před promítáním. Ale to je normální. Jsou-li starosti s dětmi, rodiče vědí, že se mohou kdykoliv ozvat, domluvit si schůzku individuální a řešit věci aktuálně a v soukromí, popř. v trojlístku s dítětem.

Shrnutí

Jak je patrné z výše uvedeného, organizaci a průběhu třídní schůzky věnuji velkou pozornost. Děje se tak od prvního roku, kdy učím. Ještě mám v živé paměti, jak jsem chodil na třídní schůzky jako rodič svých dětí. Protože mám děti dvě, třídní schůzky i tenkrát bývaly ve stejných termínech a ve stejném čase, a my s manželkou jsme chtěli být v docházce stoprocentní, vybíral jsem si, o kterém ze svých dětí si půjdu do školy poslechnout, a kam půjde manželka. Můj výběr byl velmi ovlivněn prostředím a vedením třídních schůzek. Na atmosféře třídní schůzky si dávám záležet i nyní v roli učitele. A to od první chvíle v roli pedagoga. Před úplně první třídní schůzkou jsem dokonce obeslal poptávkou několik pražských vyhlášených kaváren s prosbou o kávu pro rodiče zdarma. Věnuji hodně času přípravě třídní schůzky. Vážím slova, kterými zvu rodiče do školy, i slova, která před rodiči vyslovuji při samotném průběhu akce. V každém kroku je patrná velká úcta a pozornost, kterou vkládám do organizace i průběhu schůzky. Není tolik příležitostí, jak se pokusit získat rodiče žáků na svou stranu. A jak je potom neztratit.

5.2 Individuální třídní schůzky

5.2.1 Trojlístek

Společné třídní schůzky obvykle prokládám jednou v roce trojlístky. S předstihem přibližně jednoho měsíce vypíši termíny, ve kterých mohou rodiče i s dítětem přijít do třídy. Rodiče si v elektronickém systému vyberou z nabídky datum a čas schůzky. Máme pak na sebe čtvrt hodinku, než jednu návštěvu vystřídá druhá. Složitější případy tuším předem a беру je na vědomí, těm se snažím vytvořit prostor delší, ideálně pro ně přímo zablokují poslední možný termín daného dne. Trojlístky probíhají ve všedních dnech v odpoledních hodinách po vyučování, jsou do večera a dají se stihnout během jednoho týdne. Před schůzkou si připravím slovní hodnocení každého žáka (příloha č. 13). Účastním se trojlístku i v paralelní třídě, kde rovněž od první třídy učím matematiku. Oficiální zápisy ze schůzek trojlístku neprovádím. Před schůzkou ale rodiče i žáky požádám o vyplnění krátkého dotazníku (příloha č. 14). To je domácí úkol před setkáním, jehož vyplnění otevírá dveře k setkání. Na samotné schůzce se snažím dát prostor rodičům i dětem, každý tak máme svoji chvíli pro sebe, kdy ti ostatní

poslouchají. Předem vyplněný dotazník je oporou v případě, že by se děti ostýchaly mluvit a rodiče by toužili jen sedět a poslouchat. Každý si s dotazníkem poradí. A každý si poradí po svém. Někdo odpovídá stručně, jednoduše, jiný se umí rozepsat.

5.2.2 Sebehodnocení

Před první třídní schůzkou formou trojlístku s prvňáčky jsem připravil pro děti list *autohodnocení*. Nemusely psát, stačilo vybarvit domy s názvy jednotlivých předmětů, a to do výše, jak se jim ten který předmět líbil (příloha č. 15). Rodičům jsem dotazník na schůzce ukázal, dítě jej mohlo komentovat. Rodičům jsem před schůzkou poslal dotazník. Je v něm část pro sebehodnocení dětí i část pro rodiče. Dělán to z důvodu ulehčení přípravy rodičů s dětmi. Rodiče si doma, nejpozději před schůzkou ve škole, popovídají o otázkách, vypracují je (příloha č. 16). Dotazníky nám všem schůzku zefektivní, máme se oč opřít, je dokonce vyloučeno, že by se schůzka stala jen monologem ze strany učitele. Ač nedělám zápisy, pro sebe si z dotazníků poznámky dělám. Proto si třeba mohu zavzpomínat, co se dalo vyčíst ze sebehodnocení mých žáků a žákyň po první třídě (příloha č. 17).

5.3 Doporučení pro učitele

Doporučuji ještě tip, který pro své rodiče teprve chystám, a ještě jsem jej v praxi nerealizoval. S odkazem na podkapitolu 1.4.1 Typologie rodičů v teoretické části, se doporučuji podívat na možnosti využití na webu volně dostupného dotazníku. Důvod je prostý – my, učitelé, už děti ve svých třídách máme. Rodič už anonymním vyplněním dotazníků o případném přechodu na jinou školu asi uvažovat nebude. Ale my se můžeme dozvědět o rodičích něco bližšího. Nic tajného přitom nemám na mysli. Jak to udělat? Neodkazovat rodiče na webové stránky, kde je dotazník anonymní. Vytisknout jej rodičům, probrat ve vzájemné diskusi, jestli by s jeho vyplněním souhlasili. Nás rodiče znají, my získáme větší přehled o rozložení rodičů dětí naší třídy do popisovaných kategorií. Můžeme prostudovat, co která znamená, může nám to prospět k efektivnějšímu vedení komunikace s rodiči. Pro tyto účely nabízím v příloze vzor rodičovského dotazníku k vyplnění (příloha č. 18).

Část III – Experiment

V základní škole, kde učím, začal školní rok 2019/2020 normálně. Kromě nástupu dětí vracejících se z prázdnin do škol tedy pozvánkou na hromadné třídní schůzky, které proběhly ještě v prvním zářijovém týdnu (příloha č. 19). Druhá standardně plánovaná třídní schůzka proběhla po skončení prvního čtvrtletí. To jsme ve škole začali používat elektronický systém Edookit, v listopadu 2019 už odešla zpráva rodičům a stručná pozvánka na třídní schůzky poprvé přes systém:

Ve středu 20. listopadu se budou konat třídní schůzky.

Podrobnější informace najdete na webu školy.

Schůzky proběhly, ničím se neodklonily od v diplomové práci sledovaných záměrů. Nijak se o nich proto nerozepisuji. Do třetice normálně měly proběhnout i v pořadí třetí třídní schůzky v dubnu 2020. Naše škola je ještě stačila avizovat:

Pozvánka na třídní schůzky na webu školy ze dne 5. 3. 2020:

Třídní schůzky

Pro rodiče žáků všech ročníků jsou připraveny třídní schůzky, které se budou konat ve středu 22. dubna. Podrobné informace včas zveřejníme.

Ale pak mimořádná situace a mimořádná opatření vlády ČR uzavřela školy. V této části diplomové práce se budu věnovat nadále třídním schůzkám, které jsou tématem mé práce, ale takovým, se kterými do té doby nebyly žádné zkušenosti.

6 Začátek nové éry

V plánované verzi zde měla být stat' o tom, jak jsme si sedli do lavic s kolegyněmi učitelkami a formou divadla Fórum si nasimulovali klasickou třídní schůzku s rodiči. Jak to máme kdo na schůzkách, kde, koho tlačí bota. Po setkání bylo mým záměrem sepsal zkušenosti a rady, které by z této aktivity vzešly. Věřil jsem, že by taková forma mohla být pro jiné pedagogy inspirativní. Nebo si své divadlo Fórum mohli učitelé pod mým vedením vyzkoušet ve své kmenové škole, a tak se lépe na třídní schůzky připravit. Chtěl jsem nabídnout workshop pro zájemce z řad učitelů a učitelek s vysvětlením a vyzkoušením si principů divadla Fórum v souvislosti s třídními schůzkami. Předpokládal jsem, že by to mohlo mít pro učitele význam.

Březen 2020 mé plány náhle změnil. Nouzový stav uzavřel školy, žáci se z lavic přesunuli k obrazovkám počítačů, kam, leč na jiném místě, usedli i pedagogové. Všichni jsme stáli před novou výzvou. Naučit se pracovat i vzdělávat v dosud nepoznaném prostředí. V této části diplomové práce se zaměřím na možná setkání a setkávání s rodiči v elektronickém prostředí. Kdo ví, zda dosud tradiční osobní třídní schůzky s rodiči nebudou za nějaký čas plně nahrazeny právě tímto způsobem komunikace s rodiči.

6.1 Elektronická třídní schůzka

Stojíme úplně na počátku něčeho, co dosud běžné nebylo. Vše je úplně nové pro obě dvě strany, myslím tím školu a rodiče. Ani jedna ze stran nemá noty, které by byly vyladěné, obě strany žijí v nějakých obavách, představách, dotazech. Hledají pevný bod, ujištění, ale i podporu.

S vědomím toho všeho jsem svolal bez předchozí zkušenosti s touto formou mimořádnou třídní schůzku do elektronické místnosti a nabízím pohled, jak probíhala a co vše se řešilo. Žádná dostupná literatura se doposud ničím takovým podrobně nezabývala, protože nebyl důvod.

6.1.1 Příprava

Po uzavření škol jsem s žáky pátého ročníku začal ze dne den s on-line vyučováním. S prostředím webmeetingů jsem neměl praktickou a využitelnou zkušenost. Do té doby jsem se nedostal dále než za Skype a Whatsapp. Ani naše škola nedisponovala prostředím, které by bylo připravené na video přenosy. Obvolal jsem pár rodičů z korporátního prostředí, zjišťoval jsem ověřené a dosažitelné možnosti. Založil jsem vlastní you tube kanál s cílem soukromého vysílání pro svou třídu. Rychlý test ukázal, že toto může umožnit frontální výuku a předávání

informací, ale šance na interaktivní využití se žáky jsou velmi nepraktické. Stejně tak nepraktické bylo toto prostředí pro elektronickou schůzku s rodiči, kterou jsem měl v plánu svolat na samotném začátku karanténních opatření. Každá ze stran měla nějaké informace, a ještě více dotazů, a tak jsem hledal prostor k on-line setkání. Dobrou volbou se na doporučení rodičů jevil ZOOM. Naše škola ale zareagovala pružně, už o prvním víkendu po zavření škol zřídila na internetu bezpečný prostor, ve kterém mohlo dojít k setkání s rodiči a mohl jsem poslat pozvánku k první elektronické schůzce.

Pozvánka

V neděli 15. března 2020 jsem prostřednictvím školního elektronického systému poslal pozvánku na mimořádnou schůzku rodičům (příloha č. 20) s programem, kde nechyběly informace o první ranní on-line schůzce s žáky 5. tříd, plán práce s pátou třídou, informace k domácím úkolům, co bude povinné, co nepovinné, a hlavně výzva k diskusi.

Prostředí

Pro vstup na pondělní (16. 3. 2020) elektronickou třídní schůzku jsem využil prostředí, které jsem ten den ráno testoval s pátáky. Aktuální zjištění z ranního neobvyklého internetového spojení s dětmi jsem ještě zapracoval do informací pro rodiče, kterým jsem pozvánku s odkazem pro připojení poslal před samotnou podvečerní schůzkou (příloha č. 21).

Stejně jako u klasických hromadných třídních schůzek jsem si dával dost záležet na přípravě elektronické třídní schůzky. Tentokrát ale neproběhla příprava prostředí pro třídní schůzky, rezervace místa, ani ukázky z portfolia dětí.

Účast na třídní schůzce

V době psaní této práce jsem byl třídním učitelem 5. A. V 5. B jsem vyučoval matematiku a přírodovědu. Vzhledem k tomu, že ve dvou předcházejících školních letech jsme čtvrtou a předtím i třetí třídu kvůli nedostatku prostoru měli spojenou a s kolegyní Petrou jsme v té době vedli v této spojené třídě párovou výuku, nabídl jsem účast na mimořádné třídní schůzce rodičům z obou pátých tříd. Obě páté třídy mají dohromady 38 dětí. Schůzky přes webové rozhraní se zúčastnilo 19 rodičů, přesně padesát procent z pozvaných, dalších osm rodičů se předem, či ihned po schůzce, omluvilo. Z omluvenek lze vyčíst, jak nová situace zasáhla do životů rodičů školáků, i různé nečekané bariéry, se kterými ani doma nepočítali (příloha č. 22).

Tato čísla o účasti a tyto reakce v omluvenkách ve dnech, kdy rodiče nevěděli, kde jim hlava stojí, považuji za úspěch. Rodiče těsně před schůzkou obdrželi odkaz, který sloužil ke vstupu do webmeeting prostoru. Níže nabízím informace o průběhu první elektronické třídní schůzky a zápis z ní.

Program

Pondělí, 16. března 2020. Od 18.00 hodin.

Motto:

At' už si myslíte, že to dokážete, nebo že to nedokážete, v obou případech máte pravdu.

Program:

1. Založení chat třídy
2. Kroky školy ve stavu nouze
3. Plán práce s pátou třídou
4. Domácí výuka, domácí úkoly
5. Oběh dokumentů – pracovní listy, sešity
6. Povinná a nabídková část
7. (Ne)zahlcení nabídkami
8. Jsem k dispozici – komunikační kanály a návrh pravidel
9. Strachy, obavy, víra, naděje
10. Dotazy, odpovědi, debata – průběžná

6.1.2 Průběh

Dochvilnost, kterou považuji za jeden z pilířů klasických třídních schůzek, jsem při vstupu do webmeeting prostoru na elektronickou schůzku zachoval, stejně jako citát, kterým své schůzky uvádím pro navození atmosféry. Účastníci schůzky zasedli většinou u sebe doma k obrazovkám. Měli k dispozici vlastní počítače různé technické úrovně. Všichni byli vybaveni reproduktory, většina měla navíc mikrofon, ne všichni měli kameru umožňující přenos obrazu. Než byla schůzka ve sdíleném prostředí zahájena, rozsvěcovaly se a zhasínaly kamery i reproduktory, rodiče se vítali a zdravili, zkoušeli se pohybovat v novém prostředí a nezvyklé formě společné schůzky. V 18 hodin jsem si na začátku třídní schůzky vyžádal písemný souhlas přítomných, zda můžeme začít bez kamer a reproduktorů, aby byla schůzka efektivní. Přítomní vepsali souhlas do místa určeného pro sdílenou písemnou komunikaci. Rodiče, kteří měli možnost sledovat první ranní pokus o elektronickou komunikaci s dětmi, podpořili návrh třeba i těmito slovy:

Ranní chat s dětmi byl pro nás velká zkušenost, jak komunikovat nechceme :) (PZ)

Matyáš měl ráno technické problémy, takže se vlastně k chatu vůbec nemohl vyjádřit, každopádně souhlasím s omezením pouze na psanou verzi (JD).

Je to fajn. My máme videokonference v práci a někdy je to hrozný zmatek. Po této zkušenosti navrhnou chat bez kamer a zvuku :-) (MR).

Zvolená komunikace byla na začátku pouze psaná. Rodiče měli k dispozici program třídní schůzky. Mnozí měli na svých monitorech kamery a mikrofony. Já, coby organizátor třídní schůzky, jsem touto technikou nedisponoval, měl jsem k dispozici pouze reproduktor. Rodiče mě tedy neviděli. Vše, co jsem chtěl rodičům sdělit, jsem ťukal do klávesnice a texty se objevovaly v kolonce sdílených zpráv. Dával jsem si záležet na češtině i formulaci slov. Dal jsem si za cíl objasnit každý bod z programu třídní schůzky. Rodiče se mohli k uvedeným bodům, k tomu, co si přečetli, ptát, mohli mezi sebou diskutovat, leč pouze stejně jako já, využít k reakci psaný text. V tu chvíli jsem neměl k dispozici přehled o technickém vybavení rodičů, účastníků třídní schůzky, ani jsem nemohl vědět, zda se někdo neostýchá vyslovit svůj názor před zapnutou kamerou, tímto netradičním způsobem. Připravil jsem tedy pro rodiče ještě sdílený dokument s programem třídní schůzky, kam mohli rodiče vpisovat své připomínky, dotazy nebo reakce ve větším klidu, než přímo do řádku on-line psané komunikace. Rodiče nejvíce zajímaly domácí úkoly a jejich distribuce, a pak, zda a co jev době zavřených škol pro děti všechno povinné. První elektronická třídní schůzka trvala jednu hodinu a vznikl z ní nezvykle detailní zápis, který byl rozeslán rodičům, i těm, kteří se schůzky nezúčastnili, aby se dozvěděli o podrobnostech ze schůzky (příloha č. 23).

6.1.3 Zkušenost s první elektronickou třídní schůzkou

Nová situace, ve které jsme se všichni ocitli, ať už pedagogové, tak i rodiče, přinesla novou formu komunikace. Poloviční účast proti klasické třídní schůzce, různé možnosti technického vybavení přítomných a nezkušenost komunikace v elektronickém prostředí byly průvodními faktory první elektronické třídní schůzky. Těžiště komunikace v psaném textu se zdálo být rovněž neočekávanou bariérou, minimálně co do rychlosti sdělení. Vše vyžadovalo nutnou dávku trpělivosti ze všech komunikujících stran. Pozitivní roli sehrál sdílený dokument, kam rodiče psali své postřehy častěji a raději, než do on-line zpráv na obrazovce. I tento fakt ale způsoboval zpomalení komunikace. Ovšem i tak rodiče ocenili snahu školy a učitele za operativní přístup a veškeré písemně sdělené kroky, které škola a třída podniká a hodlá podnikat během období zavřených škol. Vyjádřili vstřícnost, vyjádřili souhlas ke spolupráci v hledání optimální formy výuky, ocenili otevřenost a sdělení všech dostupných kontaktů, na které se mohou v případě dotazů obracet. Pokud šlo o přenastavení spolupráce v době karantény, první elektronická třídní schůzka splnila svůj účel. Rodiče na třídní schůzce

z nejrůznějších důvodů nepřítomni si vyžádali zápis z třídní schůzky, který obdrželi druhý den po skončení schůzky.

Škola, na které učím, díky první zkušenosti s on-line vysíláním a elektronickou třídní schůzkou s rodiči ihned po skončení schůzky zavedla pro všechny pedagogy virtuální učebnu s možností on-line přenosů mezi školou a rodinou (příloha č. 24).

6.2 Druhá elektronická třídní schůzka

Od zavření škol uběhl měsíc. Od první elektronické třídní schůzky tři týdny. I s odstupem tak krátkého času se zdá být neuvěřitelné, že schůzka v tomto duchu vůbec proběhla. Je to jako pohled do pravěku a budoucnosti zároveň. V éře mobilních telefonů a kamer jsme ve společně debatě více dospělých lidí využívali více klávesnici počítače než mluvené slovo. Nevidět, neslyšet, číst a zpátky psát. Tak to „tehdy na začátku“ vypadalo. Jak se ale ukázalo, být to jinak, nebyla by možná tak podrobná písemná reportáž, protože bych mohl jen tlumočit názory, které by na schůzce zazněly. Takto jsem mohl nabídnout přepis všeho, co kdo napsal. Otázkou je, zda by dotazů, námětů, připomínek bylo více, kdyby je rodiče nemuseli psát. Určitě to „tehdy“ splnilo svůj účel, ale situace se od té doby výrazně změnila.

Po třech týdnech každodenního on-line vysílání, kdy jsme s dětmi vyladili pravidla i komunikační možnosti, které IT technika nabízí, proběhla druhá elektronická třídní schůzka s rodiči dne 8. dubna 2020 už na vyšší úrovni (příloha č. 25). Prostředím byla kavarna.webmeeting, licenci k ní koupila naše škola a po vyzkoušení v rámci porad pedagogického sboru je následně doporučila k jednotnému využívání pro on-line spojení s dětmi i rodinami dětí.

Těsně před třídní schůzkou jsem rodičům zaslal přístupový kód. Rodiče byli před samotným vstupem vyzváni systémem k zadání jména. Většina přihlášených měla po vstupu zapnutou kameru i zvuk. V té době jsem už rovněž disponoval těmito možnostmi. Na monitoru jsme na sebe mohli všichni vidět, tedy všichni ti, kdo měli k dispozici kameru a neměli obavu ji použít (jedná maminka nabádala ty ostatní k nevypínání kamer slovy: *Všechny jsme na tom stejně, kadeřnictví jsou zavřená, tak co.*) Přihlásit se do diskuse se zapnutou kamerou bylo snadné, stačilo dát najevo zvednutím ruky, že má někdo zájem mluvit, a záhy, jako ve škole, dostal slovo. V tu chvíli se obrazovka toho, kdo mluvil, stala aktivní, což se projevilo bílým rámečkem kolem ní. V tomto prostředí byla i možnost na aktivní obrazovku kliknout a dostat mluvčího na celou obrazovku monitoru. Standardně na monitoru v tomto prostředí byla vidět řada obrazovek, nad nimi ještě svítily modré obdélníčky se jmény těch účastníků, kteří neměli

kamery, nebo je neměli zapnuté. Světle modrý obdélník znamenal, že účastník má zapnutý mikrofon. Když kdokoliv z účastníků mluvil, ze světle modré se stala tmavá. Jen zřídkakdy se stávalo, že se rozsvítil bílý rámeček aktivní obrazovky a dva tři tmavě modré obdélníky k tomu. Nikdo by nerozuměl nikomu, všichni rázem ztichli, už monitor napověděl, že je hodně mluvčích najednou. Jako organizátor schůzky jsem se mohl stát moderátorem, vyzýval jsem rodiče, aby odpovídali na otázky, popř. debatovali mezi sebou, ptali se sebe navzájem, nebo vyučujících. Ohleduplnost byla na místě, ale to bývá v klasické třídní schůzce ve třídě taky, jinak bychom jeden druhého neslyšeli. Na schůzce se debatovalo o tom, že karanténa je prodloužena minimálně do konce dubna. Rodiče zajímalo, zda se bude nadále pracovat v režimu, který už měsíc běží, a zda je výuka povinná. Řešily se problémy s technikou (příloha č. 26). Jak vyplynulo z třídní schůzky, nejsou to úkoly, co rodiče a děti zahluje, ale neuvěřitelné množství informačních zpráv ze strany školy. Kvitovali ale snahu učitelů o zavedení on-line komunikace mezi školou a rodinou. Za všechny uvádím e-mail jednoho z rodičů z té doby:

Jsem rád, že toto navrhuje, chtěl jsem navrhnout škole paušálně, že by takto třídní schůzky měly proběhnout ve všech třídách, alespoň si řekneme, co je nového, jak dál a nasdílíme s ostatními rodiči a s Vámi best practices v této nelehké situaci. A on-line meeting je také velice efektivní časově.

Děkuji a zdravím, T. G., MPA

Shrnutí

První zkušenosti s elektronickými třídními schůzkami v době karantény mě osobně do mé praxe velmi inspirovaly. Přes veškeré technické problémy a problémy související s malými či žádnými zkušenostmi se střetnutími v elektronickém prostředí, ukázaly cestu a příležitost, jak komunikovat z domova prakticky v kteroukoliv zvolenou dobu s kýmkoliv.

Pro úspěšné konání elektronických třídních schůzek je ale nutnou podmínkou zajištění bezpečného prostředí pro tento druh schůzek, dostatečného technického vybavení pro přenos viditelných a slyšitelných informací všemi směry, stanovení a dodržování pravidel komunikace, čímž mám na mysli, kdy, kdo mluví, jak a v jakém pořadí na to kdo reaguje, dále pak ochota nejen vidět a slyšet, ale i být viděn a slyšen ve sdíleném prostoru.

Když se k výše uvedenému přidá už i krátká zkušenost dětí s výukou v on-line prostředí, nabízí se možnost i schůzek v trojlístku rodič – dítě – učitel, samo sebou taky schůzky individuální.

Zvláštní je, že v době, kdy se o karanténě a zavřených školách ještě nevědělo a probíhal sběr informací k mému výzkumu formou dotazníkového šetření, uváděla v něm většina respondentů jako převažující formu komunikace s rodiči tu elektronickou, hromadné třídní schůzky už tenkrát byly až na třetím místě v hodnocení (viz 4.5).

Tento fakt a k němu za chodu nabyté dovednosti učitelů i rodin s on-line přenosy ještě zvyšují šance, že se z elektronických třídních schůzek stane zajímavá alternativa k tradičním třídním schůzkám. Takový by mohl být výhled do blízké budoucnosti. Zda mají elektronické třídní schůzky potenciál úplně nahradit dosud standardní třídní schůzky ve školách, to se teprve ukáže. Jsou už ale na světě.

Závěr

Třídní schůzky na prvním stupni základní školy jsem si jako téma diplomové práce vybral zcela záměrně. V rámci své dosavadní pedagogické praxe i v rámci svého studia na pedagogické fakultě byly chvíle, kdy jsem z profesních důvodů cítil potřebu zabývat se organizováním a vedením třídních schůzek intenzivněji. Hledal jsem oporu a inspiraci u kolegů, v odborné literatuře i na půdě fakulty. Všechny mé pokusy končily vesměs u sdílení a postrádal jsem teoretické základy, o které bych mohl svoji představu o třídních schůzkách opřít.

Po prvních pokusech pracovat v teoretické části s odbornou literaturou jsem si uvědomil, jak důležitý materiál se mi dostal do rukou. Tím, že jsem se k některým myšlenkám opakovaně vracel, postupně jsem nacházel odpovědi na otázky, které jsem si v úvodu této práce položil. Vztahy mezi rodinou a školou nejsou ničím samozřejmým a nevystačíme si s tím, že „víme, co škola je, a víme, jak to v ní chodí.“ Mají své kořeny, vyvíjí se. Jestli jsou dobré nebo špatné, to závisí na tom, jak vnímáme, my učitelé, rodičovskou roli, která také není v čase neměnná.

Vlastní diplomovou práci jsem začal její praktickou částí. Popsal jsem přípravu na třídní schůzku a průběh třídní schůzky pohledem učitele. Je na místě přiznat, že jsem mohl pracovat s chybou vedoucí k subjektivitě, mám na mysli shovívavost pozorovatele, přece jen už rodiče svých žáků znám. Hledal jsem tedy podporu své hypotézy ohledně důležitosti atmosféry na třídních schůzkách u kolegů a kolegů z oboru. Povedlo se mi sesbírat konkrétní zkušenosti devadesáti devíti pedagogů. Zmapovat příklady dobré praxe a funkční strategie při jejich třídních schůzkách.

Porovnáním vlastního pozorování s výsledky dotazníkového šetření jsem došel k závěru, že mohu potvrdit vyslovenou hypotézu, že péče o atmosféru na třídní schůzce s rodiči je důležitějším faktorem pro její úspěšnou organizaci než sebelepší věcné a jednostranné vedení třídní schůzky. Mé šetření ukazuje, že co do času je příprava třídní schůzky podobně náročná jako její samotný průběh. Průměrný čas na přípravu třídní schůzky i čas, po který průměrná třídní schůzka trvá, překračuje hodinu.

Mohu konstatovat, že to, co jsem ve své praxi dělal více či méně intuitivně, tudíž i způsob organizování a vedení třídních schůzek, si dnes mohu dát do souvislosti s teorií. Dříve jsem nevěděl, proč se s některými rodiči setkávám celkem běžně a jiné zase nevidím tak často, jak bych si to představoval. Nedokázal jsem pochopit, proč se někteří kolegové při vzájemném

sdílení mým nápadům brání. S pohledem do minulosti mi pomohli Štech, Viktorová, Rabušicová, Šedřová, Čiháček aj. a jejich práce. A co se týká budoucnosti, mohu vycházet z myšlenek Čapka, Feřteka i filozofie programu Začít spolu.

V poslední části diplomové práce popisuji a reflektuji zkušenosti s třídní schůzkou vedenou v elektronické podobě. Formuluji v ní myšlenku o on-line třídní schůzce jako možné komunikační formě, která může najít své uplatnění již v blízké době a doporučení pro úspěšné konání takovýchto třídních schůzek. Jde o původně neplánovanou, ale aktuální část práce, kterou přinesla doba celostátní karantény a zavřených škol na jaře roku 2020. Na základě zjištěných skutečností a zkušeností z posledního vývoje situace ve společnosti se ukazuje, že i této problematice by měla být věnována pozornost.

Třídní schůzky na prvním stupni základních škol jsou vodou, do které jsme při svém povolání vhozeni, a občas si v ní můžeme nebo musíme zaplavat. Jako silný nástroj efektivní spolupráce mezi školou a rodinou by měl být vystavěn na pevných teoretických základech a pokud ho budeme používat, měli bychom mu věnovat dostatek času a pozornosti. Byl bych rád, kdyby i moje práce přispěla ke sdílení dobré praxe.

Seznam použitých informačních zdrojů

ČAPEK, R. (2013). *Učitel a rodič: spolupráce, třídní schůzka, komunikace*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247- 8671-1

Feřtek, T. (2015). *Co je nového ve vzdělávání*. Praha: Nová beseda. ISBN 978-80-906089-2-4.

GAVORA, P., (1996). *Výzkumné metody v pedagogice*. Brno: Paido. ISBN 80-85931-15-X.

CHRÁSKA, M. *Metody pedagogického výzkumu*. [online, cit. 31. 3. 2020]
Dostupné z <https://clanky.rvp.cz/clanek/k/g/16283/METODY-PEDAGOGICKEHO-VYZKUMU.html/>.

KOPŘIVA, P., NOVÁČKOVÁ, J., NEVOLOVÁ, D., KOPŘIVOVÁ, T. (2008). *Respektovat a být respektován*. Kroměříž: Spirála. ISBN 978-80-904030-0-0.

MATÝSKOVÁ, D. Spolupráce rodiny a školy z pohledu rodičů a učitelů. *Pedagogická orientace* 2005, roč. 15, č. 1, s. 27-36. ISSN 1211-4669. [online, cit. 31. 3. 2020]
Dostupné z <https://journals.muni.cz/pedor/article/view/1388>.

Metodologie výzkumu [online, cit. 31. 3. 2020]
Dostupné z <https://pedagogika.skolni.eu/pedagogika/metodologie-vyzkumu/>.

PAVLAS MARTANOVÁ, V., KONŮPKOVÁ, O. Odlišné světy učitelů a rodičů: interakce s rodiči jako zdroj stresu učitele. *Pedagogická orientace* 2019, roč. 29, č. 2, s. 223-242. ISSN: 1805-9511. [online, cit. 31. 3. 2020]
Dostupné z <https://journals.muni.cz/pedor/article/view/12379>.

POCHE KARGEROVÁ, J. a kol. (2019). *Spolupráce s rodinou a komunitou v programu ZAČÍT SPOLU*. Praha: PASPARTA Publishing, s. r. o. ISBN 978-80-88290-27-8.

POSPÍŠIL, R. *Základy pedagogického výzkumu*. [online, cit. 31. 3. 2020]
Dostupné z https://is.muni.cz/elportal/estud/pedf/ps09/uvod_ped/web/vyzkum.html.

PRŮCHA, J. (2006). *Přehled do pedagogiky: úvod do studia oboru*. Praha: Portál, s. r. o. ISBN 80-7178-944-5.

RABUŠICOVÁ, M. (2004). Vztah rodiny a školy: vývoj tématu. In RABUŠICOVÁ, M., ŠEĐOVÁ, K., TRNKOVÁ, K., ČÍHÁČEK, V. *Škola a (versus) rodina* (s. 9-21). Brno: MUNI. ISBN 80-210-3598-6.

Rodičovská typologie [online, cit. 31. 3. 2020]
Dostupné z <http://rodicovskatypologie.cz/?campaignId=3>.

ŠEĐOVÁ, K. (2004). Role rodičů ve vztahu ke škole: teoretické koncepty a empirická zjištění. In RABUŠICOVÁ, M., ŠEĐOVÁ, K., TRNKOVÁ, K., ČÍHÁČEK, V. *Škola a (versus) rodina* (s. 33-51). Brno: MUNI. ISBN 80-210-3598-6.

ŠEĐOVÁ, K., ČIHÁČEK, V. (2004). *Komunikace: základ vztahů rodiny a školy*. In RABUŠICOVÁ, M., ŠEĐOVÁ, K., TRNKOVÁ, K., ČIHÁČEK, V. *Škola a (versus) rodina* (s. 71-84). Brno: MUNI. ISBN 80-210-3598-6.

ŠTĚCH, S., VIKTOROVÁ, I. (2001). Vztahy rodiny a školy – hledání dialogu. In: KOLLÁRIKOVÁ, Z., PUPALA, B. (Eds.). *Předškolní a primární pedagogika* (s. 57–93). Praha: Portál. ISBN 80-7178-585-7.

TOMKOVÁ, A., SPILKOVÁ, V., PÍŠOVÁ, M., MAZÁČOVÁ, N., KRČMÁŘOVÁ, T., KOSTKOVÁ, K., KARGEROVÁ, J. (2012). *Rámeček profesních kvalit učitele. Hodnotící a sebehodnotící arch*. Praha: Národní ústav pro vzdělávání. ISBN 978-80-87063-64-4. [online, cit. 31. 3. 2020]

Dostupné z

http://www.nuov.cz/uploads/AE/evaluacni_nastroje/08_Ramecek_profesnich_kvalit_ucitele.pdf.

Příloha č. 1

Z á k l a d n í š k o l a P r a h a - L i p e n c e

Organizační řád školy
Školní řád

Na základě ustanovení § 30, odst. 1) zákona č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (Školský zákon) v platném znění vydávám jako statutární orgán tuto směrnici, která je součástí organizačního řádu školy.

Organizační řád školy	
Směrnice č. 1	
Školní řád	
Číslo jednací dokumentu	OR 2/2019
Vypracovala	Mgr. Jitka Krůtová, ředitelka školy
Pedagogická rada projednala dne	27. srpna 2019
Školská rada schválila dne	27. srpna 2019
Směrnice nabývá účinnosti ode dne	1. září 2019

3. Práva a povinnosti žáků, zákonných zástupců a zaměstnanců školy

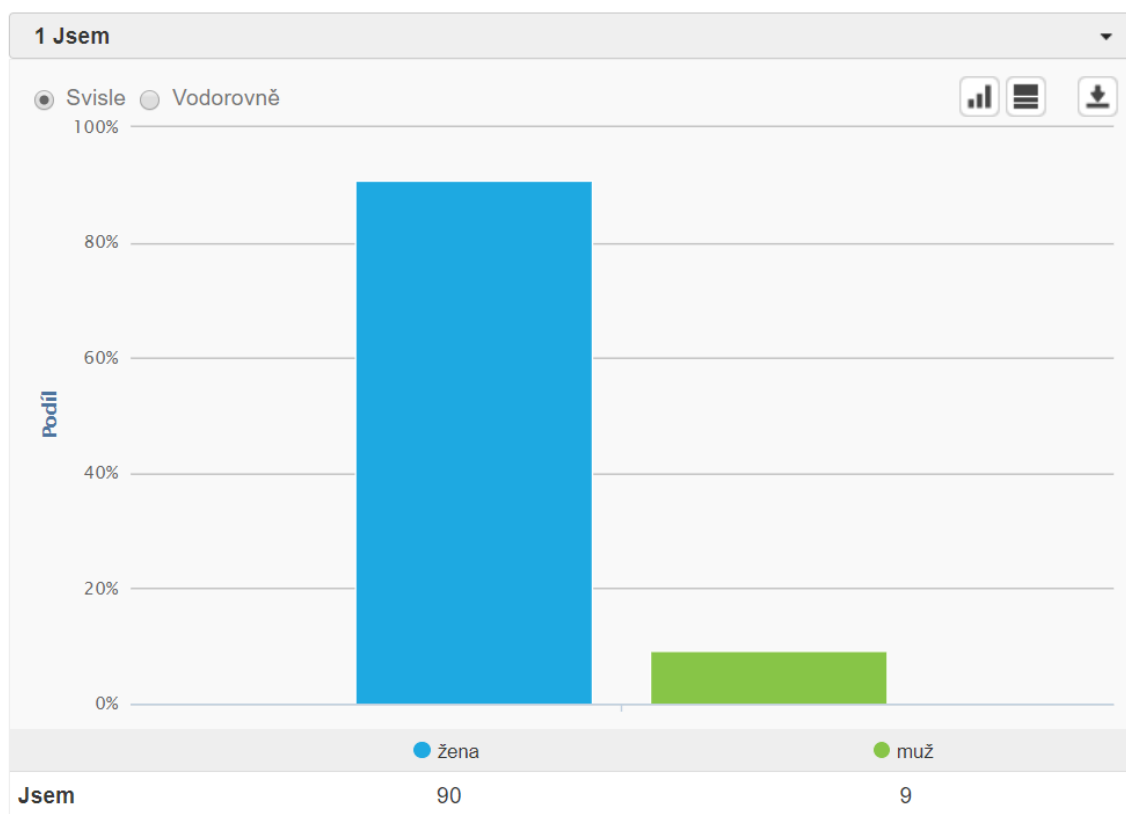
3.2. Práva a povinnosti zákonných zástupců žáků školy

3.2.1. Zákonní zástupci žáků mají právo:

- a) na informace o průběhu a výsledcích vzdělávání žáka,
- b) na informace a poradenskou pomoc školy nebo školského poradenského zařízení v záležitostech týkajících se vzdělávání žáka podle školského zákona,
- c) vyjadřovat se ke všem rozhodnutím týkajících se podstatných záležitostí vzdělávání žáka a vznášet své připomínky k provozu školy a k organizaci výuky,
- d) volit své zástupce do Školské rady a spolku rodičů (Školní klub rodičů a přátel Lipence, zkráceně ŠKRPÁL) a být do obou voleni.

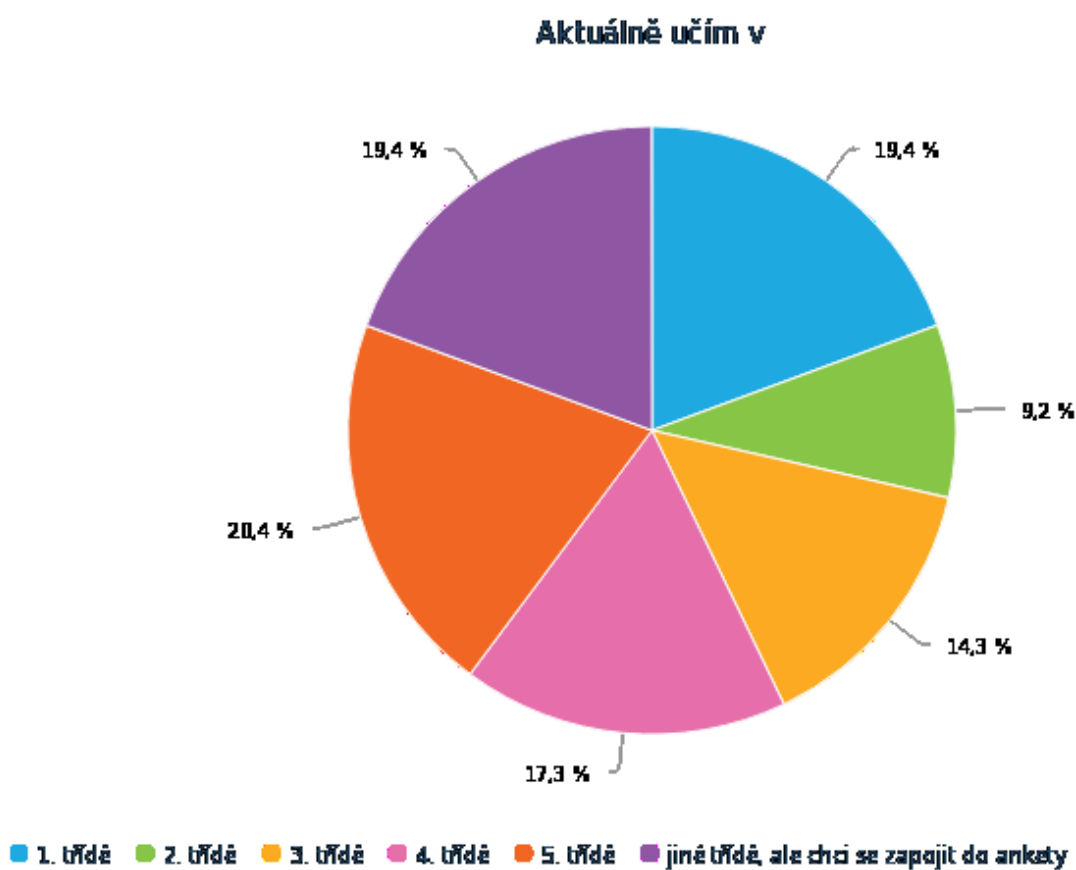
Příloha č. 2

Respondenti dotazníkového šetření

Příloha č. 3

Složení respondentů dotazníkového šetření

Příloha č. 4

Které druhy informací předávají učitelé rodičům na třídních schůzkách?

Jako učitel na třídních schůzkách	A	B	C	D
předávám rodičům informace o životě celé školy	53%	37%	9%	1%
předávám rodičům informace o samotné třídě jejich dítěte	88%	11%	0%	1%
předávám rodičům informace o připravovaných akcích třídy jejich dítěte	94%	6%	0%	0%
předávám rodičům informace o školních výsledcích jejich dítěte	80%	9%	8%	3%
předávám rodičům informace o tom, jak se jejich dítě ve škole chová	77%	11%	8%	4%
chci poznat rodiče mých žáků	76%	19%	5%	0%

Legenda: A... určitě ano, B... spíše ano, C... spíše ne, D... určitě ne

Příloha č. 5

Jak učitelé komunikují s rodiči?

Snažím se udržovat kontakt s rodiči formou	A	B	C	D
hromadných třídních schůzek	58%	31%	10%	1%
individuálních osobních konzultací	65%	28%	6%	1%
trojlístku (schůzka rodič-dítě-učitel(ka))	48%	17%	21%	13%
elektronické komunikace	71%	13%	13%	3%
informací na webových stránkách školy	36%	27%	26%	10%
telefonické komunikace	32%	37%	24%	6%

Legenda: A... určitě ano, B... spíše ano, C... spíše ne, D... určitě ne

Příloha č. 6

Jak dlouho zabere učitelům příprava na třídní schůzku?

Jak dlouho trvá učitelům třídní schůzka?

Třídní schůzka	do 30 min	31-59 min	1 hod	více než 1h méně než 2h	2 hod	více než 2 h
délka přípravy na TS	12%	10%	37%	21%	12%	9%
délka trvání TS	30%	13%	31%	7%	10%	8%

Výpočet průměrné délky přípravy a průběhu TS

Třídní schůzka	30	45	60	90	120	150		průměrná doba v min
délka přípravy na TS	330	405	2100	1800	1320	1200	7155	76
délka trvání TS	870	585	1800	630	1200	1200	6285	67

Legenda: Do jednotlivých buněk tabulky vstupuje četnost x přepočtený počet minut, celkový počet minut je pak vydělen celkovou četností. Průměrná délka TS je 76 minut, průměrná příprava na TS je 67 minut.

Doba přípravy na třídní schůzku – jednotlivé odpovědi:

120 (5x)
50 (2x)
Nejsem třídní, tak skoro nic.
30 (13x)
cca do 60 minut, podle počtu informací
30 - 60 minut
hromadné - 60 min, trojlístek 300 min
45 (5x)
30 minut (5x)
90 i více, vždy k tomu dělám slovní hodnocení dítěte
TS 90 min, trojlístek 2 hod.
60 (18x)
půl hodiny podle tématu

60 min, pokud se jedná a společné třídní schůzky. Na individuální tř. sch. je třeba času mnohem více, cca 300 min.
stodvacet
20
60 minut (4x)
100
Přibližně jednu hodinu
Společné třídní schůzky cca 45 minut, trojlístek cca 60 minut.
Na hromadnou pár minut. Dostávám i seznam od vedení školy, kde jsou informace od celé školy. Do něj pak dopisují informace pouze k mé třídě.
Devadesát
60 - 120 (3x)
připravuji se průběžně
10 minut
hodinu
30 min.
30 minut + 75 minut na povinné poradě k tř. schůzkám
180 minut (2x)
40
Minimálně hodinu.
I několik hodin
15 minut
180 (3x)
120 minut plus dlouhodobé zaznamenávání poznámek, nápadů a podkladů.
půl hodiny
40 minut
30 min
Pro každé dítě 20 min. Celkem 240 min.
Nejméně tři hodiny
dvacet
2 hodiny
Asi hodinu času.
Asi 120
šedesát
cca 60 min
40 min
Stadvacet
30 minut

Doba trvání TS – jednotlivé odpovědi:

45 (3x)
90 (12x)
Asi hodinu.

nejčastěji cca 60 minut
2 hodiny
hromadné - 45 min, trojlístek 400 min
1 hodina
Hodina, při trojlístku 15 min.
60 (18x)
půl hodiny (2x)
30 minut (2x)
60 min.
60-90
stodvacet
hodina
90 min
30 (3x)
60-160
Formou konzultace- 150min
20 minut
asi 3 hod. (150 - 180 min.)
60minut společně, 30minut trojlístek
Hromadná třídní schůzka 30-40 minut, záleží podle umístění v roce (na začátku roku delší, protože je hodně dotazů ohledně organizace školního roku). Individuální konzultace v trojlístku plánuji na 20 minut, zhruba to stačí. U některých dětí by byl potřeba delší čas, abychom probrali všechno, a u některých jsme hotoví za 10 minut.
Šedesát i více
U hromadných schůzek 30 minut, u individuálních konzultací 15 minut na trojlístek
60 minut (3x)
hodinu
15 min. - konzultace,
60 - 90
30 min
60 - 120 minut (2x)
180 minut

120 minut.
Hodina
120
120 (4x)
30-60 (2x)
Společná schůzka trvá většinou hodinu a půl. Individuální konzultace v trojlístku každá 30 minut krát 20 žáků.
45-75
15 v trojlístku, 30 konzultace, 60 - 75 hromadné
klasické schůzky 90 min, schůzky ve třech 15 min s jednou rodinou
30 min- hromadná část, 20 min individ. konzultace
25 min
35-50 minut
360 minut
padesát
180 (2x)
2-3 hodiny
Asi 90 až 120 minut.
dvě hodiny
čtyřicet
50
cca 60 min
120 min
Dvestedeset
30 - 120 minut
120 - 150

Příloha č. 7

Co funguje učitelům při práci s rodiči na třídních schůzkách?

	kategorie	subkategorie	kódy	
45	Atmosféra		Neformálnost.	
			Osobní přístup a odlehčená atmosféra.	
			Pozitivní nálada.	
			Pozitivní přístup, pochopení, vstřícnost, ochota pomoci.	
			Přátelská atmosféra, naladit se s rodiči na stejnou vlnu.	
			Přátelský přístup.	
			Příjemná oboustranná atmosféra.	
			Příjemné vystupování.	
			Slušné a vstřícné chování.	
			Slušnost, úcta.	
			Spíše méně formální atmosféra, díky které se více rodičů společné schůzky zúčastní.	
			Upřímnost a trpělivost.	
			Upřímnost.	
			Upřímnost.	
			Vlídny přístup.	
			Vstřícné a nepovyšující se jednání z mé strany, úvodní popovídání mimo školu (počasí, jak se mají atd.) na vytvoření atmosféry.	
			Vstřícné chování.	
			Vstřícnost, pozitivní přístup.	
			Vstřícnost.	
			Vstřícný postoj, jednání na rovinu.	
			Vstřícný přístup, přívětivá atmosféra.	
			Vstřícný přístup.	
			Začít pozitivně (co dětem jde, co se daří).	
			Zájem, empatie.	
			Otevřenost	Jasnost, přehlednost, otevřenost, ochota ke komunikaci.
				Otevřenost, upřímnost.
				Otevřenost, vstřícnost, úhel pohledu obou stran.
				Otevřenost, vstřícnost.
				Otevřenost.
				Otevřenost.
				Otevřený a lidský přístup k dění ve třídě.
				Otevřený přístup.
			Přirozenost	Autentický přístup.
				Být přirozený.
				Být svá.
			Humor	Být přímý, nepřetvařovat se a snažit se třídní schůzku odlehčit humorem.
				Humor.
				Humor.
				Smysl pro humor.
				Snažit se udržet dobrou náladu.
				Vnést i humor.
				Vtip.
			Úsměv	Úsměv.
				Úsměv a dobrá nálada.
				Pozitivní přístup, přátelské chování, úsměv, myslím to smrtelně

11	Individuální rozhovory	Pokud řeším problémové dítě, nechám nejdříve mluvit rodiče, pak se vyjádřím já a nakonec společně najdeme řešení. Rodič musí odcházet z třídních schůzek spokojený s daným řešením.
		Dávat prostor i pro osobní konzultaci v rámci třídních schůzek.
		Domluvit si osobní konzultace.
		Individuální dotazy.
		Individuální konzultace.
		Individuální třídní schůzky.
		Komunikace s jednotlivými rodiči.
		Mít dostatek času na každého rodiče.
		Osobní rozhovor.
		Preferuji individuální schůzky.
		Soukromí.
10	Trojlístek	Dát prostor rodičům i dětem - zhodnocení vlastní práce a co by chtěli vylepšit.
		I dítě.
		Individuální konzultační schůzky s dítětem a rodičem.
		Na naší škole mají rodiče možnost využít i trojlístku, který je pro naši školu primární.
		Právě účast rodiče i dítěte.
		Společně s žákem.
		Trojlistek
		Trojlistky.
		Účast žáka/žákyně společně s rodiči.
		Zvát rodiče i děti a připravím si s žáky představení.
11	Příprava	Být připravená.
		Dobré rozvržení času.
		Důkladná příprava.
		Formulář hodnocení, který vyplňují děti v rámci sebehodnocení a já jako učitelka. Poslední kolonka je pro rodiče.
		List s připravenými body, kterým se věnuji, vytištěný pro každého rodiče.
		Mám předem daný seznam, co chci rodičům sdělit.
		Poslaný anonymní dotazník.
		Připravit si poznámky k průběhu.
		Připravit si v bodech o čem chci hovořit.
		Věnovat přípravě dostatek času.
		Vytištěný bodový podklad programu pro každého.

9	Věcný přístup	Být rychlá a stručná.
		Nastavená jasná pravidla pro komunikaci.
		Pravdomluvnost, odbornost, podložené informace.
		Pravidelné informování.
		Pravidelnost.
		Profesionální přístup.
		Příliš nemluvit.
		Sdělovat jen podstatné.
		Věcnost, konstruktivní přístup.
7	Pochvala	Chválit rodiče, děkovat rodičům.
		Jako první uvést pozitivní informace o dítěti.
		Pochvala.
		Používání jména dítěte, pochvala na začátku, pochvala rodičů za práci s dětmi.
		Pozitivní informace o žákovi.
		Vyzvednutí kladných stránek žáka, naslouchání.
		Začít vždy pochvalou, až potom se dostanu k tomu, za co chci žáka pokárat.
6	Kontakt i mimo třídní schůzky	Propojení s tvořivými dílnami, např. zapojení rodičů do akcí školy.
		Předchozí neformální setkání, například na společném výletě s dětmi.
		To, že se s rodiči osobně známe z jiných školních akcí.
		Udržovat kontakt i mimo třídní schůzky.
		Vzájemná spolupráce - učitel - rodič.
		Získat si rodiče na svoji stranu, v průběhu roku s nimi spolupracovat.
5	Diskuze	Diskuze.
		Diskuse.
		Možnost společné diskuse.
		Vzájemná diskuze
		Vzájemná diskuze.

5	Zapojení pléna		Aktivita dětí je větší, soudržnost ve třídě, zapojení do dění třídy. V první třídě jsem rodiče využila pro rovnání papíru do portfolia, které dětem trvalo dlouho. Věnovat pozornost všem návrhům ze strany rodičů. Vždy se na něčem společně dohodneme, ať má schůzka nějaký výstup a není to jen monolog učitele. Zapojit je vždy do rozhodování o třídě, alespoň v nějaké záležitosti.
4	Portfolio		Připravené materiály dětí. Rodiče nechávám nahlédnout do portfolia dětí a do dalších materiálů. Ukázka prací dítěte. Ukázky prací žáků.
4	Občerstvení		Malé občerstvení. Na první schůzce jsem rodičům připravila i pohoštění. Nachystané občerstvení (voda, sušenky...) Přátelské posezení s občerstvením.
3	Zasedací pořádek	Proti sobě	Pokud všichni účastníci sedí u stolu (lavice), učitel proti rodičům (a žákovi).
		V kruhu	Posezení v kruhu. Přátelské posezení v kruhu.
3	Zápis		Důležitá sdělení píšu na tabuli. Jeden rodič píše oficiální zápis ze schůzky. Práce s interaktivní tabulí, prezentace, elektronická žákovská.
2	Pochopení		Pochopení pro jejich starosti a problémy a snaha, aby zase oni pochopili ty moje a vzájemně jsme se podpořili. Ze vím, že to s pubertáky nemají jednoduché, a že bude naším společným cílem tu pubertu jejich miláčků nějak "přetrpět" :)
2	Obecné informace		Obecné informace o celé třídě. Nejprve říkám informace, na konec nechávám prostor pro dotazy.

Příloha č. 8

Náhled pozvánky z roku 2015, kdy jsem přebíral prvňáčky.

Vážení rodiče,
stává se tradicí, že Vás první den školního roku zveme touto cestou na dvě akce, které se uskuteční v prvním týdnu školního roku. Účast na první z nich je tradičně žádoucí, protože se na ní dozvíte pravidla, jejichž dodržování budou vyučující po dětech během roku vyžadovat. A protože bez naší spolupráce (myšleno spolupráce školy a rodiny) nemůže mít naše výchovné snažení valný efekt, věřím, že si čas uděláte.
Druhou akcí, která bude následovat, je přednáška z oboru logopedie. Chyby ve výslovnosti nejsou dnes typické pouze pro děti „školkové“, ale mají s nimi potíže i malí školáci a často i děti z druhého stupně. Víte, jak nepříjemné důsledky může mít nesprávná výslovnost dítěte? Poznáte, kdy se "to spraví samo", kdy se jedná o normální vývoj řeči a kdy je třeba, aby zasáhl odborník? Umíte jít i bez odborníků správné výslovnosti dětí "naproti"? Jak se dostat z bludného kruhu "dítě nechce - rodič nemá čas nebo trpělivost"? Některé vady můžete zvládnout pohodlně i doma, pokud víte, jak na to. Přijďte se nechat inspirovat, věřte, že to úsilí stojí za to. ☺

Třídní schůzka

Uskuteční se **ve středu 2. září od 16:30 hod.** ve třídě Vašeho dítěte.

Program:

- důležité organizační informace školního roku,
- vybírání příspěvku do sdružení rodičů ŠKRPÁL (500 Kč) a informace o hospodaření sdružení v minulém školním roce,
- a další, např. seznámení s novými pedagogy, nastavení „pravidel hry“ pro následující školní rok, plán třídních akcí atd...

Přednáška pro rodiče

Po ukončení třídní schůzky přijměte prosím pozvání na přednášku, kterou jsme připravili pro Vás i širokou veřejnost.

Základní informace:

- téma: Logopedie na doma
- lektor: Mgr. Jana Olchavová, pedagožka a logopedická asistentka
- místo: školní jídelna
- zahájení: po ukončení třídních schůzek, pravděpodobně v 18:00 hod.
- vstup zdarma

Těším se na setkání s Vámi a přeji Vám klidný nový školní rok.

V Praze-Lipencích dne 1. září 2015

Jitka Krůtová, ředitelka školy

Příloha č. 9

Pozvánka na třídní schůzku

30.10.2017

Milí rodiče, uběhlo září, uběhl říjen, dva měsíce školy jsou za námi.

Přijďte na kafe! Než budou oficiální třídní schůzky, nabízíme neformální setkání ve školní knihárně.

Ve středu 1. 11. od 16 hodin.

Můžeme probrat radosti a slasti třetí třídy. Klidně i celé dvě hodiny do šesti. Pokud tedy nestíháte čtvrtou, přidejte se kdykoli v průběhu akce. Nejde o nic povinného, ani konkrétního. Jen nabízíme příležitost potkat se a popovídat si. S dětmi si povídáme často. A vězte, že z toho občas vypadnou perly. Aby ani vám nezůstaly skryty, přijměte prázdninové čtení o tom, čím chtějí třetíáci a třetačky být, až vyrostou. Uvádíme v původním znění, mnohdy s titulky :) Není totiž nad autenticitu:

Mařenka zvěrolékařkou, akvabelou
Matěj řidičem závodního nákladáku
Sára zvěrolékařkou nebo fodbalistkou
Nela slanou gymnastkou (fakt slanou, ne slavnou)
Elen tenistka
Sofi učitelkou nebo zvěrolékařkou
Klárka M přála bych si být učitelkou ve škole (vyjmenovaná slova jsme ještě nebrali, snad nemyslí, že se do někoho pustí), akvabela, slavnou fodbalistkou
Klára Č potápěčka, tenistka, atletička
Matylda fotbalistkou nebo lyžařkou nebo farmářkou
Tonda U prodavač nebo policista
Míša R mechanik, pilot
Šimon tajným agentem, řvrolékařem, spěvákem
Olík voják, kuchař, prezident (hustý!), zoo, dodavatel, kopáč, policajt, fodbalista, architekt, sklarník (že by skladník nebo někdo od skla?), obchodník (to je rozptyl:)
Klárka P učitelka nebo kuchařka nebo tenistka
Celi tanečnicí, zpěvačkou a modelkou
Honza Š. architekt, navrhovatel
Amálka návrhářka, vědkyně, zpěvačka, ale nejráději sklářka
Jíra sodce, policejní jednotka
Celda V.I.P. (říká, že neví, co to přesně je, ale že je to to, co napsal Adam)
Adam V.B.I. pilot stíhačky (Adam říká, že je to EF-BÍ-AJ, a že to je v Americe, kdežto to, co napsal Celda, že zase umožní chodit všude zadarmo:)
Kuba stavitel (a ještě jedno povolání Kubík uvedl, napsal ho ale žlutou fixou a prosil nás, ať to hlavně neříkáme mámě, že je to tajné. Takže neřekneme, držíme basu. Ale, mámo, nebojte, je to hezká ambice:)
Matyáš učitel, cestovatel
Sam astrofyzik, speciální jednotka v USA
Toník V. hasičem, fotbalistou
Nikolas učitel, policie
Mírek policie
Míša R učitel nebo policie nebo závodník z auzama
Honzík B fodbalista
Dáda pojišťovač, prodavač
Bára televizní moderátorka nebo učitelka nebo trenérka gymnastyky nebo gymnastkou
Náťa modertkou (to bude nějaká kombinace modelky a moderátorky?), návrhářkou, učitelkou, v nějaké firmě nebo v nějakém obchodě a nebo číšničkou ale vim že je to těžké a nebo být fodbalistkou nebo zavodně plavat nebo zpěvačkou (to je výběr!)

Co vy na to? Když tohle čteme, znovu a znovu si uvědomujeme, že třetíáci jsou přece jen ještě tak maličci... Taková písklata... Ač už vystrkují růžky, nezačervenalí se, když vypustí z úst sprosté slovo, ani když nevyпустí žádné a mohly by - třeba pozdravit někoho z dospělých na chodbách. Začervenalí se, když s halasem zjistí, že v učebnici prvouky jsou na straně 62 varlata. Občas se na sebe snaží machrovat, křičet jako velcí, schovávat se za drobné lži či za kamaráda, že on to přece taky dělal nebo naopak nedělal. Nejráději by trávili čas u mobilů nebo tabletů, jsou plní dojmů ze zakázaných her, znají youtubery a chtějí poslouchat rap nebo parodie na známé světové hity namísto Ovcáků čtveráků.

Ale stejně jsou skvělí! Protože jsou to ještě děti.

Občas jim promlouváme do duše s vírou, že nám plně rozumějí, že chápou, a tím pádem že už zítřek bude aspoň o něco lepší než dnešek. A pak si přečteme ty chyby v diktátech nebo na tabulkách a vidíme, že se jen tak namistrované tváří, že tím chtějí jen rychle rychle utéct z toho nádherného dětství někam pryč. Naštěstí to nebude takový fojfr, ještě toho tolik neumíme...

Každý den pijeme z poháru trpělivosti, abychom něco neuspěchali. O totéž prosíme i vás. O spolupráci bez zbytečného spěchu, o ještě stálý dozor nad dětmi, když se do školy připravují doma. Právě nyní vznikají návyky pro celý život. Takové zaměření pozornosti, zapsání si úkolu, soustředění se na práci, rozlišení času na hraní a času na povinnosti, domácí příprava, chování ve smečce - pardon v kolektivu - tohle se formuje a vtiskává do těch malých hlaviček zrovna teď. A bez vás to půjde hůře nebo jinak nebo vůbec. Děkujeme za spolupráci.

Příloha č. 10

Náhled přípravy na třídní schůzku (neveřejný manuál ředitelky školy určen učitelům)

Třídní schůzky 5. září 2018

- o zápis z třídní schůzky požádejte někoho z rodičů → píše ve škole (sešit neposíláme domů, odevzdáváte pí zást. hned po třídní schůzce)
- přítomnost na schůzce potvrdí rodiče podpisem v sešitě
- navíc podepíše formulář o seznámení s plným zněním Školního řádu (viz dále)

Program:

1. Informace k programu
 - v průběhu třídní schůzky promluví k rodičům ředitelka školy
 - třídní schůzku mohou navštívit ostatní pedagogové vyučující v dané třídě, představí se nová psycholožka
2. Informace o přístavbě pavilonu
 - stavba pavilonu běží zatím podle plánu
 - během prázdnin proběhly práce uvnitř stávající budovy, které by pak zdržovaly propojení obou budov
 - v důsledku stavby bude letos omezen provoz školy
 - plánovaný termín ukončení stavby – leden 2019
3. Informace o pedagogickém sboru
 - profily zaměstnanců → viz webové stránky školy
 - speciální pedagog
 - školní psycholog
 - rodičí mluví ve výuce – ve 3.-9. třídě, vždy jednu hodinu týdně
 - Knihárna – projekt žáků, kteří už jsou v druháku na stř. školách → pokračují v něm žáci dalších tříd - pozvat rodiče: každou sudou středu od 16 do 18 hodin ve školní jídelně, začínáme 19. září
4. Organizace školního roku:
 - informace na webu a v ŽK (viz samolepka)
 - ředitelské volno
 - čtvrtek 27. 9. (celodenní seminář pro pedagogy – nebyl jiný volný prázdninový termín)
 - další ředitelské volno bude pravděpodobně v souvislosti se stavbou → sledujte webové stránky
5. Oslava 150. výročí založení školy
 - v sobotu 20. října odpoledne → připravujeme bohatý program v tělocvičně i ve škole → zablokujte si celé odpoledne a přijďte si s námi užít naučné a zábavné odpoledne
6. Konkrétní poznámky dle ročníků
 - zjistit zájem o školu v přírodě
 - 1.-2. třída – hravé lyžování
 - 1.-4. třída – zjistit zájem o školní družinu
 - 3. a 4. třídy – povinné plavání – pravděpodobně v rámci školy v přírodě
 - 1. třída – zábavné odpoledne pro děti a rodiče – st 12. září od 17 hod. na starém hasičském hřišti – „Startujeme nový školní rok“
 - 4.-5. třída – připravujeme lyžařský výcvikový kurz → předběžný zájem
 - 7.-9. tř. – Klub mladých diváků
7. Seznámit rodiče s vnitřními směrnicemi:
 - Školní řád → prosíme rodiče o spolupráci a podporu při dodržování nastavených pravidel
 - Prioritou – slušné chování – pozdravit, poprosit, poděkovat, v místnosti sundat pokrývku hlavy, omluvit se, přiznat chybu, při hovoru s dospělým nemít ruce v kapse a nežvýkat, dívat se do očí, chovat se fěr ke spolužákům, pomoci ...
 - A dále vybrat nejdůležitější body ze Školního řádu → plné znění na webu a na úřední nástěnce ve vestibulu školy, rodiče potvrdí podpisem, že se seznámili
8. Aktualizace údajů do evidenční karty žáka → zapsat datum a parafou potvrdit správnost

9. Platby – preferujeme bezhotovostním převodem
 - odlišovat účty – škola x jídelna (má předčísli)
 - zálohy na akce
 - Školní mléko a ovoce do škol → automat ve školní jídelně, odebírání prostřednictvím kreditní karty → letos novinky v distribuci
10. Sdružení rodičů – Škrpál
 - moc rádi budeme za aktivní pomoc při organizaci činnosti sdružení
 - členem se stává rodič zaplacením příspěvku → příspěvek na školní rok a dítě – 500 Kč
 - potvrdit nebo zvolit zástupce za třídu pro tento školní rok
11. Připravované akce
 - školní akce doplňující a rozšiřující výuku
 - pokud máte v úmyslu organizovat s třídou nějaké akce navíc (výlet, kino, exkurze,...), připravte si jejich předběžný návrh a nechte si odsouhlasit
 - termíny akcí upřesňujeme na webových stránkách (rubrika kalendář)
 - Zábavné odpoledne pro prvňáčky
 - Koloběžení
 - Adventní dílny
 - Hravé lyžování a lyžařský výcvik
 - Skokan roku
 - Den otevřených dveří
 - Noc s Andersenem
 - Školy v přírodě
 - Ukončení školního roku s opékáním špekáčků aj.
12. Kroužky
 - volnočasové aktivity probíhají ve dvou režimech
 - organizuje škola
 - organizují externí organizace
 - v provozu od října do května (až na výjimky)
 - kompletní nabídka bude zveřejněna na webových stránkách
13. Třídění odpadu:
 - prosím o osvětu → požádejte rodiče o podporu v naší snaze naučit děti třídít: hliník, plastová víčka, CD, olej, baterie, ve škole sbíráme také papír a plasty
14. Webové stránky www.zslipence.cz
 - doporučujeme sledovat → pravidelně aktualizovány, považujeme je za důležitý zdroj informací pro rodiče a širokou veřejnost
 - v průběhu roku přivítáme poznámky, náměty a připomínky o neaktuálních informacích, o tom, co rodiče postrádají, co by přivítali, co se nelíbí ale i líbí
 - doporučujeme sledovat také školní facebook
15. GDPR
 - nové nařízení Evropské unie → pro nás žádná změna → s osobními údaji jsme nakládali podle pravidel Úřadu pro ochranu osobních údajů
 - z nařízení vyplývá jen více administrativy → prosíme o podpis nových souhlasů, které jsme museli upravit tak, aby ladily s nařízením...
 - pro zjednodušení předkládáme generální souhlas
16. Výuka a třídnické záležitosti

Příloha č. 11

Stírací tabulky se vzkazem rodičům před třídní schůzkou

Příloha č. 12

Náhled zápisu z třídní schůzky v mé třídě

Zápis z třídní schůzky 5.A ZŠ Lipence konané dne 20.11.2019 od 17.30 hod:

- 1) Diskuse s učitelkou angličtiny a českého jazyku – slohu, upozorňuje na zpřísněný režim v II. čtvrtletí a doporučuje kontrolovat zadané domácí úkoly a každý týden 2-3x doma procvičovat písemně ang. slovíčka do 10 min, v českém jazyce - slohu bude velká pololetní slohová práce – detaily budou včas sděleny žákům*
 - 2) 27.11. odpoledne budou ve školní jídelně Adventní dílny a 28.11. organizuje třída 4.A na Zbraslavském náměstí vánoční trhy*
 - 3) Možno objednat individuální focení žáků dle objednávek – focení proběhne 10.12.*
 - 4) Dne 12.12. se uskuteční výlet do Planetaria – doprava řešena soukromým autobusem, cena 200-250 Kč – bude hrazeno ze záloh na akce*
 - 5) Dne 19.12. bude pečení vánočního cukroví – ve školní jídelně a kuchyni*
 - 6) V průběhu II. pololetí nebude organizována Noc s Andersenem, ale v plánu je Noc ve škole s přenocováním – datum bude sděleno přes Edookit*
 - 7) Den otevřených dveří je plánován na duben 2020, ale režim výuky 5.A umožňuje zúčastnit se vyučování kdykoliv dle dohody*
 - 8) Škola v přírodě proběhne 15-19.6. v Malé Skále, penzion Neco, součástí pobytu bude výlet na raftu, lezení po skále a jízda na koloběžce, odhad ceny 4.500,- Kč/os., rodiče, kteří si nepřejí, aby se jejich dítě školy v přírodě zúčastnilo, oznámí toto co nejdříve třídnímu učiteli*
 - 9) Spolek ŠKRPÁL – proběhly volby nových 5 členů výboru spolku*
 - 10) Ve výuce přírodovědy je dáván důraz na vyhledání údajů z dostupných zdrojů spíše než na biflování pojmů*
 - 11) Čj – povinnost každého žáka přečíst alespoň 5 knih za celý školní rok – tedy minimálně 1 knihu za 2 měsíce a vést si v této souvislosti čtenářský deník a tento jednou za 2 týdny odevzdat ke kontrole učiteli*
 - 12) Taháky povoleny v čj i v matematice*
 - 13) Pro výuku geometrie doplnit výbavu žáka o úhelník,*
 - 14) Závěr, diskuse*
- (zapsal: M.B.)*

Příloha č. 13

Příprava učitele na schůzky v Trojlístku

Šimon

Časté absence brání Šimonovi v lepších výsledcích. Domácí práci neodbyvá, přesto mu chybí více zkušeností práce v prostředí třídy, kde si může vyslechnout několikrát často opakovaně jen jinými slovy probíranou látku, poučku, fintu.

ČJ - Tak se stane, že Šima nerozliší správně druhy vět (oznamovací, tázací, přací, rozkazovací), ne vždy dokáže ohnout slovo tak, aby při spodobě hlásek ve slově určil správný zápis (např. projížďka – projíždět se, ne projížďka). Slovní druhy máme ještě čerstvé, je nutné je dobře procvičit a pokusit se lépe a častěji reagovat na otázky učitele při společném opakování. V psaném textu dělá Šimon chyby, které pramení z neschopnosti aplikovat naučená pravidla (otazník za větou tázací, velká písmena ve vlastních jménech, psaní i/y po tvrdých a měkkých souhláskách), popř. z nepozornosti při přepisu mluvené řeči do psané (diktáty, délky samohlásek). Doporučuji vždy se více zamyslet, zda se nedá použít nějaké pravidla, které jsme si říkali, a pak jej použít. Odstraníme tím řadu chyb a chybiček.

Adam

Soutěživý rychlík, ve všem chce být první, rychlost mu brání v dosažení lepších výsledků. Přestat závodit a více se zaměřit na sebekontrolu přinese lepší výsledky. Psaný projev Adámka není ani na dobré úrovni. Doporučuji návštěvu PPP a prověření, zda nemá Áďa speciální poruchu učení, která nesouvisí s inteligencí. Ta Adamovi v žádném případě nechybí. Když má svůj den, či když se během všedního dne probudí, a projeví zájem o práci v hodině, patří k velmi aktivním. Pokud není ve formě, plýtvá silami na debaty se spolužákem a pasivně vstřebává, co se kolem něj děje. Čte daleko lépe, než píše, umí formulovat myšlenku, reagovat na dotaz, patří mezi elitní počtáře. I zde mu ale škrabopis může způsobit problémy, důležité je totiž, aby zapsaný výsledek byl čitelný pro toho, kdo práci kontroluje. V psaném textu dělá chyby, které pramení ze zbrklosti popř. z nepozornosti při přepisu mluvené řeči do psané (diktáty, délky samohlásek). V češtině bude jistě lepší, když bude moci pracovat na klávesnici počítače. Zatím doporučuji na tu dobu pasivně nečekat, ale pokusit se neflákat psaný projev.

Sam

Neobvykle velký všeobecný přehled o čemkoliv. Sam dokáže reagovat na téměř jakýkoliv dotaz z jakékoliv oblasti. V lavici trpí, pokud může (i pokud nemůže), nejráději stojí, to aby nemuse pořád vyskakovat, aby byl vidět, že má zájem o slyšení.

Příloha č. 14

Dotazníky pro rodiče a děti před schůzkou v Trojlístku

Hodnocení 1.A 1. čtvrtletí			
Český jazyk	Slabá	Dobrá	Vynikající
aktivita			
pečlivost			
tempo			
množství zvládnuté práce			
pochopení látky			
úprava			
Matematika	Slabá	Dobrá	Vynikající
aktivita			
pečlivost			
tempo			
množství zvládnuté práce			
pochopení látky			
úprava			

Jméno dítěte: _____

třída: _____

Datum: _____

Prostor pro dítě, aby vyhodnotilo svou práci

Jsem zodpovědný	
Dělám všechnu zadanou práci	
Když potřebuji, požádám o pomoc	
Dávám si záležet, aby má práce byla co nejlepší	
Mám důvěru sám v sebe	
Vím, že učení je důležité	
Vím, že se něco naučím, i když je práce namáhavá	
Dobře vycházím s kamarády	
Nikoho neponižuji	
Jsem ochotný a přátelský	

Prostor pro rodiče, posím, popište své dítě

Zájem o knihy, o čtení s vámi nebo jiným příbuzným	
Zájem o psaní	
Přístup ke školním povinnostem	
Naděje a strachy v ohledu ke škole	
Vztah k rodině, ke kamarádům	
Koníčky a zájmy	
Změny, kterých jste si za čtvrtletí (pololetí) povšimli	
Čeho vaše dítě dosáhlo	
Co se vašemu dítěti v tomto čtvrtletí (pololetí) líbilo	
S čím se vaše dítě muselo potýkat, s čím bojuje	

Dotazník pro děti před schůzkou v Trojlístku ve 4. třídě:

Sebehodnocení 4. třída Jméno:

Datum:

Na každém řádku zakroužkuj jedno číslo, které nejlépe vyjadřuje tvé pocity (práce ve 4. třídě)

můj zájem o školu	nízký	1	2	3	4	5	vysoký
moje tempo práce	pomalé	1	2	3	4	5	rychlé
mé učení doma	žádné	1	2	3	4	5	maximální
obtížnost ČJ	jednoduchá	1	2	3	4	5	náročná
mé porozumění ČJ	nízké	1	2	3	4	5	vysoké
obtížnost M	jednoduchá	1	2	3	4	5	náročná
mé porozumění M	nízké	1	2	3	4	5	vysoké

Mým největším úspěchem bylo:.....

Kdo mi pomohl, pomáhal:

Komu jsem udělal(a) radost:

Ve 4. třídě se mi líbí:.....

Co bych ještě dodal(a):.....

Příloha č. 15

Vyplněné listy *autohodnocení* od dětí před schůzkou v Trojlístku v 1. třídě

Příloha č. 16

Vyplněný dotazník od rodičů a dětí na schůzku v Trojlístku v 1. třídě

Jméno dítěte: ANTONÍN VOZRAŽKA třída: 1. A
 Datum: 14.4.2016

Prostor pro dítě, aby vyhodnotilo svou práci

Jsem zodpovědný	ANO
Dělám všechnu zadanou práci	ANO
Když potřebuji, požádám o pomoc	ANO
Dávám si záležet, aby má práce byla co nejlepší	ANO
Mám důvěru sám v sebe	ANO
Vím, že učení je důležité	ANO
Vím, že se něco naučím, i když je práce namáhavá	ANO
Dobře vycházím s kamarády	NE
Nikoho neponižuji	NE
Jsem ochotný a přátelský	ANO

Prostor pro rodiče, posím, popište své dítě

Zájem o knihy, o čtení s vámi nebo jiným příbuzným	ANO
Zájem o psaní	NE
Přístup ke školním povinnostem	DELA, PROTOŽE MUSÍ
Naděje a strachy v ohledu ke škole	NEMA
Vztah k rodině, ke kamarádům	DOBRY, DOHODOVY. KE KAMARADUM STRIDAVY
Koníčky a zájmy	ANO HA (HARICE, KICK BOX, TITBAL, LEGO A RAD ZAHRA)
Změny, kterých jste si za čtvrtletí (po oletí) povšimli	DOPEL POKLIDNIK SE, JE CHYTRAVETI A ITAKE SE ZENOVE
Čeho vaše dítě dosáhlo	POCITELI, PIJE, CTE
Co se vašemu dítěti v tomto čtvrtletí (pololetí) líbilo	POCHVALA UCITELE, SPANI VE ROLE
S čím se vaše dítě muselo potýkat, s čím bojuje	(SPROVAVA) CTENI, PSANI

Vyplněný dotazník od rodičů a dětí na schůzku v Trojlístku ve 3. třídě

Jméno dítěte: Sofie Vesela' třída: 3. A
 Datum: 18.4.2018

Prostor pro dítě, aby vyhodnotilo svou práci

Jsem zodpovědný	ano
Dělám všechnu zadanou práci	nebojím, když má něco nezapomenou
Když potřebuji, požádám o pomoc	ano
Dávám si záležet, aby má práce byla co nejlepší	ano a to vždy
Mám důvěru sám v sebe	ano
Vím, že učení je důležité	ano, protože mě naučí spádovanou věc
Vím, že se něco naučím, i když je práce namáhavá	ano
Dobře vycházím s kamarády	ano
Nikoho neponižuji	nedělám to, protože chci být přátelská a hodná
Jsem ochotný a přátelský	ano

Prostor pro rodiče, posím, popište své dítě

Zájem o knihy, o čtení s vámi nebo jiným příbuzným	Ráda čte sama nebo i mám. Také jí přečta příběhy, když se jí čte
Zájem o psaní	celkem ráda píše, ale musí mít nádobu
Přístup ke školním povinnostem	dobře plánuje, někdy musíme trochu popohánět k školním
Naděje a strachy v ohledu ke škole	Do školy chodí ráda, že si se
Vztah k rodině, ke kamarádům	bez problémů, je přátelská
Koníčky a zájmy	čte, čte, škola, fotbal
Změny, kterých jste si za čtvrtletí (pololetí) povšimli	čte, že se změnila, je přehledná, spolehlivá
Čeho vaše dítě dosáhlo	čte, že přečte knihu
Co se vašemu dítěti v tomto čtvrtletí (pololetí) líbilo	Do školy chodí ráda, protože má rádi spádovanou práci
S čím se vaše dítě muselo potýkat, s čím bojuje	Někdy přečte madřinská (madřilka)

Příloha č. 17

Poznámky učitele po sebehodnocení dětí v 1. třídě

Matyáš má radostný přístup ke školním povinnostem, baví ho pohyb a logické hry a líbí se mu učení, jak kdy má zájem o psaní.

Míra má zodpovědný přístup ke školním povinnostem, všude čte a počítá, bojuje jen s tím, když má více dů.

Celinka má radost, že už může číst mamince, nejen ona jí, do školy se těší, baví ji plavat, tančit a kreslit, naučila se větší samostatnosti.

Filip sám o sobě říká, že někdy na zadanou práci zapomene, ale obvykle ji udělá, rád kreslí a k tomu píše popisky, baví ho hudba, fotbal, kamarádi, čtení a lego, potýká se jen s ranním vypravováním do školy, je pomalý.

Patrik nemá zájem o psaní, jinak si školu užívá, je zodpovědný a nejvíce se mu líbila noc ve škole s Andersenem.

Barunka má strach z testů, či spíše z toho, že nebude úspěšná, baví ji flétna, tvoření a gymnastika, šla by znovu do divadla.

Terezu baví být venku, být divákem v divadle, má ráda všechny akce, kde se zúčastní více dětí.

*Dáda prý dělá skoro všechny úkoly, má neuvolněnou ruku, tak bojuje s diktáty, baví ho kešky, jízda na kole, čtení a plavání
Honzik udělá do školy vše, tedy, podle vlastních slov, když si na vše vzpomene... Líbí se mu, že už si sám většinu věcí přečte, bojuje se psaním, musí nad ním stát maminka...*

Elenka se snaží být přátelská, psát bratřancům dopisy, ráda tvoří, jezdí na kole a maluje, bojuje se soustředěností.

Pro Klárku jsou složité doplňovačky, tak kouká na tabuli, čte jen z donucení, psaní navíc je problém, ráda cvičí a běhá, nejvíce se jí líbilo první vysvědčení, občas nechápe matematické postupy.

Natálka říká, že když se nebude učit, bude hloupá, proto se do školy těší, měří metr ale hraje volejbal, gymnastika a malování ji baví, hezky píše, počítá i čte, bojuje s povídáním si při hodině...

Amálka si dává záležet, aby její práce byla co nejlepší dle nálady. Že je učení důležitý „ví přece každý. Myslím si to, že to ví každý“

Klárka P. říká, že když je něco namáhavé, je to těžké, ale kdo se nesnaží, nic pak neumí, ráda pomáhá, má strach s horší známky, než je jednička, hraje tenis a ráda tančí, škola ji velmi mile překvapila, trápí se tím, že čte pomalu a tím zdržuje.

Mařenka dělá všechnu práci, tedy, je-li oblíbená, do psaní ji musí přemlouvat doma, atletika, gymnastika, tanec, lezení a výtvarka, má radost, když si přečte maminčiny poznámky v diáři, tvoření z čehokoli ji baví, ale nechce chodit na ájnu

Nela čte ráda doma pohádky, baví ji psaní, trošku ji ale doma musí do školních povinností honit, rády chodí ven s partou kluků, ráda zpívá, maluje a gymnastika, baví ji všechny hodiny s panem učitelem.), tedy i matematika, se kterou prý bojuje...

Míša chodí rád do školy, baví ho kámoši, fotbal a tablet, všechno se mu líbí, s ničím nebojuje

Šimon odkládá povinnosti, rád kouká na filmy, hraje fotbal, florbal, hokej, ve škole se mu líbí

Sára si doma čte i píše, z počátku měla strach, jestli školu vůbec zvládne, trvalo to asi měsíc. Teď je samostatnější, nemá problém s ničím, baví ji matika a tělák

Matylda přiznává, že občas zapomene na úkoly, nejhorší úkol je písanka, úkoly jsou muka pro rodiče. Fotbal, lyže, kolo, zvířátka, výtvarka nejvíce se jí líbí prázdniny, problém s trpělivostí

Adam všechnu práci udělá, ale ne úplně“, dává si záležet v písance, jinde tolik ne, chce číst doma slabikář na známky, nechce dělat písanku úkoly, že ho to moc nebaví, pc hrani her a koupání a sport

Honzik ví, že je učení důležité, že se naučí spoustu věcí do života. Na otázku: Jsi ochotný? Odpovídá: Ne i ano. Umi hezky číst a rád píše, pokud tedy je pečlivý, vše chce mít rychle hotové, hlavně se nezdržovat, zapominání a roztěkanost

Samík občas doma odmlouvá, ale vše udělá, bojuje s písankou, podceňuje se a nezvládá neúspěch, ale už se to lepší, více odmlouvá s nástupem do školy, ale je i více samostatnější

Matěj se snaží číst rodičům, u psaní si myslí, že to ještě není tak dokonalé, jak by chtěl, občas si nemůže vzpomenout na zadaný úkol, lego, dokumenty různých žánrů, občas psaní vlastních příběhů a pohádek! Touha po tom vědět a pochopit, co to znamená

Toník pracuje, protože musí, hasič, kick box, fotbal a lego. Zklidnil se, je chápavější a stále se zlepšuje, bojuje s chováním

Kuba sám o čtení zájem neprojevuje, i psaní, zájem opadl nástupem do školy, ví, že musí, ale nechce se mu, čte a píše, ale musí dělat ty povinnosti...

Klárka M chce, aby měla práci nejlepší, ale někdy je to opravdu těžké, píše ráda. Koničky: zahrádka, maluje hraje si, joga, gymnastika, brusle, koupání, lyžování, zvířátka, bolest hlavy z hluku ve třídě

Sofi co nestihne ve škole, dodělá doma, ráda čte, ale i ráda čtení poslouchá, psaní není tak oblíbené, knížky, kamarádi, keramika a je netrpělivá

Nikolas jak vidí knihu, chce ji číst, čte na dobrou noc, až překvapivě rád píše, také je překvapivě zodpovědný, vztah ke škole – bez emocí... výlety do přírody, technika. Máma napsala, že poslední dobou je mírně anarchistický a že má dobré logické myšlení

(2016)

Příloha č. 18

Rodičovský dotazník

zdroj: <http://rodicovskatypologie.cz/?campaignId=3>

1. Nakolik je pro vás důležité, aby se učitel zaměřoval nejen na obsah výuky, ale budoval i vztahy mezi dětmi?

důležité **nedůležité**

2. Nakolik je pro vás důležité, aby učitel byl partnerem jak pro vzdělávání, tak pro výchovu vašeho dítěte?

důležité **nedůležité**

3. Nakolik je pro vás důležité, aby společenství rodičů mohlo ovlivňovat fungování a pravidla školy?

důležité **nedůležité**

4. Nakolik je pro vás důležité, aby stát kompletně hradil vzdělávání vašeho dítěte?

důležité **nedůležité**

5. Nakolik je pro vás důležité, aby vás jako rodiče škola finančně nezatěžovala?

důležité **nedůležité**

6. Nakolik je pro vás důležité, aby škola byla přirozeným rozšířením vašeho domácího prostředí?

důležité **nedůležité**

7. Nakolik je pro vás důležité, aby škola vašeho dítěte nabízela prostor pro vaši vlastní seberealizaci?

důležité **nedůležité**

8. Nakolik je pro vás důležité, aby škola zadávala dítěti domácí úkoly?

důležité **nedůležité**

9. Nakolik je pro vás důležité, aby se výuka nepřenášela formou domácí přípravy na rodiče?

důležité **nedůležité**

10. Nakolik je pro vás důležité, aby obsah vzdělávání vycházel ze školních osnov?

důležité **nedůležité**

11. Nakolik je pro vás důležité, aby rodiče měli možnost ovlivňovat obsah vzdělávání?

důležité **nedůležité**

12. Nakolik je pro vás důležité, aby vás školní hodnocení informovalo o tom, s čím byste měl/a dítěti pomoci?

důležité **nedůležité**

Příloha č. 19

Pozvánka na třídní schůzky na webu školy (2.9.2019)

Třídní schůzky

Ve středu 4. září 2019 v 17:00 hod. se budou v kmenových třídách konat třídní schůzky.

V 16:30 se ve školní jídelně sejdou zástupci jednotlivých tříd na schůzce ŠKRPÁLU.

Program třídních schůzek:

- důležité informace o průběhu školního roku*
- seznámení s novými pedagogy*
- nastavení pravidel pro jednotlivé předměty*
- pozvánka na další akce, které škola připravuje (Knihárny, zábavné odpoledne s názvem "Startujeme nový školní rok" atd.)*
- představení činnosti spolku rodičů ŠKRPÁL - zpráva za minulý rok, vybírání členského příspěvku ve výši 500 Kč na školní rok 2019/20*

Po ukončení třídních schůzek jsou všichni rodiče i široká veřejnost zváni na zajímavou přednášku, která se uskuteční v prostorách školní jídelny.

K tomu navíc (2. 9. 2019) e-mail rodičům od ředitelky školy:

Vážení rodiče,

před pár hodinami jsme zahájili nový školní rok. Ten minulý byl velmi náročný, protože provoz školy byl omezen stavbou. Nový pavilon byl zkolaudován, a tak školní rok 2019/2020 už poběží bez omezení a mimořádných opatření. Jeho začátek i přesto bude trochu složitější, než by se nám líbilo, protože se budeme muset vyrovnat s několika změnami, které zavádíme. Věříme ale, že si na novinky všichni brzy zvykneme. Ve výsledku jsou totiž ku prospěchu nás všech...

Podrobné informace o všech změnách dostanete na třídních schůzkách ve středu 4. září od 17 hodin. Po jejich skončení Vás zveme na přednášku o kyberšikaně, která nám občas komplikuje život, a o sociálních sítích, které naše děti používají, a ne vždy znají jejich nebezpečí.

Vážení rodiče, přeji Vám klidný školní rok.

J.K., ředitelka školy

Příloha č. 20

Pozvánka na mimořádnou elektronickou třídní schůzku

Stav: ?	Publikováno , Mutina Petr, Ne 15.3.
Předmět:	www třídní schůzka 5.tříd - ráno děti, večer rodiče
Obsah:	Dobrý den, nabízím mimořádné třídní schůzky páťáků. Nejsou povinné. Přesto budu rád, když v pondělí 16.3. ráno se do chatu přihlásí žáci a večer jejich rodiče. Zítra ráno pošlu odkaz, po kliknutí se sejdeme on line. Začátek schůzky pro děti v 8,30 hodin, pro rodiče v 18,00 hodin. Program ranní schůzky: Plán práce s pátou třídou Domácí výuka, domácí úkoly Povinná a nabídková část Kontakty Dotazy, odpovědi Děkuji za spolupráci, buďte zdraví, Petr Mutina
Určeno pro třídu/kurz: ?	5.A, M - 5.B (Matematika)
Příjemce: ?	Zímová Petra (Zím) (učitel 5.B), Žáci M - 5.B (Matematika) , Žáci 5.A

Příloha č. 21

Pozvánka na mimořádnou elektronickou třídní schůzku.

Publikováno, Mutina Petr, Po 16.3.

třídní schůzka rodičů dnes v 18 h - link pro vstup

Milí rodiče, chci vás pozvat na mimořádnou třídní schůzku v mimořádných časech do mimořádného prostředí. Posílám link, schůzka je dobrovolná, kdo chce přijít, klikněte na odkaz, napište jméno, heslo není, vypněte kamery a mikrofony a vstupte. Budeme tam s paní učitelkou Petrou oba.

Schůzka s dětmi ráno na webu, to byl bláznivec. Takto by to vůbec nešlo... Zkusíme to jinak. Nebudeme na sebe koukat, nebudeme spolu mluvit, budeme si psát. Tím pádem budeme více vážit slova. Začneme v 18 hodin, skončit bychom mohli v 19 hodin. Pokud by bylo třeba ještě něco řešit, domluvíme se na prodloužení schůzky.

Prosím, zde do edookitu mi napište vaši e-mailovou adresu. Nasdílím na ni dva google dokumenty. Je tam shrnutí informací, které obdržely ráno děti. Je tam i program této schůzky. Dokumenty jsou otevřené, dostupné k úpravám. Pokud tedy máte něco ke konkrétním bodům, prosím, napište to do dokumentu (iniciály to podepište, ať můžeme případně konkrétně reagovat nebo se doptávat). Fakt nevím, jak se to bude chovat, když např. budete psát dvě maminky v jednu chvíli najednou a jedna z vás svůj text odklikne dříve... Zda se text té druhé nevymaže... Pokud by to nešlo a systém by padal nebo nestíhal pobrat vaše aktualizace, doplňte své nápady, názory, dotazy, připomínky v klidu během týdne. V pátek ráno bych dokumenty stáhl, pokusil se jej nějak vyhodnotit, na případné dotazy odpovědět. Vrátime se k nim společně, pokud to bude třeba.

Víte, já vlastně nevím, zda to, co teď jako učitel dělám a dělat budu, je to pravé ořechové. Pro děti a pro vás. Tohle jsme nikdo nezažili. A já chápu, že máte své starosti. Do toho jsou děti doma! Tak přemýšlím, jak bych vám mohl být nápomocen. Udělám, co umím, co můžu a budu hledat cestu, aby byla k něčemu. Tímto vám nabízím možnost se vyjadřovat, ptát se, debatovat. Abyste věděli, že v tom nejste sami. Jsem celý den na příjmu, kdybyste vy nebo vaši malí něco ve věcech školy potřebovali. Kontakty máte, klidně je využívejte. Myslím, že píšu i za Petru.

Ještě posílám jeden dotazník. Budu rád, když jej otevřete a vyplníte. Do chatu se to vše asi nevejde.

K čemu pak bude ta chatovací stránka, říkám si... K aktualitám? Však uvidíme.

Tady jsou odkazy:

Vstup do dotazník: <https://www.surveymonkey.com/survey/d/R4V9M1R6T3A8S2V6Z>

Vstup na třídní schůzku:
<https://mulipence-cz.3cx.net/open/81f311408976fd90440884e70a4b9501d4fb9533>

Příloha č. 22

Omluvenky rodičů z první elektronické třídní schůzky

Ahoj Petre,

velmi si vazim toho, co delas, ale bohužel i u nas v praci je znacna krize a ja v 18h ještě pracuju, protože mobilni sit je kriticka infrastruktura, takže se toho strasne moc resi a všichni to delame distancne, tak je to na spolupraci dost komplikovane.

S Natálkou najedeme zítra na nejaky rezim, abych se tady s nimi nezbláznila. Vsechna zadani ma a uz na nich zacala pracovat. Bude se každý den hlasit na chat se tridou a uvidíme jak si to sedne. Pokud budes mit další tridni schůzky zkusim se na ne uvolnit, ale nekdy to holt nezvladnu, tak se moc omlouvam.

Saša

Zdravím, oceňuji vaši obětavost, myslím, že i takováto forma výuky může být pro děti přínosem.

Nevím, jestli se zúčastním třídní schůzky po celou dobu, mám tu ještě dost restů, které musím naprogramovat dnes do práce. Ještě jednou děkuji.

Martin

Ahoj Petře, jela jsem k rodičům vyzvednout holky, takže teď jsem pouze na mobilu. Nevím jestli se mi tedy povede připojit k třídním schůzkám. Tak uvidíme, budu držet palce

Andrea

Dobry den pane učiteli, chtěla jsem vas poprosit, zda by bylo příště možné, poslat avizo o třídní schůzce treba den dopředu? Je mi lito, ze jsem to vcera neuhlídala, ale pracuji z domova a musim si vsechny hovory plánovat dopředu, aby se mi to nekrylo. Moc dekuji

Eva

Ahoj Petře,

omlouvám se, včerejší schůzka mě úplně minula a přišla jsem na ni až pozdě večer. Zatím doma také tápeme, jak vlastně budeme fungovat, ale myslím, že to půjde :-)

Helča

Dobré ráno, Petře,

velmi se omlouvám za zpoždění, upřímně jsem z těch všech informací celá paf :(, možná v tom nejsem sama. Bylo to tak rychlé, že díky tomu nebyl Nikisek včera ráno na webu a já se nezúčastnila ani společné večerní třídní schůzky :(Nechci se vymlouvat, jen se snažím se vším tím pečlivě prokousat snad úspěšně, abychom nám neujel vlak a s Nikískem jsme plnili úkoly úspěšně a nic nezanedbal. S Nikim se s Vámi během dopoledne co nejdříve spojíme a pokusíme se to doladit. Snad mě pochopíte.

Monika

Dobrý večer Petře,

třídní schůzku jsem prošvihla, omlouvám se.

Petra

Nemohla jsem na třídní schůzku. Jsem prodavačka v potravinách a časově jsem nyní celé dny v práci. Byla jsem 5 měsíců nezaměstnaná a nastoupila jsem do práce nyní od března tak si nemohu bohužel hned vzít volno a být doma, a protože jsme bez peněz beru i přesčasy které teď díky koruně jsou dobře placené. Prostě musím. Máme starý notebook a nemá ani kameru ani zvuk.

Děkuji za pochopení, Kateřina

Příloha č. 23

Zápis z elektronické třídní schůzky

Ad 1) Založení chat třídy

(PM): Dnes to bylo se žáky poprvé. Pro vaši informaci tedy uvádím, jak to ráno v chat místnosti vypadalo: Nejprve radost, že někoho vidím, pak slyším jednoho přes druhého, děti si ukazovaly mobily, nepsaly, když ano, pak to nebylo česky (když jo, tak těch chyb...), jinak anglické zkratky, lajky, sprosté slovo. Nabídl jsem, ať mi děti pošlou návrh pravidel, jak bychom se tam mohli chovat. Dostal jsem je jen od Filipa a Šimona. Musím změnit formu, tady to nepůjde. Návrh, který zítra předložím dětem: děti se připojí v 8,30 h. Vypnou kamery i zvuk. Dostanou jen on-line informace o nových dobrovolných úkolech. Mohou využít chatu a napsat dotazy k úkolům, které už mají. Bude to jen přenos aktuálních informací. Česky, slušně, stručně, jen věci, které nás posunou dál. Zítra ráno tuto zprávu a tato pravidla pošlu dětem:

Rodiče byli informováni o zprávě pro pátáky, určené pro den 17.3.2020:

Milí moji žáci a žákyně,

dobré ráno.

Včera to byl v chat třídě bláznivec. Aspoň jsme si vyzkoušeli prostředí. Ale bez pravidel bychom takto pracovat nemohli. Vstup je dobrovolný. Leč myslíte na to, že v této místnosti se chceme pravidelně scházet a chceme pracovat. Děkuji Filipovi S a Šimonovi, kteří poslali návrh pravidel. Pokusil jsem se je zapracovat. A nabízím:

Pravidla práce v CHAT třídě

Před vstupem vypni kameru i zvuk

Vstup do třídy pod svým jménem od 8.30 do 8.40 hod (ve všední den) (aby nedošlo k záměně, v nutných případech doplň jméno začátkem příjmení, např. KláraM)

Po vstupu pozdrav. Jednou! (na pozdrav tady neodpovídáme (ať nezahltíme prostor))

V 8,40 h vstoupí pan učitel a paní učitelka

Dostanete pokyn, co máme připraveno, odkaz na úlohu v edookitu, v umimeto, ...

Prosím, vyvarujme se plkání. Pišme si, co nám přijde důležité (reagujte na dotazy, sami pište dotazy k úlohám, které jste už řešili, nebo když potřebujete pomoc...)

Pište česky, gramaticky správně, slušně a soustředte se na učení

Chatovací třída zůstane otevřena celé dopoledne (pokud to technika dovolí). Budu v ní přítomen. Slouží k převzetí pokynů, upřesnění zadání, odpovím na dotazy. Můžete vstupovat, odcházet, ptát se. Měl by to být prostor k práci (od 8,30 do 11 hodin).

Od 11,01 hodin (Věřím, že do té doby něco stihnete vypracovat), je možné zapnout kamery a mikrofony. Prostor bude pro společné sdílení, zábavu.

Když nebudu k zastížení v chat místnosti, pište mejl (mutina@zslipence.cz)

pan učitel

(KB): dnes to bylo ráno napínavé, vlastně celé dopoledne, nebyli jsme schopni připojit se na edookit, ani z jednoho zařízení. Tak snad se toto zahlcení nebude opakovat každé pondělí.

(JF) Dnes jsem musel do práce, tak se Olík přihlašoval na svém účtu z jiného zařízení, ale nepovedlo se to. Volal mi, ale na dálku jsme to nedokázali zprovoznit. Každopádně dnes jsem mu zakoupil nový notebook a novou tiskárnu + scan.

Ad 2) Kroky školy ve stavu nouze

(PM): jsou a budou vždy zveřejněné v edookitu. Dopis ředitelky školy ze dne 15.3.2020, který si můžete dohledat, začíná takto:

Milí žáci,

ocitli jsme se v situaci, ve které nikdo z nás nikdy nebyl a všichni se s ní musíme nějak „popasovat“. Školy jsou uzavřené a nevíme, na jak dlouho to bude. Určitě to nebude otázka několika dnů, ale spíš několika týdnů. Nejsou to ale prázdniny. Pokud by byly, pak by nám hrozilo zrušení prázdnin v létě, a to nikdo z nás určitě nechce. Proto musíme najít způsob, jak se učit, i když škola bude zavřená.

Je to těžké pro Vás, pro Vaše rodiče i pro nás učitele. Je těžké pro mne psát tyto řádky, protože jimi zároveň oslovuji více než 300 kluků a holek z naší školy. Některým je šest a se čtením jim budou muset pomáhat rodiče, ale některým je patnáct a jsou to téměř dospělí lidé. Jinak bych psala prvňáčkům a jiná slova bych použila pro starší, ale to bohužel není možné, proto prosím všechny - buďte při čtení shovívaví a mějte toto na paměti. Obsah sdělení se týká všech, jen chvíli mám při psaní před očima menší děti a chvíli spíše promlouvám k těm starším :) ...

Ad 3) Plán práce s pátou třídou

(PM): dnes ráno jsem dětem odeslal přes edookit týdenní úkoly a zprávu o nepovinné části výuky. Zprávu v plné znění uvádím zde:

Ahoj, pátáci,

to je nadělení, co? Školy jsou zavřené a nějakou dobu ještě budou. Není to jednoduchá situace, na kterou musí reagovat všechny školy a učitelé v republice. Pokud vím od Barunky, týká se to i Bruselu.

Máme před sebou výzvu, ale současně i příležitost zkusit se vzdělávat jinak, než jsme byli zvyklí. Ve škole jsme se potkávali každý den. Předpokládám, že nebude problém, abychom se každý všední den pravidelně potkávali i tady ve virtuálním světě, který vám není cizí. Věřím, že naše vzájemná spolupráce nás všechny obohatí a posune nás do vyššího levelu.

Tak jak to bude vypadat?

Vždy v pondělí pošlu týdenní plán s úkoly. Na jejich vypracování budete mít celý týden, až do neděle. Je na vás, jak si čas rozložíte, a kdy úkoly vypracujete. Tohle bude povinná a hodnocená část. Takové minimum, co byste měli zvládnout.

To je vše. Komu to nestačí, může si přečíst zprávu, která se zde objeví za malou chvilku...

Poznámka - dopis pátákům jsem rozdělil na více zpráv, aby případný balík informací neodradil čtenáře. Posílal jsem text v jednotlivých zprávách, které jsem pro přehlednost čísloval. Kdo chtěl, měl vždy možnost pokračovat ve čtení. Zprávy zůstaly zveřejněny, daly se snadno najít, dohledat a v off line verzi se k nim vrátit. Přišlo mi to efektivnější.

Jste tady? Super!

Chtěl bych vám ještě nabídnout i pravidelné společné dálkové učení. Je na vás, zda nabídky využijete a zúčastníte se vždy, občas, nebo nikdy. Opakuji, povinná část budou týdenní úkoly.

Ta pravidelná část výuky bude probíhat následovně. Každý den v 8,30 hodin budu u počítače. Otevřu místnost, to bude naše PÁTÁ třída, kam můžete přijít. Obdržíte odkaz ke vstupu, kliknete na něj a rázem budeme ve spojení. Prohodíme pár slov, tedy písmenek, co je nového u vás, co ve škole. Bude to prostor pro dotazy k úkolům, ať už k týdenním, nebo dalším, které pro vás připravím a budu zveřejňovat v této třídě.

Tak co, jdete do toho? Pak vydržte chvilku na další zprávu...

Pokud budete mít zájem vypracované úkoly vyhodnotit, rád to udělám. Posílat je můžete kdykoliv. V tom případě ale nezapomeňte označit, co posíláte, název úlohy, nebo stranu z učebnice a číslo cvičení a připojte podpis, abych se v tom zorientoval. Pošlu vám slovní hodnocení. Pokud úkol neovládnete a budete mít zájem debatovat o postupu a řešení, jsem tady pro vás. Pokud se na to jen vyfláknete a ani to nezkusíte, nemá cenu ztrácet čas, nic neposílejte. Vážně, tohle bude hodně na vás. Vždyť jsem psal, že máme příležitost změnit výuku, tak toho využijme!

Určitě vám chci nabídnout i procvičování v umimeto.cz (stačí, když zadáš heslo třídy lípe5A, béčko má u mě v matice lípe5B). Vždy ráno se můžeme dohodnout na přesném čase a zasoutěžit si společně. Budu tam nabízet i domácí úkoly, formu už znáte.

Připravím i nějaké testíky, opět bude na vás, zda je budete chtít vypracovat. Vřele doporučuji už jen proto, že vás nečekají známky, ale jen vyhodnocení a třeba rada, co a jak udělat příště.

Nechci vás připoutat k počítači, takže úlohy budou i z učebnic, psaní do sešitu, rýsování, čtení knížky, a tak.

Teď se napij. A počkej si na shrnutí. Bude tady hned...

Po pravdě řečeno, je mi smutno, že vás nějakou dobu neuvidím. Ale zároveň se těším, že zkusíme změnit výuku, a že vás ta volnost, do jaké práce se pustíte, kdy a co vypracujete, může bavit. Neuslyšíte zvonění, jíst a pít můžete kdykoliv, chatovat můžete z postele (psát a rýsovat ale u stolu!). Jen doporučuji, najděte si nějaký vyhovující pravidelný režim. Bude se vám to hodit, až se zase vrátíme do lavic.

Jak jsem psal, jsem tady pro vás. Od osmi do dvanácti denně budu u počítače on-line, pouze pokud bych se musel účastnit nějaké školní porady, napíšu, odskočím a zase se vrátím. Dostupný pro vás budu ale po celý den. Hlavní komunikační kanál je Edookit, zprávy, dotazy mi můžete psát sem, stejně tak do příloh odevzdávat úkoly. Nebo můžete využít e-mail: mutina@zslipence.cz. Ozvu se zpátky.

Nic podobného jsme nikdy nezkoušeli. Tak uvidíme, jak nám to půjde, klidně změňme a přenastavíme pravidla a plány, pokud to bude k lepšímu.

Závěrem: škola je povinná. Tahle forma bude hodně o vlastní zodpovědnosti. Navíc máte šanci zúčastnit se i pravidelných denních setkání a úkolů navíc. Já vím, že vy na to máte! Taky denně kreslete, tančete, zpívejte, vyrábějte, běhejte. Ať neopomineme ani ty různé školní výchovy. Buďte zdraví a dobře naladěni. Ať nám to jde s úsměvem. A ať to má cenu.

pan učitel PM

Kdo dočetl až sem, pošli mi zprávu se vzkazem: „Chápu“. Kdo dočetl a chce se na něco zeptat, ptejte se, ať si to ujasníme a můžeme začít.

Ad 4) Domácí výuka, domácí úkoly

(PM) týdenní jsou povinné, vždy v pondělí je rozešlu, neměly by děti časově zahltnit.

(IM): Shrnu to za 5.A : AJ dodá sama paní učitelka. Úkoly ti skenovat až po celkovém dokončení, pokud samo nemají děti dotaz - pak se obrátit na tebe kdykoli. Někdy dojde i na psaní úkolů do školních prac. sešitů. Každé ráno děti chat od 8.30 - bez kamer a zvuku. Ještě něco?

Ad 5) Oběh dokumentů

(PM) s vypracovanými DÚ, pokud máte k dispozici scan, přivítám, když dostanu od dětí vypracovaný úkol. Pokud ne, jednou za čas vyberu sešity. Formu dohodneme.

(JK) zkuste, prosím, ještě dětem nabídnout formu nafotit telefonem a poslat, tuto možnost možná děti budou mít, chytrých telefonů už je mezi nimi dost... elektronické varianty přenosu preferuji v této době před osobním kontaktem.

(KV) kam tedy nakonec chcete poslat ty úkoly? Na EDOOKIT anebo na mejl?

(PM) škola preferuje EDOOKIT. Já to umím vyřešit i po mejlu. Takže - co je pro vás jednodušší.

Ad 6) Povinná a nabídková část

(PM) ta nabídková část je hlavně o jakési pravidelnosti, ať to nedělá dětem problém se zase vrátit do lavic. Vlastně chci nabídnout k tomu, že dopoledne je na školu, tedy na úkoly, odpoledne volno.

(IM) seznam doporučených knih - povinné četby prosím poslat všem na edookit. Jako inspirace pro volné čtení.

(PZ) posláno oběma třídám 16. 3. edookitem (název zprávy "četba")

Ad 7) (Ne)zahlcení nabídkami

(PM) školy (a rodiče jistě taky) dostávají od minulého týdne vagony nabídek. Prohrabal jsem se tím. Cíl nezahltit – vybral jsem, ve kterých budeme pracovat. Budu zveřejňovat.

Ad 8) Jsem k dispozici...

(PZ) i já samozřejmě.

(PM) komunikační kanály – mejl i mobil na mě máte

Whatsapp, Když to nezvednu, ozvu se zpátky.

(JD) My určitě časem využijeme nabídku pomoci. Děláme s Matesem i přípravu na přijímačky a občas jsou tam věci, které jsou... (jak to říct slušně "sporné":))

Ad 9) Strachy, obavy, víra, naděje

(PM) Bojím se. Toho, co je. Co bude. Mám obavy i pochyby. Ale věřím, že co má začátek, má i konec. Že to svět zvládne. Doporučuji pořídit voňavé mýdlo. Mám. Úplně se vždy těším, že si umyji ruce. A že budu navíc vonět. Taky doporučuji obklopit se úsměvy. Klidně fotkami smějících se dětí. Zprávy nesledovat on line. Stačí večer shrnutí. Přes den se věnovat pozitivním věcem. Udržet si humor. Vyhnout se tomu černému. Být ohleduplný a laskavý.

(MO): Přesně tak! Máme to stejně. Musíme pro to udělat co nejvíc. Zastavit to...

(KB): pošlu odkaz na krásný článek pro všechny

(IM): chce to čas, než se děti i rodiče zorientují. Někomu to trvá déle, někdo je aktivní hned. Je to zkouška. A co tě nezabije, to tě posílí. Jen trpělivost prosím - pro nás i děti.

(HŠ): za mě jen shrnutí. Všechny dokumenty jsou přístupné, jen si najít ten správný rytmus a můžeme/děti mohou pracovat. My se ve volné chvíli pustili do šití roušek, snad se nám povede jich udělat tolik, abychom je mohli odnést do dětského domova. Děkujeme, že nám tak pomáháte.

Ad 10) Dotazy a vše, co vás ještě napadá zde:

(PZ) Všechny zdravím a přidávám se k Petrovi. Myslím, že jsme oba připraveni být Vám nápomocni.

(HŠ) prosím, jak se zálohou na švp? V pátek se má poslat záloha, tak jestli to má smysl, případně, jak je to se storno poplatky. Jsem možná trochu napřed, ale raději se ptám.

(KB) chtěla bych požádat, zda by bylo možné na některé předměty vymyslet projektovou výuku. Vzhledem k tomu, že děti nemají interakci s ostatními spolužáky, byl by pro ně projekt velkou výzvou.

(PM) zvažuji otevření google classroom pro obě třídy, dostupné i off line, podmínkou jsou e-mailové účty dětí na doméně zsilpence.cz. Prověřím a dám vědět, pokud by nebyla možnost, alternativou jsou účty dětí na google.

(ST): tím, že ty úkoly posíláte v textu na celý týden, tak je to trochu nepřehledné... Pro mě (jsme dost excelovská rodina, tabulky máme skoro na všechno a funguje to velmi snadno) by bylo mnohem přehlednější, kdyby ty úkoly byly např. v excelu, po dnech. Víím, že toho máte hodně a je to práce navíc pro vás... ale je to jen to hodit jednou do excelu a potom jen přidávat další týdny...

Příloha č. 24

Zpráva pro pedagogy školy ze dne 16. března 2020 doručena 22:38 h, po mimořádné třídní schůzce 5. tříd

Dobrý večer všem,

paní ředitelka vám představila co umí naše nová virtuální ústředna, díky které máte možnost s žáky a rodiči komunikovat pomocí videomeetingu.

Pár důležitých bodů:

- *odkaz, který posíláte je platný do doby než meeting ukončíte. Po té, i když nový odkaz je stejný, tak starý už nefunguje.*
- *odkaz funguje pouze v počítačích. Na mobilních zařízeních funguje pouze tehdy, je-li v mobilním telefonu nainstalovaná aplikace 3CX webmeeting. Je volně ke stažení v obchodě play. Bohužel se zde ale přenáší pouze obraz a hlas. Nepřenáší se již prezentované materiály ani chat. Je tedy potřeba aby vás děti alespoň slyšeli*
- *v daný okamžik může proběhnout hovor/hovory mezi 100 uživateli. Je tedy potřeba, abyste se mezi sebou domluvili a nedošlo ke vzájemné blokaci*

Je možné, že pár z vás nedostalo přístupy, tak se mi případně ozvěte.

Jelikož je toho i více na úřadě, poprosím vás o kontakt buď sms, nebo e-mailem a já se obratem ozvu

Přeji hezký den, Lukáš V., předseda komunikační komise obce

Příloha č. 25

Pozvánka na druhou elektronickou třídní schůzku

The screenshot shows an email client interface. The top navigation bar includes icons for Home, Communication, Notes, Classbook, Attendance, Evaluation, Schedule, and Administration. Below this, there are tabs for 'Vytvořené' (Created), Stream, Diskuze (Discussion), Ankety (Surveys), Osobní poznámky (Personal notes), Moje úkoly (My tasks), and Soubory (přílohy) (Files (attachments)). The main content area shows the 'Detail zprávy' (Message details) for an email titled 'Pozvánka na elektronickou třídní schůzku rodičů' (Invitation to an electronic class meeting for parents). The sender is 'Mutina Petr, Po 6.4.'. The subject is 'pozvánka na elektronickou třídní schůzku rodičů'. The content of the email is as follows:

Stav: ? **Publikováno, Mutina Petr, Po 6.4.**

Předmět: **pozvánka na elektronickou třídní schůzku rodičů**

Obsah: Milí rodiče,
rád bych vám nabídl elektronickou třídní schůzku, která se uskuteční ve středu 8.4.2020 od 19 hodin.
To už bude škola celý měsíc zavřená. Můžeme probrat vaše zkušenosti se školou ON i OFF line.
Potkáme se v novém prostředí, které škola připravila pro web meeting, kam po Velikonocích přesuneme i ranní chaty s dětmi.
Tentokrát na sebe uvidíme (kamery povoleny), nebude psaní, bude povídání (mikrofony povoleny). Budu rád, když si najdete čas.
Link pro vstup obdržíte zprávou v edookitu ve středu před schůzkou.
Těším se, že se uvidíme.
Petr Mutina

Příjemce: ? Krůtová Jitka (Krů), Zímová Petra (Zím) (učitel 5.B), **Rodiče 5.B, Rodiče 5.A**

Příloha č. 26

Program

*Mimořádná třídní schůzka
středa, 8. dubna 2020. Od 19.00 hodin.*

Motto:

DOMÁCÍ VÝUKA: V Brně někdo strčil do baby boxu osmiletá dvojčata. Naneštěstí si pamatují, kde bydlí...

Program:

- 1. Informace k domácímu vzdělávání*
- 2. Kavarna.webmeeting – změna elektronické učebny*
- 3. Plán práce s pátou třídou*
- 4. Domácí úkoly*
- 5. Hodnocení*
- 6. Ukázka práce v prostředí umimeto*
- 7. Dotazy, odpovědi, debata - průběžná*

Zápis z elektronické třídní schůzky formou písemných připomínek účastníků k jednotlivým bodům:

Ad 1.) Informace k domácímu vzdělávání

(PM) On-line výuka, denně od 8 do 10 hodin v prostředí kavarna.webmeeting, dětem přijde vždy ráno pozvánka. Off-line založena třída 5.AB v prostředí Google classroom, přístup kdykoli. Povinné týdenní úkoly. Možnost pracovat v on-line nebo off-line prostředí a vyhnout se tak povinným domácím úkolům.

Ad 2.) Webmeeting

(MB2) mám prosbu. Dělán vše proto, aby se Šimon každé ráno připojil na on-line chat, což se mi daří. Nicméně, ani mé kancelářské vybavení zatím nezvládá, aby byl vidět a slyšet. On Vás ale všechny vidí a slyší (co jste na kamerách). Volala jsem našemu ajťákovi, snad mi pomůže, ale zatím má jiné starosti. Jak jsou teď všichni online, tak sítě ne úplně vše zvládají a on je potřeba i jinde. Tak jsem Vás jen chtěla poprosit, abyste (pokud je to možné) sledoval i které děti jsou připojeny bez kamery a repráku a taky na ně reagoval. Šimon se totiž dnes cítil dost odstrčen a tím pádem ho to nebavilo. Snad to brzy vyřešíme, ale stejný problém mohou mít i jiné děti.

Ad 4.) Domácí úkoly

(KP) Dobrý den pane učitel, prosím, aby i vaše úkoly měly lhůtu na poslání do neděle půlnoci tak jako u ostatních předmětů. My máme vždy půjčený sken pouze na neděli a já někdy v sobotu pracuji, tak není možné skenovat dříve o když má Elinka úkoly třeba hotové dříve. A když skenuji v neděli, tak mě Edookit upozorňuje že je už po lhůtě, a protože to skenuje Elinka se mnou, je smutná že dostane pětku protože je už pozdě. Děkuji moc za pochopení

(PB) Dobrý den, do soboty nestíhám odesílat. Ostatní to chtějí do neděle.

Ad 7.)

(ZM) Vezměte děti do lesa

(LK) Dnes mi přišla nabídka podepsat petici, aby šly děti do škol až v září. Už tam je prý třicet tisíc podpisů. Odmítla jsem.